

Tartu Ülikool

Sotsiaal- ja haridusteaduskond

Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

Eesti kuvand prantsuse meedias 2010. ja 2011. aastal

Magistritöö

Karit Kaasik

Juhendaja:

prof. emer. Peeter Vihalemm

TARTU

2012

SISUKORD

SISUKORD.....	2
SISSEJUHATUS.....	4
1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD.....	6
1.1 Eesti geopoliitiline positsioon.....	6
1.2 Eesti kui siirdeühiskonna kontseptsioon.....	8
1.3 Riigi kuvandi konstrueerimine.....	11
1.4 Eesti ja Prantsusmaa suhted 2010-2011.....	12
1.4.1 Eesti ja Prantsusmaa kahepoolne koostöö.....	12
1.4.2 Prantsusmaa-Eesti omavahelised majandussuhted.....	13
1.4.3 Kultuurikoostöö Prantsusmaaga.....	15
1.5 Prantsuse meediasüsteemi üldiseloostus.....	16
1.5.1 Peamised meedialiigid Prantsusmaal.....	19
1.6 Uurimisküsimused.....	21
2. UURIMISMEETODID.....	24
2.1 Kontentanalüüs.....	24
2.2 Kvalitatiivne sisuanalüüs.....	30
2.3 Valim.....	32
2.3.1 Intervjuud ajakirjanikega.....	34
3. KONTENTANALÜÜSI TULEMUSED.....	37
3.1 Eurosooniga liitumise käigu kajastamine.....	38
3.2 Põhiteemad.....	39
3.3 Loo tüübid ja allikad.....	41
3.4 Artiklite pikkus ja žanr.....	43
3.5 Kõneisikud.....	44
3.6 Eesti kontekst artiklis.....	45
3.7 Eesti geopoliitiline representatsioon.....	49
4. KVALITATIIVNE ANALÜÜS.....	50
4.1 Artiklite sisuanalüüs.....	50
4.1.1 Euro temaatika.....	50
4.1.2 Kultuuri temaatika.....	57
4.1.3 Eesti internetitehnoloogiate edulugu.....	59
4.1.4 Eesti sisepoliitilised teemad.....	63

4.1.5 Majandus ja äri	65
4.1.6 Välispoliitilised sündmused.....	66
4.1.7 Turism ja reisikirjeldused	69
4.1.8 Üksikud üllatavad teemad	71
4.1.9 Eesti geopoliitiline representatsioon.....	72
4.2 Prantsuse televisioon ja raadio Eestist	74
4.3 Küsitletud ajakirjanike igapäevatöö olemus	76
5. DISKUSSIOON JA JÄRELDUSED	78
KOKKUVÕTE.....	89
SUMMARY	91
KASUTATUD MATERJALID	93
LISAD	97
Lisa 1. Kodeerimisjuhend	97
Lisa 2. Kvalitatiivses analüüsis kasutatud artiklid	99

SISSEJUHATUS

Eesti pealinna Tallinna ja Prantsusmaa pealinna Pariisi vahel on linnulennult ligi 1900 km. Eesti asub geograafiliselt Prantsusmaast kaugel, samuti ei seo kahte riiki tugevaid ajaloolisi või kultuurilisi sidemeid. Sajandeid on Prantsusmaa olnud oluline jõud maailma areenil, ühes olulise kultuurilise, sõjalise ja poliitilise mõjuga Euroopas ning väljaspool. Eesti seevastu kuulub Euroopa väiksemate riikide hulka ning on pärast Nõukogude liidust eraldumist 20 taasiseseisvunud aastaga püüdnud uuesti leida oma kohta Euroopas ning maailmas. Mis on need pidepunktid, mis seovad neid kaht omavahel niivõrd erinevat riiki? Milline on Eesti kajastus prantsuse meedias? Kuidas näeb üks Euroopa suuremaid ning mõjukamaid riike Eestit? Millised on need teemad ning sündmused, mis jõuavad Eestist Vanasse-Euroopasse ning kuidas neid seal vastu võetakse?

Möödunud 2010. ja 2011. aasta olid Eesti jaoks välispoliitiliselt üks parimaid ning ka Prantsusmaa-Eesti suhted on viimastel aastatel sündmuste raames hoogu hakanud koguma. Aastad, mil toimus Euroopa Liidu ja NATOga liitumine, kõrguvad Eesti lähiajaloo verstepostidena tugevalt ees, kuid 2010-2011 aastad tähistavad olulisi samme integratsioonis Euroopasse: Eesti liitumine eurotsooniga, ühinemise OECD'ga, rahvusvahelise frankofoonia organisatsiooni (OIF) vaatlejaliikmeks saamine. Ühest sügavaimast majanduskriisist toibumine läbi karmide riiklike kärpeprogrammide kuni Prantsusmaa-Eesti läbi aegade parima majanduskoostööni. 2011. aastal toimus Pariisis suurim Eesti kultuurifestival, Liibanonis röövitud Eesti pantvangide päästmisel mängis Prantsusmaa abi olulist rolli. Kuid kas neid märkimisväärseid sündmusi tervitatakse sama elavalt Prantsusmaal kui Eestis? Kas euro kasutuselevõttu Eestis nähakse Euroopa Liidu ühes asutajariigis pigem rõõmusõnumi või uppuvale Titanicule astumisena? Just need on küsimused, mis ärgitasid töö autorit antud teemat uurima.

Magistritöö eesmärk on uurida Prantsusmaa meediat laiemalt, keskendudes erinevatele meediakanalitele ning eri liiki trükiväljaannetele. Selleks, et paremini mõista kajastuste olemust on autor viinud läbi intervjuud ka prantsuse korrespondentidega, kes Eesti teemasid kajastavad. Analüüsis kasutatud materjal on eelselekteeritud Prantsusmaal ühe monitooringufirma poolt ning vahendatud Eesti Pariisi saatkonna kaudu

Välisministeeriumisse. Materjali kättesaadavuse minule võimaldas asjaolu, et töötan Välisministeeriumis prantsuse ja inglise meedia analüüsi valdkonnas, mis läbi on see materjal minu hallata töökohustustest lähtuvalt. Varasemad uuringud Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudis, mis on keskendunud ühe riigi esindatusele konkreetse riigi meedias (Vaino 2004, Sipilä 2005, Orloff 2006) on eelkõige uurinud ühte meediakanali liiki erinevatel aastatel. Täpsemalt prantsuse meediat analüüsinud tööd (Laikre 2008, Kuusk 2006) on samuti uurinud vaid üksikuid väljaandeid. Seetõttu on käesolev magistr töö eristuv just laiapõhjalise uuringu poolest.

Magistr töö koosneb viiest osast. Töö esimeses osas tuuakse välja Eesti ja Prantsusmaa hetkesuhete kirjeldamise kaudu kontekst ajakirjanduslikule pildile ning kirjeldatakse prantsuse meediamaastiku iseärasusi, riigi kuvandi konstrueerimise aluseid ja geopoliitilist tausta Eesti kuvandi konstrueerimisel. Samuti on välja toodud peamised uurimisküsimused ja hüpoteesid, mis analüüsi aluseks on võetud. Teises osas kirjeldatakse kasutatud uurimismetoodikat ning valimist. Magistr töös on kasutatud kontentanalüüsi, kvalitatiivset teksti sisuanalüüsi ning intervjuude analüüsi. Kolmandas osas esitatakse kontentanalüüsi tulemused, tuuakse ära ülevaade põhiteemadest, loo tüüpidest ja allikatest, artiklite pikkusest ja žanritest, kõneisikutest, Eesti kontekstist artiklites ning Eesti geopoliitilisest representatsioonist. Neljas osa annab ülevaate teksti sisuanalüüsi tulemustest, samuti televisiooni ja raadio kajastustest ning intervjuude analüüsist. Töö diskussiooni ja järelduste osas arutletakse uurimisküsimustele ja hüpoteesidele toetudes põhjuste üle, miks Eestist just sellisel viisil prantsuse meedias kujutatakse.

1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD

1.1 Eesti geopoliitiline positsioon

Lagerspetz (2003) on välja toonud Larry Wolff'i mõtte, et idee Euroopast, mis koosneb ida ja lääne osast sai esmalt tunduks Valgustusajastul, mil see asendas eelneva jaotuse Põhjas ja Lõunast. Kuid ida-lääne liigitus kaotas oma iseloomu mitte väga kaua aega tagasi. Raudse eesriide kadumisega 1989-1991 muutusid Ida-, Lääne-, Kesk- ja Põhja-Euroopa kontseptsioonid mitmetähenduslikemaks kui kunagi varem pärast II Maailmasõda. Eesti poliitikud on teinud mitmeid katseid, muutmaks avalikku kuvandit oma riigist, defineerides selle ümber osaks Põhja regioonist, selle asemel, et kuuluda Balti, Ida-Kesk-Euroopa või endiste soviets regioonide hulka. Lagerspetz (2003) rõhutab, et ühest vaatenurgast on riigi regionaalne kuuluvus tõesti vaid defineerimise küsimus. Samas omab riigi defineering mõju geopoliitilisele reaalsusele ning võib nõuda riigilt endalt konkreetseid pühendumise märke, selleks, et saada teiste heakskiitu. (Lagerspetz 2003: 49-50)

Rohkem kui miski muu on just II Maailmasõja lõpptulemus kinnistanud praegust „põhjamaise“ tähendust. Pärast Eesti, Läti ja Leedu lisamist Nõukogude Liitu on edasine Põhjala grupi laienemine välistatud. Nende riikide ning lääne ja põhja naabrite vaheliseks koostööks puudusid võimalused ning isegi ideed sellisest koostööst oli poliitikutel võimatu väljendada. Soome jaoks tähendas see seda, et Balti koostöö võimalust enam ei eksiteerinud alternatiivina Skandinaavia orientatsioonile. Põhjamaade Ministrite nõukogu, mis loodi 1952. aastal (millega Soome liitus 1955) lõi ametliku kinnituse Põhjamaade eksisteerimisest regioonina, koosnedes viiest riigist, mis jagavad ühiseid majanduslikke- ja poliitilisi huvisid ning soovi ja vajadust ühiseks koostööks. (Lagerspetz 2003: 51)

Erinevad viisid enese distanseerimiseks oletatavalt vähem läänelikest naaberriikidest on muutunud tavaliseks Kesk- ja Ida-Euroopa poliitilises diskursuses. (e.g. Holy, 1996: 203; Verdery, 1996: 104–29) Riigi integratsioon Lääne majanduslikesse, poliitilistesse ja sõjalistesse struktuuridesse on esitatud kui „tagasipöördumist“. (Lagerspetz, 1999b; vrd Lauristin et al., 1997). Eesti, Läti ja Leedu jaoks on muutunud oluliseks rõhutada oma

erinevust Venemaast ja teistest endistest Nõukogude Liidu osadest ning võimalik, et kasvavalt ka üksteisest. (Lagerspetz 2003: 53)

Lars-Folke Landgrén on kokkuvõtvalt toonud välja Põhjamaa identiteedi võtmeelemendid. Üks nende hulgast on sotsiaalse arengu mudel, millele on viidatud kui Põhjamaa mudelile. Ülejäänud 7 märksõna on : geograafiline asukoht, pikaajalised ajaloolised sidemed riikide ja inimeste vahel, lingvistiline ühendus Skandinaavia keeltega, luterlik protestantismi vorm, riigi osalus Põhjamaade koostööorganites nagu Põhjamaade Ministrite Nõukogu, administratiivne ning juriidiline traditsioon hõlmates munitsipaalset enesemääramist ja seadusloomet ning sugudevaheline võrdsus. (Lagerspetz 2003: 55). Eesti ei täida aga kõiki eelnimetatud tingimusi ega ole Lagerspetzi järgi täielikult Põhjamaade hulka kuuluv.

Euroopa, kuid mitte päris

Olgugi, et Eesti, Läti ja Leedu on saavutanud Euroopalikuks saamise peamised etapid on Balti riikide minapilt Euroopa Liidus ning nende enesemäärang Euroopa ühises välispoliitikas jätkuvalt domineeritud vanast energiast, vigastustest ja erinevustest, millest uus kultuuriline identiteet pole veel formeerunud. Balti riigid näevad juba üle aastakümne vaeva, et olla tunnustatud kui „tõelised“ eurooplased (Huang 2003) ning jätkavad nüüd tuntud Euroopa struktuurides mõistvama arusaamise otsingut oma identiteedile „vanade“ Euroopa partnerite hulgast ja pidevalt selgema ja rangema Euroopa Liidu poliitika otsingut Venemaa suunal. (Mälksoo 2006: 279)

Lisaks Balti väikerahvaste demograafilisele ohustatusele toob Lauristin Eesti Inimarengu aruandes 2010/2011 välja mure ettearvamatu idanaabri ettevõtmiste pärast. Venemaa mõjutab kogu Läänemere piirkonda nii turu suuruse, strateegiliste loodusressursside rikkuse, oma huvide hoolimatu pealesurumise ja poliitilise ebakindluse. Sealjuures süvendavad Eesti ja Läti murelikkust venekeelse vähemuse lõimimisega seotud probleemid. Peale rahvusliku ohutaju ühendab balti rahvaid ka omariikluse kaotuse ning taastamise kogemus. Erinevalt Lääne-Euroopale iseloomulikust riigi ja kodaniku ratsionaalsest leppevahekorra seob kolme riigi rahvaid palju emotsionaalsem ja kollektiivsem suhe oma riigiga, mida Roger Brubaker on nimetanud „rahvuslikuks omanditundeks” riigi suhtes.(Lauristin 2011b: 194)

Jaan Kaplinski (2004: 33) on kritiseerinud tüüpilist post-koloniaalset sündroomi - olles rohkem huvitatud enese kuvandist Läänes kui enese tõelisest olemusest: Eestlasi nagu mitmed teisi rahvad on õpetatud häbenema oma erinevust, peitma seda või sellest vabanema.

Kui Euroopa Liidu ja NATOga liitumisega said ületatud Balti riikide kohesed ellujäämise probleemid, siis eksistentsiaalne eurooplaseks saamise poliitika on lihtsalt liikunud edasi järgmisele tasemele. Euroopa Liiduga liitumise järgses välispoliitikas tegelevad Balti riigid peamiselt „Euroopa, kuid mitte Euroopa“ nimetusega, mida nad on kogenud terve idasuunalise Euroopa Liidu ja NATO laienemise protsessi. Balti kolmik ei ole olnud „radikaalne teine“ Euroopa identiteedi loomises, vaid pigem Euroopa minapildi limiteerituse kehastus, alatises „rohkem Euroopalikuks“ saamise poliitikas. (Mälksoo 2006: 288)

1.2 Eesti kui siirdeühiskonna kontseptsioon

Marju Lauristini määratluse järgi puudutab siirdeühiskonna kontseptsioon ühiskonna struktuurilist muutumist ajas, millel on teleoloogiline iseloom. Teisisõnu on muutumisel kindel teadvustatud suund, kuhu ühiskond siirdub, ja mingi lõppsihtmärk, milliseks ühiskonna struktuur muutub. See teleoloogiline iseloom eristab siirdeühiskonda lihtsalt ühiskondlikust evolutsioonist või arengust, millel puudub selline teadvustamise mõõde. Siirdeühiskonna kontseptsiooni kasutavad Lauristini järgi eelkõige vaatlejad, mitte osalejad. Väliste vaatlejate jaoks väljendab „siirdeühiskond“ või „siire“ sageli püüdlust jõuda järgi arenenud maade elustandarditele. Nii võib seda kontseptsiooni võtta kui teatud instrumenti ühiskonna struktuurilise muutuse hindamiseks, mida aitab selgitada ajaline mõõde: siirdeühiskond on „maha jäänud“ või pole veel „jõudnud“ sinna, kus on sihiks olev arenenud ühiskond. (Lauristin 1997: 25)

Arenenud maade määratlemiseks pole küll ühte konkreetset definitsiooni, kuid Eesti siirdeühiskonna kontekstis on selle arenenud maade kõige levinumaks metafooriks Lääs, aga ka Euroopa. Selle metafoori vundamendiks on ruumiline jaotus, mis põhineb sügaval kultuurilisel ja ajaloolisel taustal, nagu ütleb Vihalemm (1997:130).

Eesti, asudes küll selle eraldusjoone taga, on siiski kindlalt läänekristliku tsivilisatsiooni osa. Üheks siirdeühiskonda liikumapanevaks teguriks on seega soov saada taas Lääne osaks. Euroopalike kultuuritraditsioonide säilitamine okupatsiooni ajal oli osa rahvusliku identiteedi säilitamisest. Seepärast on ka ühiskonna ootus, et poliitilise vabanemise ilmne lõpptulemus oleks “naasmine Euroopasse”. Soov saada pärast vabanemist tunnustatud osaks Euroopast ja kogu Läänemaailma poliitilisest ja kultuurilisest süsteemist on palju tugevam mõjujõud, mis paneb siirdeühiskonna liikuma, kui erinevad majanduslikud või poliitilised ajendid. (Lauristin 1997: 29)

Mitmed autorid on jõudnud järeldusele, et majanduslikud, kultuurilised ja poliitilised muutused töötavad koos sidusates mustrites. Kaks kõige mõjukamat moderniseerumisteoretikut Marx ja Weber nõustusid mõlemad selles punktis. Kuid nad ei jõudnud ühisele kokkuleppele selles, miks majanduslikud, kultuurilised ja poliitilised muutused koos käivad. Marxi arvates tulenes see majanduslikust ja tehnoloogilisest muutusest, mis määrab kultuurilised ja poliitilised muutused. Weberi hinnangul tuleneb muutus kultuurist, mis vormib majanduslikku ja poliitilist elu. Ingleharti hinnangul on mõlemal teoreetikul õigus selles suhtes, et ühiskonnad, kus puuduvad üksteist toetavad poliitilised, majanduslikud ja kultuurilised süsteemid, ei püsi kuigi kaua aega. Pikemas perspektiivis toimub kas süsteemide omavaheline kohandumine või süsteemide lagunemine. (Inglehart 1997:14-15)

Balti riikide ühiskondade arengus on viimaste aastakümnete kiired muutused tekitanud traditsiooniliste väärtuste ja tegelike ühiskondlike olude konflikti, mille üheks ilminguks on sotsiaalse ebavõrdsuse ja nõrgemate ühiskonnaliikmete tähtsuse vähenemise pidamine turumajanduslike reformide „loomulikuks” kaasnähtuseks. Rahvusvahelised võrdlused näitavad, et majandusliku tõusu aastatel ei tekkinud Balti riikides kindlat muutust suure sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamisele, vaid jäädi oma sotsiaalvaldkonna kulutuste ulatuselt ja sotsiaalkaitse tasemelt Euroopa Liidu maade tagaritta. (Lauristin 2011a: 11)

Aastal 1999 pidas tollane välisminister ja praegune president Ilves loengu Rootsi Välispoliitika Instituudis, teemal "Eesti kui Põhjamaa"(Ilves 1999). Sellest ajast saati on Ilves olnud üks olulisi eestkõnelejaid, kes arvab, et Eestist peaks saama igav Põhjamaa. Küsimusele, kas mitmekihiline Eesti siirdeperiood on lõppenud ei saagi üheselt vastata, sest on valdkondi, kus oleme arenenud riikidele jõudsalt järele jõudmas, kuid ka probleeme, mille lahtipusimine võtab veel oma aja.

Euroopa Liidu laienemine ida suunas on täiendavalt soodustanud endiste sovieta bloki riikide ümberorienteerumist, laiendades nende majandussidemeid Euroopa riikidega üle traditsiooniliste riigipiiride. Euro kui ühisraha, äri- ja kaubandussuhted, kohalike firmade välisomanikud – kõik see ei oma mitte ainult praktilist, vaid ka sümboolset väärtust. Võime analüüsida majanduste rahvusvahelisemaks muutmust kui peamist faktorit, mis muudab inimeste igapäevast sotsiaalset pilti isegi põhjalikumalt kui kokkupuude globaalse meediaga. Euroopa Liidu poliitika, mis edendab majanduskoostööd uute ja vanade liikmesriikide vahel, ühes kiirelt kasvava ida-lääne vahelise õpilaste ja tööjõu mobiilsusega, omab asendamatu rolli Euroopa ühise identiteedi loomises ning Euroopa avaliku sfääri alustalade loomises. (Vihalemm 2007: 790)

Eestis ja ka Lätis puhul toob Eesti Inimarengu Aruanne 2010/2011 välja kõige traumeerivama demokraatia takistajana nende riikide okupatsioonijärgne etnilis-kultuuriline heterogeensus ning ajaloolistest kogemustest mõjutatud rahvusliku ohustatuse tunde, mis on toitnud kollektiivsetest emotsioonidest lähtuvat identiteedipoliitikat. Just identiteedipoliitikat peetud Baltimaadele eriomase kiire majandusarengu mudeli kujunemise aluseks. Samas on negatiivse kaasmõjuna välja toodud ratsionaalsete argumentide unarusse jätmise poliitikas ning rahvuslik retoorika ja rahvusliku enesega rahulolu võimendamise nagu ka rahvuslike väärtuste ühtsusele kutsuv kriitiliste arutelude vaigistamine. Sellel on olnud oma mõju ka sotsiaalvaldkonna arengule: osal sotsiaalsetel probleemidel on teatav „etniline profiil”, mille lahendamiseks vajalikke, sageli küllalt kulukaid meetmeid on senini saanud päevakorrast välja jätta ja nendele lahenduste nõudjaid poliitika ääremaale tõrjuda. Just see võib olla üks vastus küsimusele, kuidas sobivad Balti riikidele omased kõige madalamad sotsiaalkulutused kokku nende ühiskondade suurte sotsiaalsete muredega. (Lauristin 2011b: 195)

1.3 Riigi kuvandi konstrueerimine

Jan Ekecrantz on uurinud, kuidas ühte riiki või rahvust meediatekstides kajastatakse. Ekecrantzi arvates on oluline mõtestada meediat ja ajakirjanduslikku kultuuri nii ajalistes kui ruumilistes mõõtmetes, s.t nii ajaloolisest kui geograafilisest vaatenurgast. Läänemere piirkond on ühelt poolt geofüüsiline reaalsus ning teiselt poolt kultuuriline ja poliitiline konstruktsioon, mida on ikka ja jälle taasloodud. Iga koht, ükskõik, kas tegemist on keskusega või ääremaaga, on olnud sõltuvuses ümbritsevast suuremast maailmast. Seega on olemas stratifitseeritud ruum, nagu on olemas ka mitmekihiline aeg. Ekecrantz väidab, et ajakirjandus pole ainult äsjaste sündmuste kajastaja, vaid poliitiliste ja kultuuriliste tingimuste peegelpilt ja ka kaastootja.

Selle üheks näiteks on “post-kommunism”, mille puhul ei saa ühemõtteliselt selgitada, mis see on ja millal ta eksisteerib. Kas see on teatud regiooni (mille piire pole lihtne tõmmata) ühendav nähtus või kogu maailma kirjeldav seisund? On see ajaline definitsioon ja kui jah, siis millal see lõpeb? Ekecrantz (2004: 45) ütleb nende ebamäärasuste põhjal, et tegu on selgelt diskursiivselt konstrueeritud reaalsusega.

Ühtlasi on diskursiivsed konstruktsioonid meedias sageli tugevasti seotud sotsiaalsete stereotüüpide ja stereotüüpiseerimisega.

Eesti identiteet ja stereotüübid

Identiteedi kui kultuurifenomeni käsitlemisel ei saa ka märkimata jätta rahvusvahelises eriaalakirjanduses palju kristiseeritud, kuid Eestis sooja vastuvõttu leidnud Samuel Huntingtoni kontseptsiooni tsivilisatsioonide piiridest. Eesti kuulub Euroopasse mitte ainult oma geograafilise asukoha, vaid ka ajalooliselt väljakujunenud tsivilisatsioonide piiride järgi, mis mõjutavad traditsioone, väärtusi ja üldist mentaliteeti tänapäevalgi ning seega on Eesti identiteedi aluseks osaliselt samad väärtused, mis iseloomustavad Lääne kultuure. Eestlaste eneseteadvuse üks joon on kindlasti see, et tunnetatakse end olevat Euroopa äärealal, mis identiteedi seisukohast ei ole tähtsusetu asjaolu. Perifeeria, kuid ka samaaegselt „nõukogude lääs“ oli Eesti ka Nõukogude okupatsiooni viiskümmend aastat. (Kirch 2002: 88-90)

Inimetal on sageli üldistatud arvamus teistest maadest ja rahvastest. Indiviididel on kujutus sellest, mis on üldiselt omane näiteks sakslastele, prantslastele. Eestlastel on arvamus sellest, mis on omane Eesti kultuurile ning selle esindajatele, aga ka oletus sellest, mida välismaalased eestlastest arvavad. Neid üldistusi nimetatakse stereotüüpideks – need on iseloomulike omaduste kogumeid, mida omistatakse ühiskondlikele või rahvuslikele rühmadele. Stereotüüpides peegelduvad mingi ühiskonna teadmised ja sotsiaalsed kogemused. See, millisena me end näeme või milliseks peame oma partnerit mõjutab olulisel määral meie suhtlemist. Kui meie kujutus endast on negatiivne, siis oleme ka vastuvõtlikumad negatiivsele välisele infole, sh kriitikale. (Veere 2002: 113-114)

Missugune pilt ühe riigi ajakirjanduses teise riigi kohta tekib, sõltub sellest, kui palju ja missuguseid teemasid esitatakse, kes on kirjutajad, kes saavad artiklites sõna jne. Peale selle tuleb arvestada, et ajakirjandus võib esitada teatud stereotüüpilisi arusaamu ning stereotüüpide olemasolu ja nendest lähtumine mõjutab kõiki kajastuse aspekte. Stereotüüpidele tuginemises peitub oht, et klammerdutakse ühe ja sama malli külge ning tekstidest kaob objektiivsus. (Vaino 2004: 4-5). Võib oletada, et stereotüüpide mõju on üldiselt suurem nende maade puhul, mis on geograafiliselt ja kultuuriliselt kaugemad ning vähem tuntud. Seega võime seda oletada ka Eesti kuvandi puhul prantsuse meedias.

1.4 Eesti ja Prantsusmaa suhted 2010-2011

1.4.1 Eesti ja Prantsusmaa kahepoolne koostöö

Prantsusmaa tunnustas Eesti Vabariigi iseseisvust 26.01.1921. Prantsuse-Eesti suhete nurgakivi on Eesti Vabariigi juriidilise järjepidevuse tunnustamine Prantsusmaa poolt, kes kunagi ei tunnustanud Eesti annekteerimist Nõukogude Liitu. Prantsusmaa kordas oma tunnustamist 25.08.1991 EV taasiseseisvumise puhul. Diplomaatilised suhted taaskehtestati 30.08.1991. Kahepoolsed poliitilised suhted Eesti ja Prantsusmaa vahel on head ning traditsiooniliselt tihedad. Kahe riigi vahel toimub korrapärane ja usalduslik dialoog. (Välisministeeriumi kodulehekülj; Eesti ja Prantsusmaa kahepoolsed suhted; 14.05.2012)

Eesti-Prantsusmaa vahel on toimunud viimase paari aasta jooksul suhete intensiivistumine ning mitmekesisustumine, mis on ilmestunud eriti just 2010. ja 2011. aastal. Tihedamate suhete tekkimisele on kaasa aidanud Eesti ja Prantsuse seisukohtade lähenemine, mida on märganud mõlemad riigid. Lähenemiseks on omakorda olnud soodustavaid tegureid, näiteks Eesti aktiivsem lõimumine ja tihendatud koostöö Euroopa Liidu suunal, mille puhul oli eriti erakordse tähtsusega euro kasutuselevõtt 2011. aasta jaanuarist Eestis, samuti ka ühiste seisukohtade evolutsioon Euroopa Liidu julgeoleku- ja kaitsepoliitikas. Prantsusmaal on toetav seisukoht mitmetes Eesti julgeolekut puudutavates küsimustes, näiteks õhutorbes.

„Lisaks väga heale kahepoolsele kaitsekoostööle on Eestil ja Prantsusmaal väga sarnased huvid NATO-s. Ka on Prantsusmaa kolm korda teostanud Eesti, Läti ja Leedu õhutorvet ning Eesti soovib õhutorbeoperatsiooni jätkumist ka tulevikus,“ sõnas Urmas Paet 2011. aasta detsembri lõpus Pariisis peetud kohtumisel Prantsusmaa välisminister Alain Juppéga. (Välisministeeriumi pressiteade 21.12.2011)

Eesti ja Prantsusmaa suhted on tugevnenud ka poliitilisel tasandil, mida ilmestab viimase paari aasta tihe vastastikuste visiitide loetelu. Kahepoolsete suhete elavnemise üheks katalüsaatoriks oli ka 2011. aasta pantvangikriis Liibanonis, kus Prantsusmaa abistas Eesti riiki oma kodanike päästmisel.

1.4.2 Prantsusmaa-Eesti omavahelised majandussuhted

Prantsusmaa ja Eesti majandussuhted arenevad stabiilselt. Eesti on Prantsusmaal tuntud kui liberaalse majandussüsteemiga ning infotehnoloogiale orienteeritud riik. Prantsuse ettevõtjad huvituvad peamiselt Eesti investeerimiskliimast ja alustava ettevõttega seotud asjaajamistest, valdkondadest: parfümeeriamüügist, ehitusest ja IT-koostööst. Peamiseks takistuseks koostöö sujumisel saab tihtilugu keeleprobleem – prantsuse ettevõtjad ei suhtle eriti inglise keeles.

Kaubavahetuses toimusid 2011. aastal Prantsusmaaga kiired arengud - Prantsusmaa tõusis Eesti 12. kaubanduspartneriks osatähtsusega 2,1% (kaubavahetuse maht 523,1 mln eurot, sellest 60% Eesti eksport). Siiski polnud 2011. aasta Eesti-Prantsuse majandussuhetes nii viljakas kui 2010, mil prantsuse firmad võitsid mitmeid tähtsaid riigihankeid. Näiteks: Alstomi ja Eesti Energia vaheline leping, mis puudutab kahe uue põlevkivil töötava

energiaploki ehitamist Narva; Constructions Industrielles De La Mediterranee (CNIM) ja Eesti Energia vaheline leping Iru uue prügipõletusjaama ehitamiseks; Nexans Norway AS võitis Estlink2 kaabliehitamishanke. Samas on koostöö endiselt heal tasemel. Ekspordi osas on Prantsusmaa hetkel Eesti 11. partner (osatähtsus 2,6%), impordi saatjariikide järjestuses aga 13. kohal (osatähtsus 1,7%). Ekspordis olid kolm suurema osatähtsusega kaubarühma mineraalsed tooted (osatähtsus 47,5%), muud tööstustooted (13%) ning masinad ja seadmed (11,9%). Ekspordi kiire kasvu taga oli eelkõige kütuste ja seadmete hoogne müük. Peamised importartiklid Prantsusmaalt 2011. a olid: transpordivahendid 24,9%, valmistoidukaubad ja joogid 17,6% ning masinad ja seadmed 17,2%. Viimasel kahel aastal on ekspordi rahaline väärtus ületanud impordi väärtust. (Välisministeerium; Suhted teiste riikidega, Eesti-Prantsusmaa 31.01.2012 uuendatud)

Tabel 1: Eesti-Prantsuse kaubavahetus (miljonites eurodes)

	eksport	import
2004	71,5	133,4
2005	76,0	167,9
2006	103,2	196,0
2007	108,1	230,9
2008	115,0	220,6
2009	149,5	186,8
2010	214,9	164,1
2011	315,3	209,8

Allikas: Eesti Statistikaamet

Viimastel aastatel on Prantsusmaa investeeringud Eestisse suurenenud. Eriti viljakas oli 2010. aasta, mil mitmed Prantsuse firmad võitsid tähtsaid hankeid. Suurimad Prantsusmaa osalusega äriühingud Eestis on Levira AS (raadio- ja televisioonileviteenus), Saint-Gobain Ehitustooted AS, Dalkia Eesti AS (auru- ja kuumaveevarustus, soojusenergia), Veolia (jäätmekäitlus).

Eesti Panga andmetel oli 31.12.2011 seisuga Prantsusmaa Eesti välisinvestorite pingereas 14. kohal (208 mln eurot, osatähtsus 1,6%). 28% investeeringutest on läinud kinnisvarasse; 15% töötlevasse tööstusesse; 7% kutse- ja teadusalasesse tegevusse; 6% info ja side sektorisse. Investeeringuid energia- ja veevarustusse ei ole vastavalt andmekaitseametusele

avaldatud.(Välisministeerium; Välispoliitika, Eesti ja Prantsusmaa majandussuhted; info täiendatud 26.03.2012)

Postimehe majandusportaalile 2010. aasta märtsis intervjuu andnud Prantsusmaa suursaadik Eestis Frédéric Billet sõnas, et Prantsuse ettevõtjate huvi ja usaldus Eesti kui investeringute sihtriigi vastu on suur. Senised investeringud on energeetika, linnamajanduse, mehaanika ja turunduse valdkonnas. Kui siin tahetakse arendada uusi sektoreid, millest Prantsuse ettevõtjad oleksid huvitatud, siis tuleb investeringuid neisse suurendada, arvas Billet (Majandusportaal E24! 15.03.2010).

1.4.3 Kultuurikoostöö Prantsusmaaga

Kahepoolsete kultuurisuhete arengus toimus 2011.aastal erakordselt tugev edasimineku. Oktoobris ja novembris 2011 toimus Pariisis ja Pariisi regioonis läbi aegade suurim Eesti kultuurfestival Estonie Tonique, mis toimus Eesti ja Prantsuse riigi Kultuuri-ja Välisministeeriumite otseses koostöös. Festivali korraldajateks olid Prantsuse Instituut ja Eesti suursaatkond Pariisis. Festivali kava koosnes kümnetest eri projektidest, mis pakkusid prantslastele võimalust tutvuda Eesti kultuuri eri tahkudega pea kõigis kultuurivaldkondades. Programmi peamine rõhk oli pandud muusikale. Pariisi külastasid festivali jooksul mitmed Eesti kollektiivid nagu RAM, Eesti Filharmoonia Kammerkoor, NO-teatri trupp, Theatrumi trupp, Seto laulukoor Kuldatsäuk, mitmed ansamblid ja üksikesinejad.

Eesti jaoks oli olulise tähtsusega ka 23.-24. oktoobril 2010 Šveitsis, Montreux's toimunud Rahvusvahelise Frankofoonia Organisatsiooni tippkohtumine, kus Eesti võeti organisatsiooni vaatejariigiks. Rahvusvaheline Frankofoonia Organisatsioon (Organisation Internationale de la Francophonie, OIF) ühendab riike ja ühendusi, mille kas ametlikuks või traditsiooniliseks keeleks on prantsuse keel. Vaatejastaatus Rahvusvahelises Frankofoonia Organisatsioonis annab Eestile võimaluse tihendada suhteid prantsuskeelsete riikidega, tekib juurde oluline võimalus Eesti tutvustamiseks prantsuskeelses maailmas. Avardub ka poliitiline koostöö prantsuskeelsete partneritega nii Euroopa Liidus kui mujal, suurenev teavituskanalite arv võimaldab tugevdada nendega majanduskoostööd. Tekib lisavõimalusi osaleda prantsuskeelsetes haridusprogrammides.

1.5 Prantsuse meediasüsteemi üldiseloostus

Daniel C. Hallin ja Paolo Mancini (2004) on oma võrdlevate meediasüsteemide raamatus jaganud riike kolme meediasüsteemi. Prantsusmaa kuulub Vahemeresse polariseerunud pluralistlikusse mudelisse. Lõuna-Euroopa all peetakse üldjuhul silmas kolme riiki - Kreeka, Portugal ja Hispaania, mis läksid üle demokraatiale 1970ndate keskpaigas. Rühma arvatakse lisaks ka Itaalia, mis tegi ülemineku läbi küll varem, kuid jagab mitmeid ajaloolisi ning struktuuralseid omadusi kolme eelnimetatud riigiga. Prantsusmaad küll nimetatakse Lõuna-Euroopast rääkides tihti, kuid on pea alati käsitletud marginaalse juhtumina. Mis iseloomustab ja eristab Lõuna-Euroopat ja vähemal määral ka Prantsusmaad ülejäänud Lääne-Euroopast ja Põhja-Ameerikast on tõsiasi, et liberaalsed institutsioonid, sealjuures nii kapitalistlik industrialism kui poliitiline demokraatia, arenesid välja hiljem. Endise režiimi jõud – aristokraatia, absoluutvõim ning katoliiklik ja ortodoksne kirik olid neis riikides tugevamad. Üks oluline pärand sellest ajast on laiaspektriline poliitiline süsteem ning teravamate poliitiliste erinevuste olemasolu võrreldes Põhja-Euroopa ja Põhja-Ameerikaga. See on omakorda aga loonud eristatavaid mustreid meedia ja poliitikamaailma omavahelisse toimimisse. Nii oma meediasüsteemi kui poliitilise ajaloo ja sotsiaalse struktuuri poolest on Prantsusmaa kahtlemata piiripealne riik. Teda võib paigutada polariseerunud pluralismi ja demokraatliku korporatistliku mudeli vahele. Autorite arvates kuulub Prantsusmaa aga pigem Vahemere riikidega kokku just kahel põhjusel. Esiteks on poliitilise sfääri kalduvus domineerida meediaturu üle, mis iseloomustab polariseerunud mudelit, piisavalt tugev Prantsusmaal. Olemas on ka tugev ajalooline ühendus prantsuse meedia ja Lõuna- Euroopa meediasüsteemide vahel.

Kommertsajalehtede levik hakkas Lõuna-Euroopas kasvama 1880ndatel ning samal ajal ka Põhja-Ameerikas ja Põhja-Euroopas, kuid tõelist massilise levikuga pressi Vahemere riikides välja ei kujunenudki. Protsess jõudis kõige kaugemale küll Prantsusmaal ning see on ka põhjus, miks Prantsusmaa on piiripeale jääv juhtum. Tänapäeval on ajalehtede levik Prantsusmaal suurem kui teistes Vahemere riikides, kuid madalam kui ülejäänud Lääne-Euroopas. Prantsuse meedia ajalugu iseloomustavad järsud tõusud ja mõõnad nii ajakirjandusvabaduses kui lugejaskonnas. (Hallin & Mancini 2004: 89-92)

Ajalugu näitab, et Vahemere riikide meedia on küllaltki tugevalt politiseeritud. Ajalehed kalduvad esindama eristuvaid poliitilisi vaateid, mis väljendub ka nende lugejaskonna erinevates poliitilistes vaadetes. Nii ajakirjanikud kui meediaorganisatsioonide juhid omavad tihti poliitilisi sidemeid ning on suhteliselt tavaline, et ajakirjanikest saavad poliitikud ja vastupidi.

Prantsuse ajalehtede poliitiline identifitseerimine varieerub selgelt ideoloogilistest nagu L'Humanité ning La Croix kuni suhteliselt apoliitiliste regionaalsete lehtedeni. Suuremad päevalehed peegeldavad laiemaid poliitilisi trende. Le Monde ja Libération esindavad vasaktsentraalset, Le Figaro ja France-Soir paremtsentraalset maailmapilti. Teatud uurijad on väitnud, et prantsuse ajakirjandus on alati väljendanud rohkem seisukohta kui olnud jälgiv, andes eesõiguse kroonika ja arvamusele reportaaži ja kokkuvõtte ees. Faktide esitamise seisukohalt on prantsuse press olnud eelkõige huvitatud ideedest, mis muudab selle fundamentaalselt erinevaks anglosaksa ajakirjandusest, kus uudistel on arvamuste ees alati eesõigus. (Hallin & Mancini 2004: 98-99)

Riik mängib olulist rolli ka meediaettevõtete omanikuna. Kui mujalgi Euroopas on riik olnud avalik-õigusliku meedia omanikuks, siis Vahemere riikides on ka kommertsjaamade omanikuks kohati riik. Uudisteagentuur Agence France Press (AFP) Prantsusmaal näiteks. Itaalia ja Prantsusmaa puhul maksab riik kõige suuremaid toetusi ajakirjandusele Euroopas. Otsesed toetused on suunatud majanduslikult vähekasumlikesse ajalehtedesse, mis on olulised poliitilise mitmekülgsuse säilitamiseks. (Hallin & Mancini 2004: 120)

Benson & Hallin (2007) on omavahel võrrelnud Ameerika ja Prantsusmaa meediat, väites, et Ameerika uudismeedia on reklaamiturust oluliselt enam sõltuv. Võrreldes Ameerika keskmise 80 protsendiga, teenivad Prantsuse üleriigilised päevalehed vaid 50% tulust reklaamiga. Mitmed ajalehed nagu Le Monde või Libération teenisid 1990ndatel vaid 20-30% kogu tulust reklaamiga. Ainsad ameerikaliku rahastusüsteemiga riiklikud ajalehed on Le Figaro ja Les Echos.

Rodney Benson (2010) on hilisemas USA ja Prantsusmaa meediat võrdlevas artiklis toonud välja ka selle, et kuna Prantsusmaal toetab riik kõiki ajalehti, siis on toetused muutnud pressi mingil määral „tänuvõlgaseks“ riigi ees, mis nende vastu nõnda helde on. Viidates Mathien (2003) andmetele oli riigi poolt makstav toetus 2000. aastal Prantsusmaal 12,5% kogutulust. Käputäis riiklikke ajalehti (la Croix ja L'Humanité näiteks), millel on madalad reklaamisissetulekud, saavad aga ka lisatoetusi, kaitsmaks ideoloogilist mitmekesisust.

Teine oluline erinevus prantsuse ja ameerika meediafirmade vahel seisneb selles, et prantsuse firmad on väiksema tõenäolsusega börsiettevõtted. Olles seega vähem sõltuvad reklaamist ja börsi survest on prantsuse riiklikud ajalehed vähem kasumlikud ning vähem kasumisaamisest juhitud võrreldes Ameerikaga. Hoolimata riigi suuremast rollist meediaturul, on prantsuse press näinud ennast aktiivse osalejana avalikus sfääris, mitte neutraalse jälgijana. Võrdluses Ameerikaga selgub, et prantsuse ajakirjandus on innukas mitte ainult negatiivsete või segatud arvamuste puhul, vaid ka positiivsete hinnangute osas seisukohta võtma, samas kui USA meedia püüab jääda pigem neutraalseks. Prantsuse meedias ilmunud artiklitest kumab aga läbi stiililine eripära lõpetada artiklid teravate arvamustega. Tõlgendused ja arvamused uudislugudes näivad olevat seotud eripäraga struktureerida uudislugusid nagu esseesid, vastupidiselt klassikalisele „uudispüramiidile“. (Benson ja Hallin 2007)

Napoli (2001) on ameerika ja prantsuse ajakirjandust uurides jõudnud järeldusele, et paljuski on prantsuse pressis ilmuvad artiklid justkui väikesed esseed, mis on võrtsitatud kirjutaja enda ideedega. Olgugi, et ajalehed võtavad järjest enam tööle noori ajakirjanikke, mida vanemad veteranajakirjanikud peavad kirjandusliku kvaliteedi ja homogeniseeritud informatsiooni alla viimiseks, väärivad Pariisi ajalehed jätkuvalt „arvamuspressi“ tiitlit. Väljaspool Pariisi ja suuri üleriigilisi ajalehti on olukord teistsugune. Provintsi väljaanded on leidnud võiduvalemi oma sisu depolitiseerimisega. Vältides analüüse ja tõsiseid uurimusi, on toimetajad muutnud ajalehed justkui lokaalseteks ja regionaalseteks teadetetahvlikeks, mis annavad teada autoõnnetustest, festivalidest, valitsuse ja tsiviilorganisatsioonide vahelisest hõõrumisest, mis kõik on segatud meelelahutuse, spordi ning rahvalike tunnustega. Ning selline lahendus töötab. Kui üleriigiliste pariisi ajalehtede ringlus on pidevalt langenud, siis kohalik press on jõudsalt kasvanud.

Ükski tõsiseltvõetav meediaanalüütik ei saa väita, et ajakirjandus üle maailma on otseses mõttes neutraalne. Üks kõige olulisem erinevus meediasüsteemide vahel seisneb selles, et osades riikides on meedial selge poliitiline orientatsioon ning osades mitte. Pikk ja konfliktne transitsoon kapitalismi ja demokraatiasse Lõuna-Euroopas tõi endaga kaasa meediasüsteemi tugeva seotuse poliitikamaailmaga. Demokraatia kinnistumisega kaasnes kõrge poliitiline parallelism, kus meedia teenis eesmärki esindada laiahulgalisi poliitilisi jõude. Kommertsajakirjandus ei arenenud nii kiirelt kui liberaalses või korporatistlikus demokraatia süsteemis. Ajalehtede ringlus jäi suhteliselt madalaks. Ajakirjanduslik professionalism on vähem arenenud kui liberaalses või korporatistlikus demokraatia süsteemis ning poliitilised lojaalsussidemed on tihti olulisemad kui professionaalsed normid. Meedia instrumentaaliseerimine riigi, parteide või poliitiliste sidemetega eraomanike poolt on küllaltki tavaline. Vahemereriikide meedia erineb mitmel viisil domineerivast liberaalse normi neutraalsest ajakirjandusest ja „valvekoera“ meediast. (Hallin & Mancini 2004: 138-140)

Ajakirjanduslikku teema- ja žanrivalikut analüüsid selgub Indrek Treufeldti doktoriväitekirjast, et eri süsteemid kujundavad ka pisut erinevaid valikumustreid. Saksamaal (pluralistlik ajakirjandussüsteem) on valik eri meedialiikides sarnane, Prantsusmaal (klientistlik süsteem) pigem hierarhiline ehk Saksamaal käsitletakse üsna sarnaseid teemasid, Prantsusmaal tingib teemavalikut rohkem väljaande iseloom. Sel juhul võiks eeldada, et pluralistliku süsteemi puhul on avalik debatt avalikkuses käsitlevaid teemasid ühtlustanud, klientistliku süsteemi puhul aga lähtub ajakirjandus oma sihtgrupi spetsiifilistest huvidest (Prantsusmaal käsitleb regionaalne leht näiteks suurelt jaolt põllumajanduspoliitikat ja põllumajandustoetustega seotud üksikasju.) (Treufeldt 2012: 191)

1.5.1 Peamised meedialiigid Prantsusmaal

Hiljutised uuringud näitavad, et päevalehed on Prantsusmaal kaotamas oma lugejaskonda (2008. aastal vähenes lugejate hulk 0,8 %), samas kui nädalalehed (peamiselt keskendunud naistele, teadusele ja üldisele lugejaskonnale) said juurde uusi lugejaid (umbes 1,1 %). Tasuta ajalehed saavad hakkama tähelepanuväärselt hästi, 7% rahvastikust loeb iga päev vähemalt ühte tasuta lehte. Üleriigiline press on jätkuvalt väga oluline sümbol Prantsusmaal;

seada hoolimata suhteliselt madalatele levikunumbritele võrreldes teiste Euroopa sarnaste ajalehtedega. Internet kui lihtne vabandus ajalehtede langusele ei ole prantsuse ajakirjanike poolt mõistmist leidnud. Kuni viimase ajani kopeeriti paberväljaande lugusid lihtsalt internetti, ilma eriliste innovaatiliste toimetamisvõtetest. Kodanikuajakirjandus ja blogimine on ajakirjanike silmis jätkuvalt vaid amatöörpraktika, andmata erilist väärtust informatsiooni tootmisesse. (European Journalism Center: Media Landscape-France; uuendatud: 5. november 2010)

Ajakirjandusliku valiku tegemine toimetustes on pigem kooperatiivne. Sarnaselt Saksamaaga juhitud ajakirjanikud EL sündmuste kalendrist, lugusid planeeritakse pikemalt (Suurbritannia ja Eesti puhul on see tendents vähem märgatav). (Treufeldt 2012: 167)

Raadio on Prantsusmaal olnud väga populaarne meedium, enam kui 1200 erineva raadiojaamaga. Igal tööpäeval kuulab 42 miljonit inimest raadiot, populaarsemad on üldised raadiojaamad (RTL, France Inter) kui muusikaraadiod. Riigiraadiod hoiavad jätkuvalt erilist kohta Prantsusmaa raadiomaastikul. Radio France omab viit peamist raadiojaama, sealhulgas France Inter'i, mis on kuulajaskonna poolest teisel kohal (2009. aasta andmed) ning „prantsuse häält välismaal“ vahendavat RFI'd.

Prantsusmaa audiovisuaalne maastik on üle 20 aasta olnud märkimisväärselt stabiilne, olles oluliselt muutnud pärast 2005. aastat tänu tehnoloogia arenemisele ja uutele regulatsioonidele. 1986-2000 oli valdkonnas 6 peamist tegutsejat: kaks erafirmat TF1 ja M6, kolm avalikõiguslikku kanalit France 2, France 3 ja Arte/France 5 ning üks krüpteeritud võrk Canal+. Maapealse digitaaltelevisiooni (TNT) edu on olnud väljakutse peamistele kanalitele. (European Journalism Center: Media Landscape-France; uuendatud: 5. november 2010)

2011. aastal 18-aastaste ja vanemate prantslaste hulgas läbi viidud uuringu järgi nimetas ligi 80% neist esmaseks informatsiooni allikaks televisiooni, 44% pidas selleks raadiot, 38% kirjutavat pressi ja 27% internetti. Erinevad auditooriumiuuringud aga näitavad, et

usaldusväärse poolest on esikohal aga raadio (57% vastanuist), millele järgnevad ajalehed (49%) ja televisioon (46%). (Valérie Robert 2011: 9)

Prantsusmaal on trükimeedia puhul ka iseloomulik vähene regulaarsete tellijate hulk ning populaarne ühe numbri kaua ostmise. 2010. aasta andmete järgi osteti üleriigilisi päevalehti 69,6 % kordadest üksikult ning 30,4 % kordadest tellimusega. Regionaalsete päevalehtede puhul oli tellijate hulk 59% seevastu. Ajalehtede koju toimetamine toimub Prantsusmaal posti kaudu, mis muudab selle küllaltki aeglaseks, mis läbi on juurdunud kioskist ajalehe ostmise komme. (Valérie Robert 2011: 50-51)

1.6 Uurimisküsimused

Käesoleva töö peamine eesmärk on analüüsida prantsuse meedias loodud Eesti kuvandit aastatel 2010-2011 ning püüda leida põhjusi selliselt konstrueeritud pildi tekkimisele. Töö annab ülevaate prantsuse meediamaastikust ning selle toimimisprintsiipidest, seostades erinevaid Eesti sise- ja välispoliitilisi sündmusi nende kajastamisega prantsuse kirjutavas pressis, televisioonis, raadios ning internetis. Intervjuud prantsuse ajakirjanikega aitavad mõista Eesti kajastuste tekkimislugu ning nende tausta.

Milline on Eesti pilt Prantsuse meedias aastatel 2010-2011? Eesti representatsiooni uurimiseks keskendub töö meediadiskursusele, mis on loodud erinevates meedia kanalites kahe möödunud aasta jooksul. Millised sündmused on mõjutanud Eesti kajastamist?

Hüpoteesid:

- Eurotsooniga liitumisprotsess mõjutab tugevasti Eesti diskursust prantsuse meedias. Prantsuse meedia suhtumine Eesti liitumisse on seotud aga Prantsusmaa enda välispoliitiliste lähtekohtade ning hinnangutega.
- Eesti majanduslik edu kriisiaastate ületamisel taasloob Eesti eduloo diskursust.
- Konkreetsed välis- ja sisepoliitilised sündmused mõjutavad tugevalt Eesti kajastusi prantsuse meedias.

Millised on prantsuse meediaväljaannete omavahelised erinevused Eesti pildi konstrueerimisel? Millised on peamised kanalid, mis Eestit kajastavad ning mis tüüpi lugudega on tegemist? Kuidas erinevad meediakanalid omavahel kajastuste sisult ja žanrilt? Milline on toimetusest ja väljastpoolt tuleva tekstiloomingu osakaal?

Hüpoteesid:

- Üleriiklikud väljaanded keskenduvad rohkem majanduse ja poliitika teemadele kui väikesed ajalehed ning ajakirjad rohkem kultuuri ja turismi valdkonnale.
- Üleriigilistes lehtedes ilmunud kajastuste hulk on oluliselt suurem regionaalsete lehtede või nädalalehtedega võrreldes.

Milline on Eesti kajastuse emotsionaalne varjund? Kajastuste hinnangumodaalsus aitab selgitada Eesti pildi konstrueerimise iseloomu. Kuivõrd on kajastuste hinnang seotud kindlate teemadega?

Hüpoteesid:

- Ajakirjanduslike kutsestandardite tõttu on suurima osakaaluga neutraalsed artiklid.
- Prantsuse meedia on Eesti eduloo diskursuse suhtes pigem skeptiline.

Milline on ajakirjanike roll Eesti kuvandi loomisel? Kuivõrd seostatakse artiklites erinevaid dimensioone – kas Eesti kohalik tasand on asetatud rahvusvahelisse konteksti? Kuidas leitakse teemasid ning allikaid? Mis on ajakirjaniku silmis Eestis prantsuse meedia jaoks huvipakkuvat?

Hüpoteesid:

- Eesti kuvandi kujunemisel on ajakirjanike enda hinnangutel, analüüsidel ja arvustustel suur osa.

Milline on Eesti geopoliitiline representatsioon? Kas suurte rahvusvaheliste organisatsioonidega liitumine on muutnud/muutmas Eesti geopoliitilist kuvandit? Kuivõrd nähakse Eestit jätkuvalt ühena Balti riikidest ning kui palju liigitatakse endiselt Ida-Euroopa hulka?

Hüpoteesid:

- Üldine raamistik, milles Eestit nähakse, defineerib Eesti ühena Baltikumist ning endise Nõukogude liidu osana.
- Eurotsooniga liitumine võimaldab Eestit näha enam Euroopasse integreerunud riigina.

2. UURIMISMEETODID

Selleks, et magistritöös püstitatud uurimisküsimustele vastata, on kasutatud kolme analüüsi instrumenti. Kontentanalüüs võimaldab analüüsida väljaannete sisu ja dünaamikat. Kvalitatiivne tekstianalüüs ja televisiooni ning raadio väljundite uurimine võimaldab tuua välja sisulisi Eestiga seonduvaid küsimusi ja teemasid ning neid iseloomustada. Semistruktureeritud intervjuud prantsuse ajakirjanikega võimaldavad aga kvalitatiivset analüüsi Eesti kuvandi konstrueerimise põhjuste ning olemuse kohta.

2.1 Kontentanalüüs

Kontentanalüüs on meetod, mis võimaldab iseloomustada uuritavat materjali kvantitatiivselt ja tõsta seda esile erinevates analüüsiühikutes. See on süstemaatiline ja objektiivne meetod, mida saab kasutada tekstide klassifitseerimiseks, mõju määratlemiseks, erinevate kanalite või perioodide võrdlemiseks ning ka sisu ja tegelikkuse võrdlemiseks. Meetod annab statistilise tulemuse, mis kehtib märksa laiemal meediareaalsuse kohta kui vaadeldud tekstikogu. (McQuail 2003; lk 293)

Analüüsi läbiviimiseks moodustasin esialgse kodeerimistabeli kategooriate ja koodidega. Pärast mõnekümne artikli proovikodeerimist täiendasin ja modifitseerisin kodeerimisjuhendit. Mõningaid teemasid tuli siiski täpsustada ja mugandada ka kodeerimise jooksul. Näiteks täpsustasin artikli põhiteema puhul kategooriat „Venelased Eestis“, laiendades seda kategooriaks „Vene temaatika Eestis“. Žanri määramisel täpsustasin kategooriat „intervjuu“, lisades sama kategooria hulka ka portree, sest mõnegi artikli puhul oli isiku portreelelu kirjutatud temaga tehtud intervjuu põhjal. Eesti geopoliitiline representatsioon vajab samuti kodeerimise käigus täiendamist. Kategooria „Eesti ELi liikmena“ alla lisasin ka „Eesti Lääne-Euroopa osana“, sest mitmelgi puhul kasutati artiklites Lääne mõistet, kuhu hulka Eesti kuulub pärast Euroopa Liiduga liitumist. Samuti täpsustus kodeerimise algfaasis ka Eesti/eestlase kontekst artiklis. Lisasin kategooriaühiku „Taustal“, mida kasutasin artiklites, kus Eestit või eestlast mainiti taustainfona. Tihti juhtus seda just kultuuri teemade puhul. Meediakanali liikide hulka oli esialgselt arvatud ka uudisteagentuurid eraldi, aga nähes, et suur osa artikleid põhineb niigi uudisteagentuuride toodangule, siis otsustasin magistritöös keskenduda peamiselt meedia väljaannetele ning suhtuda uudisteagentuuride toodangusse kui pigem algmaterjali artiklite loomisel. Iga väljaanne otsustab ise, millised teemad

uudisteagentuuride poolt käsitletutest on nende jaoks uudisväärtuslikud, seega pakkusid mulle huvi vaid nn. uudiskünnise ületanud uudisteagentuuride uudised.

Kodeerimistabeli analüüsitunnusteks said kanali nimi, kuupäev, kanali liik, loo tüüp, kasutatud allikad, artikli põhiteema, pikkus, žanr, Eesti/eestlase kontekst artiklis, Eesti mainimine pealkirjas, juhul kui on Eestit mainitud pealkirjas, siis pealkirja emotsionaalne varjund, kogu teksti emotsionaalne varjund, kõneisikud, Eesti geopoliitiline representatsioon.

Lisaks valimisse sattunud artiklite üldtunnustele (kanali nimi, kuupäev) olid vaatluse all ka mitmed teised kategooriad.

Kanali liik jagunes 4 alarühma:

1. Prantsusmaa üleriiklik väljaanne – väljaanded, mis on üleriikliku levikuga
2. Prantsusmaa regionaalne päevaleht – kohalikud ajalehed
3. Prantsusmaa nädalaleht või ajakiri – ajalehed või ajakirjad, mis ilmuvad kord nädalas või harvemini.
4. Interneti allikas – olulised interneti allikad, mis valimisse on jõudnud ning mis Eesti kuvandi konstrueerimisel osalevad

Loo tüüp jagunes üldjoontes 2 alarühma:

1. Originaalmaterjal – mis on toodetud väljaande oma toimetuse või kaastöölise poolt
2. Vahendatud materjal – mille põhjal eristasin veel omakorda rahvusvahelisest uudisteagentuurist vahendatud materjali, Eestist pärit allika või Prantsusmaalt pärit allika materjali. Vahendatud materjal, mis pärines mõnes teisest allikast on märgitud alarühma „muu allikas“ alla.

Kasutatud allikate puhul märkisin ära kõikvõimalikud variandid:

1. Oma ajakirjanik või toimetus
2. Ametkondlik allikas või pressiteade
3. Uudisteagentuur
4. Teine toimetus

Artiklite põhiteemad jagunesid 12 alarühma ning mõne artikli puhul märkisin mitu teemat. Siiski üritasin mitte märkida üle kolme põhiteema ühe artikli kohta:

1. Majandus ja äri – teemad, mis käsitlesid laiemalt majandusküsimusi või äri.
2. Reisikirjeldused ja turism – Eestit tutvustavad turismiartiklid, kuid ka kirjeldused Eestis viibitud ajast ja elust.
3. Eurotsoon ja sellega seonduv – teemad, mis on seotud Eesti liitumisega eurotsooniga, pärast liitumist eurotsooniga ning laiemalt eurotsooni võlakriisiga.
4. Rahvusvaheline poliitika – globaalsed välispoliitilised küsimused, suurriikide omavahelised suhted, rahvusvahelised kohtumised
5. Julgeolek, (küber)terrorism – Eesti või rahvusvahelise julgeolekuga ning küberterrorismiga seotud valdkonnad
6. Kultuur, erinevad üritused – kultuuriüritused ja teemad Eestis või välismaal
7. Eestlased välismaal – eestlased, kes on maailmas tuntust kogunud
8. Eesti sisesed sündmused – Eesti sisepoliitilised küsimused ning kohaliku tasandi teemad, näiteks Riigikogu valimised, presidendi valimised, Haapsalu lastekodu põleng
9. Vene temaatika Eestis – venelaste ja Venemaa peidetud võimuga seotud teemad Eestis, vene (Nõukogude aja) nostalgia tundmine
10. E-teenused ja internet
11. Eesti välispoliitilised sündmused, suhted teiste riikidega – näiteks Liibanonis röövitud eestlased
12. Muu - lood, mis ei liigitunud ühegi olemasoleva teema alla, kuid mille jaoks ei olnud põhjust ka eraldi alakategooriat luua.

Artiklite pikkus jagunes 5 alarühma ning võimaldas teha järeldusi teema käsitlemise põhjalikkuse kohta:

1. Väga lühike, kuni 1000 tähemärki
2. Lühike, 1001-2000 tähemärki

3. Keskmine, 2001-4000 tähemärki
4. Pikk, 4001-8000 tähemärki
5. Väga pikk, üle 8000 tähemärgi

Enamuse artiklite puhul oli võimalik täpselt Microsoft Word programmi kasutades selgitada välja tähemärkide arv, kuid mõne PDF formaadis saadetud artikli puhul kasutasin silma järgi hindamist.

Žanrid jagunesid 9 alarühma:

1. Uudislugu
2. Lühiauudis – uudistekst, millel puuduvad klassikalised uudisloo struktuurielemendid laiem taust, juhtlõik, vahepealkirjad, kommentaarid jms.
3. Arvamuslugu, sh repliik, kommentaar – autori selge arvamusavaldus mingil teemal, mis ei ole sama põhjalik kui analüüs.
4. Reportaaž
5. Arvustus – peamiselt kultuurisündmuste, etenduste, raamatute arvustused
6. Intervjuu, portreelugu
7. Analüüs
8. Segazaanr – lood, mis ei liigitu kindlalt ühegi eelneva kategooria hulka. Tihtilugu olid selleks reportaažid ja analüüsi ühendvariandid

Žanrite määramise puhul oli kohti raske eristada arvamuslugu analüüsist. Sellisel juhul lähtusin põhimõttest, et arvamuslugu põhineb rohkem vaid autori enda arvamusel ning analüüs on kasutatud erinevaid andmeid, mida analüüsitakse mitmest aspektist, mis ei pruugi seostuda autori arvamusel.

Intervjuu kategooriale lisasin kodeerimise käigus ka portreeloo alapunkti, sest mitmete lugude põhjal oli selge, et ühtegi teise žanrisse kirjutis ei sobi. Portreeloo puhul on autor kas intervjuueerinud loo subjekti või kirjutanud loo kokku teiste algallikate põhjal.

Eesti/eestlase kontekst artiklis jagunes 5 alarühma:

1. Peategelane artiklis
2. Üks oluline näide teiste kõrval
3. Marginaalne näide

4. Võrdluses – võrdlus ühe või kahe teise riigiga
5. Taustal

Artiklites, kus Eesti või eestlane olid peategelaseks oli alarühma määramine probleemideta. Rohkem hinnanguline on kategoriseerimine artiklite puhul, kus Eesti oli pigem teisejärguline teema. Sellistel puhkudel tuli otsustada, et kas tegemist on marginaalse näitega või pigem taustal figureerimisega. „Taustal“ alarühma paigutasin seega näiteks artiklid, mis rääkisid Sofi Oksaneneni raamatust/näidendist, kuid mis seletasid pealiskaudselt lahti ka raamatu sisu, mis puudutab Eesti lähiajalugu. Marginaalse näitena figureeris Eesti peamiselt artiklites, kus loetelus mitmete teiste riikide kõrval oli muuhulgas räägitud ka Eestist.

Artiklid, kus oli mainitud Eestit ka pealkirjas jaotusid 5 alarühma **pealkirja emotsionaalse varjundi** järgi:

1. Neutraalne – kuhu alla liigitati neutraalsed, erapooletud, suhtumiseta pealkirjad. Näiteks „Eesti liitus 1. jaanuar eurosooniga“.
2. Positiivne – positiivse varjundiga pealkirjad. Näiteks „Üldisest kriisist hoolimata näitab Eesti häid tulemusi“.
3. Kriitiline, ründav – arvustavad ja etteheitvad pealkirjad. Näiteks „Tallinnal on raskusi kasvavate sündide arvuga hakkamasaamisel“.
4. Irooniline – pilkavad, vastupidiselt mõeldud, pisut üleolevad pealkirjad. Näiteks „Need eestlased on ikka hullud!“ või „Eesti liitub täielikus kriisis eurosooniga“.
5. Pateetiline – tundedüllased, ülevad, paatoslikud pealkirjad. Näiteks „Miks hoiab Eesti nõnda kinni eurost või „Euro vajab Eestist“ „Kuulates Eestit“.

Pealkirja emotsionaalse varjundi hindamisel oli lihtne eristada kriitilisi, positiivseid ning neutraalseid pealkirju, kuid pateetiliste ja irooniliste pealkirjade liigitamisel oli võimalik nii mõndagi pealkirja tõlgendada mitmeti ning siinkohal lähtusin oma sisetundest, järgides ka artikli sisu üldisemalt.

Peaaegu samade tunnuste järgi on liigitatud ka artiklite **tekstide emotsionaalsed varjundid**:

1. Neutraalne
2. Positiivne
3. Kriitiline, ründav
4. Irooniline
5. Muretsev
6. Pateetiline

Sarnaselt pealkirja emotsionaalse varjundi määramisele oli ka tekstide puhul teatud artiklite liigitamine keeruline. Ühte ja sama teksti võivad lugeda erinevad inimesed ning selle emotsionaalset varjundit vastavalt oma eelteadmistele ning taustale hinnata siis näiteks irooniliseks või hoopis kriitiliseks. Mõne artikli puhul muutus teksti emotsionaalne varjund artikli jooksul, sellisel juhul lähtusin varjundist, mis minu hinnangul oli domineerivam.

Kõneisikute puhul eristasin 8 alarühma:

1. Ajakirjanik – arvamused, analüüside puhul oli kirjutav ajakirjanik peamise kõneisiku rollis. Samuti oli ajakirjanik kõneisikuks siis, kui ühe allikana oli märgitud ajakirjaniku elukutsega isik.
2. Poliitik, riigiametnik – kui poliitikud ja riigiametnikud nii Eestis kui teistes riikides ja rahvusvahelistes organisatsioonides.
3. Kultuuritegelane – kultuuriga ise tegelevad inimesed nagu kirjanikud või muusikud
4. Tavainimene
5. Ekspert või uurija – mingi kindla valdkonna ekspert või analüütik. Tihtilugu olid sellisteks inimesteks ka IT-eksperdid või majanduseksperdid, kuid ka mingi kindla spetsiifilise huvigrupi esindajad, näiteks peamine euroskeptikute eestkõneleja Eestis.
6. Ettevõtja – ettevõtlusega tegelev inimene, firmajuht
7. Pressiesindaja
8. Muu – kõneisik, kes ei kuulnud ühtegi eelnimetatud kategooriasse. Alarühm „muu“ märgiti ka artiklite puhul, kus ei olnudki ühtegi kõneisikut võimalik tuvastada.

Eesti geopoliitilise representatsiooni puhul jaotusid artiklid 10 alarühma:

1. Eesti teiste Balti riikide hulgas – Eestit nähakse kas ühena Balti riikidest või viidatakse artiklis üldse ainult Baltikumile
2. Eesti NATO liikmena – Eesti küsimusi ja teemasid käsitletakse NATO kontekstis
3. Eesti ELi liikmena/ Lääne-Euroopa osana – Eesti kui Euroopa Liidu liikmesriik või siis Lääne-Euroopasse integreerunud riik
4. Eesti eurotsooni liikmena – Eesti kui eurotsooniga peatselt liituv riik või juba eurotsooni liikmesriik
5. Eesti Ida-Euroopa osana
6. Eesti kui Põhjamaa
7. Eesti kui endine NSVL osa
8. Eesti kui endine kommunistlik riik
9. Eesti eraldiseisvana – Eestist kirjutatakse eraldiseisva riigina, viitamata tema geopoliitilisele kohale maailmas
10. Puudub – Eesti geopoliitiline representatsioon puudub artiklis. Tihtilugu kehtib see artiklite kohta, mis räägivad mõnest tuntud Eestlasest maailmas, keskendumata sealjuures Eestile kui riigile.

2.2 Kvalitatiivne sisuanalüüs

Kontentanalüüsi puhul oli võimalik analüüsida artikleid erinevate kategooriate alusel, kuid ainult kvantitatiivseid meetodeid kasutades võib mõne teksti või tekstiosa olulisus kaduda. Paaril tugeva hinnanguga artiklil võib olla näiteks suurem tähtsus kui suurel hulgal neutraalsetel lugudel, mistõttu on otstarbekas kvalitatiivse sisuanalüüsi kasutamine.

Kui kontentanalüüs on rakendatav suuremale tekstimassiivile ja võimaldab välja tuua suure hulga tekstide puhul teemade või hoiakute esinemist, siis kvalitatiivse tekstianalüüsi abil saab uurida teksti süvitsi.

McQuail (2003) on toonud välja, et kontentanalüüsile iseloomulik kategooriate konstrueerimine enne nende kasutamist sisaldab ohtu, et uurija pigem surub peale oma väärtuste süsteemi, kui tuletab selle sisust. Tischeri järgi (2000) on teadlased kritiseerinud

kontentanalüüsi traditsioonilist ehk kvantitatiivset suunda, sest see jätvat kõrvale tekstide tähenduslikkuse. Kriitikud on leidnud, et tekstis peituvaid tähenduste mustreid on võimalik avada, tuues välja erinevate kaastähenduste mitmeid võimalikke interpretatsioone, mitte teksti silmaga nähtava sisu pelga loendamise ja mõõtmise läbi (Tischer 2000: 62).

Mitmete autorite vaateid kokku võttes võib diskursuses näha ajalooliselt muutuvat tähendussüsteemi, mis realiseerub tekstis kui lausungite kogumis, ja mis, sisaldades tegijaid, konstrueerib objekti ja subjekti, samas osundades teistele diskursustele ning iseennast reflekteerides. Diskursus loob reaalsuse, genereerib teadmise ja võimu teatava tüübistiku, tõe režiimi, inimeseks olemise reeglistiku, strateegiad ja tehnoloogiad, mille käivitumise ja toimimise tulemusel kujundatakse/kujunevad looduslikest inimkehadest ajaloolis-kultuurilised kehad. Need ajaloolis-kultuurilised kehad paigutuvad üksteise suhtes, positsioneeruvad teatud võimuhete alusel – erinevates diskursiivsetes formatsioonides erinevalt (Ruus 2000: 4)

Antud magistritöös pole tegemist diskursuse analüüsiga selle klassikalises mõttes. Pigem võib öelda, et kasutatud on tekstis avalduvate mõtteeiuste laiema konteksti analüüsi. Kuna magistritöös uuritava materjali maht oli suur, siis ei käsitle kvalitatiivne analüüs kõiki lugusid. Konkreetsete analüüsiühikute leidmiseks vaatasin läbi kõik kontentanalüüsis kasutatud 252 artiklit ning sinna juurde veel raadio-ja televisioonilood 2010. ja 2011. aastast. Kvalitatiivseks analüüsiks on kontentanalüüsis uuritud artiklitest valitud välja töö kirjutaja hinnangul olulisemad ning tähelepanuväärsemad, milles väljendusid terviklikud tõlgendusskeemid ning milles oli võimalik määratleda domineeriv diskursus, mida põhjalikumalt analüüsida. Pärast kontentanalüüsis kasutatud artiklite valikulist selekteerimist, jäi kvalitatiivse analüüsi valimisse 26 artiklit, mis on valitud erinevat liiki meediaväljaannetest ning on ühel või teisel määral eristuvad ja olulised. Korduvate teemade puhul eelistasin artikleid, mis olid isikupärasemad, informatiivsemad ning mis võimaldasid vastata püstitatud uurimisküsimustele. Suurema tähelepanuta jäid uudistekstid, mis üksteisele paljuski sarnanesid. Kvalitatiivse analüüsi valmisse jõudnud artiklitel on kindel autor ning tegemist ei ole uudisteagentuurist või mujalt vahendatud materjaliga. Kuna analüüsis kasutatud lood ei ole internetist vabalt leitavad, siis on kõik analüüsis kasutatud tekstid lisades (Lisa 2).

Samuti hõlmab kvalitatiivne analüüs televisiooni ja raadio kajastusi prantsuse meedias 2010-2011. aastal, mida kodeerimisel ei kaasatud. Televisiooni ja raadio lugude hulk oli valimis küllaltki väikene, mõlemal puhul ligi kümnekond lugu, mis on samuti nagu kontentanalüüsi materjalgi, vahendatud Eesti Pariisi saatkonnast Välisministeeriumile. Kvalitatiivne osa hõlmab ka prantsuse korrespondentidega tehtud intervjuude analüüsi, mille tulemused on põimitud artiklite ja lugude analüüsi sisse, kuid toodud uurimisküsimustest lähtuvalt välja ka eraldiseisvana.

2.3 Valim

Uurimaks Eesti kuvandit Lääne-Euroopas on vaatluse alla võetud Prantsusmaa meedia kõik kanalid – ajalehed, ajakirjad, raadio ning televisioonaastatel 2010 ja 2011.

Varasemad uuringud Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudis, mis on keskendunud ühe riigi esindatusele konkreetse riigi meedias (Vaino 2004, Sipilä 2005, Orloff 2006) on eelkõige uurinud ühte meediakanali liiki erinevatel aastatel. Hans Lõugase magistr töö (2010) keskendub Eesti kuvandi uurimisele kahes rahvusvahelise leviga ingliskeelses majandusväljaandes. Täpsemalt prantsuse meedia uurimisega on tegelenud bakalaureusetöodes Maris Laikre (2008) ja Kerli Kuusk (2006), kes on vastavalt uurinud siis ühte või kahte Prantsusmaa üleriigilist päevalehte erinevate aastate lõikes.

Selle uurimuse oluline erinevus võrreldes eeltoodutega on terve prantsuse meedia hõlmamine ning kõikide meediakanalite analüüs. See annab võimaluse saada laiapõhjaline ülevaade Eesti kajastustest erinevate kanalite lõikes. Analüüsis kasutatud materjal on eelselekteeritud Prantsusmaal ühe monitooringufirma poolt ning vahendatud Eesti Pariisi saatkonna kaudu Välisministeeriumisse. Materjali kättesaadavuse minule võimaldas asjaolu, et töötan Välisministeeriumis prantsuse ja inglise meedia analüüsi valdkonnas, mis läbi on see materjal minu hallata töökohustustest lähtuvalt. Kuna mitmed prantsuse ajalehed on internetis loetavad vaid tasuliselt, siis muudab see nende uurimise komplitseerituks inimesele, kes nende lugemisõigust endale pole ostnud. Regionaalsed ajalehed ei levi tavaliselt internetis ning see materjal oli kättesaadav vaid skänneritud vormis. Internetiotsingud ei võimalda saada ülevaadet kogu Eesti kajastusest ning tele- ja raadiolugude leidmiseks tuleb kindla kanali

juures läbi viia erinevate otsingusõnadega uuring, mis alati ei pruugi anda ka soovitud tulemusi. Seega on eelselekteeritud materjali olemasolu üheks aluseks, mis võimaldab käesoleva töö läbiviimist sellisel viisil.

Välisministeeriumisse vahendatud materjali põhjal koostan oma põhitöö raames iganädalast Eesti välismeedias ülevaadet inglise, prantsuse ja belgia meedia kohta, mida on võetud aluseks bakalaureusetööde tegemisel ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudis (Lõugas 2006 ja Rõivas 2009). Käesolevas töös kasutatud uurimismaterjali kogumine ja säilitamine on toimunud 2010. ja 2011. aasta jooksul Välisministeeriumis. Peamine tähelepanu on pööratud kirjutavale pressile, mis moodustab ka peamise uurimismaterjali. Televisiooni ja raadio puhul on Eesti kajastuste hulk märgatavalt väiksem ning ei pruugi kõikidel puhkudel olla nii kättesaadav kui trükiajakirjanduse puhul.

Uurimismaterjalina ei ole eraldiseisvalt kasutatud uudisteagentuuride artikleid, olgugi, et teatav ülevaade nende kirjutistest oli eelnevalt olemas. Samas on selge, et väga mitmete Eesti kajastuste aluseks on just uudisteagentuuride toodang, seega tuleb see mõõde sisse just läbi teiste väljaannete.

Kontentanalüüsi materjali moodustavad Prantsusmaa üleriigilised-, regionaalsed- ja nädalalehed ning ajakirjad. Analüüsitava materjali hulka kuuluvad ka osad internetiallikad, mida on Eesti kuvandi kujundamisel oluliseks peetud. Valimi moodustavad 8 üleriigilist päevalehte: Le Monde, Le Figaro, Les Echos, Libération, Le Parisien, La Tribune, L'Humanité, La Croix.

Nädalalehed ja ajakirjad, mida on kokku 30: Le Courier International, Journal Du Dimanche, Challenges, Marie-France, Marianne, Le Nouvelle Observateur, L'Express, Valeurs Actuelles, Le Point, A Nous Cites, Cités Numériques, D'Architectures, Echo des Savanes, Femme Actuelle, Horizons Monde, Journal Europa, L'Expansion, La Vie, Le Metro, Le Monde Diplomatique, Le Monde Magazine, Les Introkuptibles, Magazine Littéraire, Media +, Politique Internationale, Quotidien du Tourisme, Reponse A Tout, Tele 7, Tour Hébdo, Tourmagazine.

Uuringus kasutatud regionaalseid ajalehti on 13: Charante Libre, Direct Toulouse Plus, L'Alsace, L'Est Republicain, La Lettre, La Provence, La Voix du Nord, Midi Libre, Monaco Hebdo, Nice Matin, Ouest-France, Romandie, Sud Ouest.

Interneti materjale on 6 erinevat: Regard Sur L'Est, Purepeople, Qobuz, Nouvelle Europe, Media +, Batiactu. Kvalitatiivses analüüsis on kasutatud ka telekanalite France 24, France 2, Arte, France 3 ja TV5 ning raadio Radio France International ja Le Mouv materjali.

Kokku kogunes kontentanalüüsi valimiks 252 artiklit, mis on ilmunud 2010-2011 aasta jooksul.

2.3.1 Intervjuud ajakirjanikega

Selleks, et paremini mõista Eesti kuvandi olemust prantsuse meedias ning püüda seletada selle tekkimise põhjusi, olen magistritöö tarvis viinud läbi intervjuusid prantsuse ajakirjanikega, kes Eesti kuvandi konstrueerimises vahetult osalevad. Ajakirjanikke võib klassifitseerida mitmeti, kuid käesolevas töös otsustasin keskenduda just prantsuse korrespondentidele, kes kirjutavad Eestist lugusid mõjukatesse prantsuse päevalehtedesse ning teevad lugusid ka televisioonile ja raadiotele. Magistritöö kontentanalüüsist selgus, et koguni 45% uuritud artiklitest põhines originaalmaterjalile, mis viitab sellele, et ajakirjanikud olid loo kirjutamiseks ise materjali ja infot hankinud, mitte põhinenud allikate refereerimisele. See tähendab aga seda, et ajakirjanik on otseselt allikatega kokku puutunud ja neid intervjuerinud, olles selleks sõitnud kas Eestisse või siis kohtunud kõneisikutega kusagil teises riigis. Põhjalike artiklite puhul on raske uskuda, et ajakirjanik materjali pelgalt telefoni teel oleks hankinud. Siiski tuleb arvestada, et 45% originaalmaterjali hulka kuuluvad ka arvamused ja analüüsid, kus vahetu kohalolek ei ole kirjutamiseks vajalik.

Seega kujundavad Eesti kuvandit erinevad ajakirjanikud, need, kes kirjutavad lugusid Prantsusmaal, kuid Eesti puhul paljuski ajakirjanikud, kes siia kohapeale tulles artikleid kirjutavad. Osa nendest on püsivad korrespondendid, osa Prantsusmaalt toimetusest saadetud ajakirjanikud. Selleks, et saada kontakti ja ülevaadet Eesti teemasid kajastavatest korrespondentidest, võtsin ühendust kolleeg Sigrīd Kristenpruniga, kes on pressiametnik Eesti saatkonnas Pariisis ja on aastaid prantsuse ajakirjanikega suhelnud ning pressivisiite Eestisse vahendanud. Palusin temalt korrespondentide kohta informatsiooni ja nende kontakte.

Kristenprunilt saadud andmete põhjal kontakteerusin 2010. aasta sügisel e-kirja vahendusel prantsuse korrespondentidega, soovides nendega Skype'i vahendusel intervjuusid teha. Selgus, et ainult Eestile keskenduvat korrespondenti ei olegi, kuid Balti riikides, Lätis ja Leedus, elab kaks korrespondenti, kes katavad prantsuse meedia tarvis Baltikumi teemasid. Ühtlasi on üks korrespondent ka Stockholmis, hallates mitmete teiste riikide kõrval ka Eesti teemasid. Kõigi kolme ajakirjanikuga õnnestus mul Skype'i teel prantsuskeelsed intervjuud ka läbi viia ning nende vestluste põhjal korrespondentide töö tagamaid paremini mõista. Lisas esitatud intervjuud on transkribeeritud töö autori poolt üldsõnaliselt, püüdes anda edasi lause peamist mõtet ning ei ole otsetõlke eesti keelde.

Marielle Vitureau on ajutiselt (2010. aasta teine pool ja 2011. aasta esimene pool) mõned kuud Pariisis resideeruv, kuid muidu alates 1998. aastast Vilniuses elav prantsuse ajakirjanik, kes alates 2002. aastast prantsuse erinevate meediakanalite jaoks Baltikumi teemasid kajastab. Ta on töötanud nii raadiote RFI kui Radio France'i ja Šveitsi raadio jaoks ning kirjutanud päevaleht Libération'ile ja rahvusvahelisele nädalalehele Courier International'ile ning seda kõigi kolme Balti riigi kohta. Vitureau töötas mõnda aega ka AFP jaoks, aga seda ainult Leedu keskselt. Vitureau töötab praegu vabakutselise ajakirjanikuna peamiselt raadio RFI jaoks.

Antoine Jacob elab alates 2007. aastast Riias ning töötab vabakutselise ajakirjanikuna. Ta on Baltikumiga olnud regulaarsemalt seotud alates 1998. aastast ning elas enne Riiga kolimist Stockholmis, töötades uudisteagentuur AFP ning prantsuse ühe suurima päevalehe Le Monde'i jaoks spetsialiseerudes Põhjamaadele ja Baltikumile. Kui Jacob 2007. aastal lahkus Le Monde'ist, et hakata vabakutseliseks ajakirjanikuks Baltikumis, siis valis ta elukohaks pragmaatiliselt Riia, sest see asub kolme riigi keskel. Jacob töötab regulaarselt erinevatele ajalehtedele ning ka raadiotele. Peamiselt kirjutab ta prantsuse päevaajalehe La Croix'le, Šveitsi päevalehele Le Temps, mõnikord Brüsseli Le Soir'ile ning prantsuse nädalalehele L'Express. Vähem regulaarsemalt kirjutab ta näiteks Politique International'ile, mis on kord kvartalis ilmuv poliitiline ajakiri. Ta töötab ka näiteks ajakirjale Geo ning mõningatele uudiskirjadele (newsletters), mis on spetsialiseerunud peamiselt majandusele. Ajutiselt asendab Jacob ka 6 kuud Marielle Vitureau'd raadio RFI jaoks. Ta on 2009. aastal avaldanud Baltikumist rääkiva raamatu „*Les pays baltes : un voyage découverte*“ . (tõlge: „Balti riigid: avastusreis“)

Olivier Truc töötab peamiselt ajalehele Le Monde ning seda alates 2005. aastast Stockholmis, kus ta vahetas välja Antoine Jacob'i. Lisaks teeb Truc kaastööd prantsuse nädalaväljaandele Le Point. Enne Le Monde'i töötas Truc 7 aastat prantsuse päevalehele Libération, kus ta kattis sama piirkonda, mida ta nüüd Le Monde'i jaoks teeb. Olivier Truc teeb ka teledokumentaale erinevate telekanalite jaoks, näiteks Arte'le ja France 5'le. Ta kirjutab Le Monde'ile 7 erineva riigi kohta, kuhu hulka jäävad Põhjamaad ning Baltikum koos Eestiga. Truc avaldas 2006. aastal raamatu „*L'Imposteur*“ (tõlge: Petis), millest suurem osa kirjeldab ka Eestist.

Kolme ajakirjanikuga läbiviidud vestlused on magistritöös seotud kvalitatiivse artiklite analüüsiga.

3. KONTENTANALÜÜSI TULEMUSED

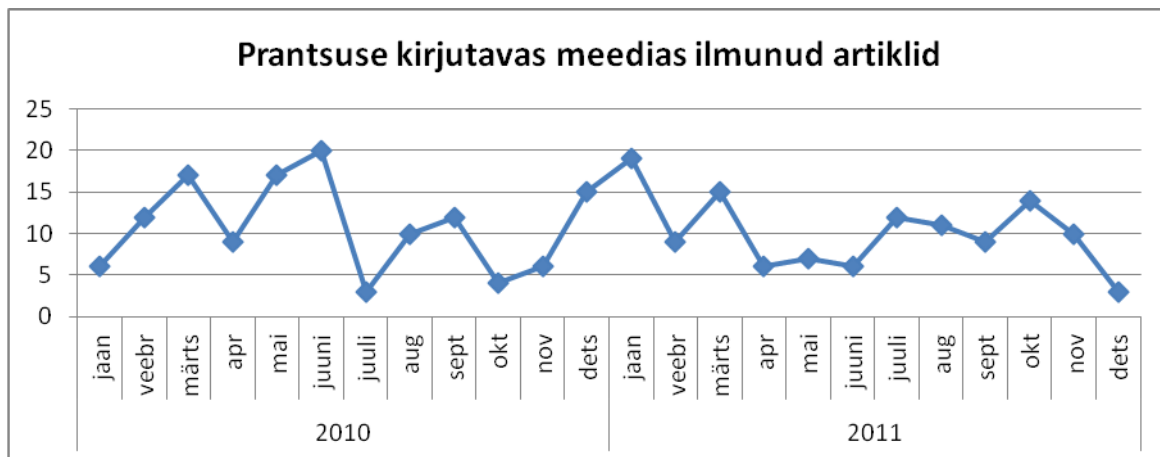
Uurimisel perioodil aastatel 2010 ja 2011 ilmus kokku 252 artiklit prantsuse meedias, mis kajastasid suuremal või vähemal määral Eestit. Valimisse kuulusid ka artiklid, kus Eestit mainiti vaid paar korda artikli jooksul, kuid mainimise kontekst oli siiski oluline Eesti kuvandi konstrueerimisel. Vastavalt tabelis 1 väljatoodud andmetele selgub, et rohkem kui pooled valimisse kuuluvatest artiklitest kirjutati Prantsusmaa üleriigilistes väljaannetes. Kuna riikliku levikuga väljaanded keskenduvad rohkem rahvusvahelistele teemadele kui näiteks kohalikud ajalehed, siis on Eesti tihedam esinemine suurtes väljaannetes ka ootuspärane. Nädalalehtedes ja ajakirjades on artiklite väiksem hulk lisaks muudele teguritele seletatav ka väljaannete oluliselt harvema ilmumissageduse tõttu. Mitmed ajakirjad ilmuvad näiteks vaid kord kuus. Interneti allikate hulka ei ole loetud ajalehtede võrguväljaandeid, vaid eraldiseisvad internetilehekülgi, mis tegelevad rahvusvaheliste uudiste edastamise ning analüüside kirjutamisega, jättes samuti kõrvale uudisteagentuurid..

Tabel 1. Artiklite hulk kanali liikide järgi

Kanali liik	Artiklite arv
Prantsusmaa üleriiklik väljaanne	141
Prantsusmaa regionaalne ajaleht	33
Prantsusmaa nädalaleht või ajakiri	65
Interneti allikas	13
Kokku	252

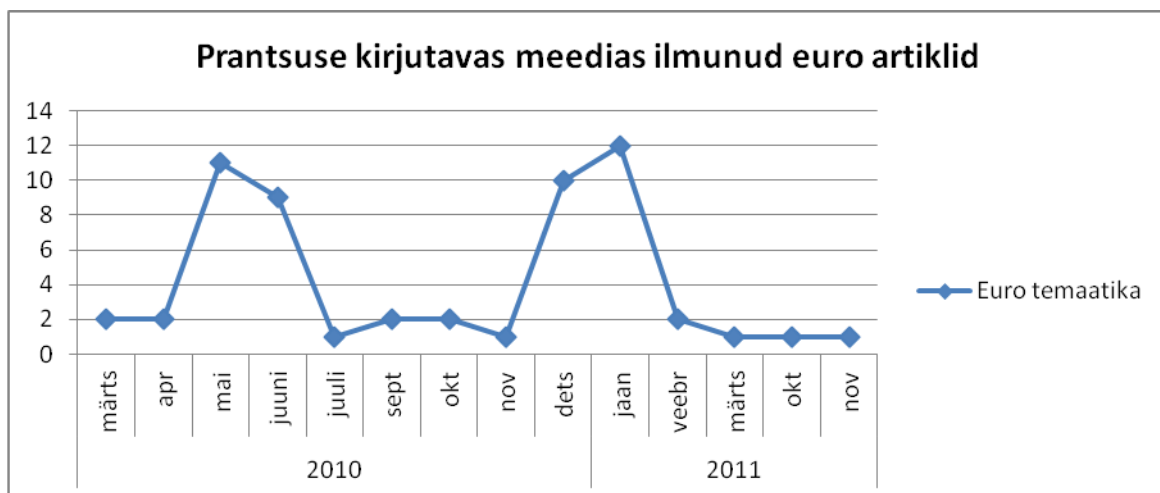
Vaadeldes artiklite ilmumissagedust ning hulka kahe uuritava aasta jooksul on selge, et artiklite hulga ja konkreetsete sündmuste vahele võib tõmmata paralleele. Vaadates graafik 1 selgub, et 2010. aasta mai, juuni, detsember ning 2011. aasta jaanuar eristuvad keskmisest suurema artiklite hulga poolest. Üheks kõige olulisemaks temaatikaks on ilmselgelt liitumisprotsess euroga, millega on seotud kindlad kuupäevad.

Graafik 1. Artiklid prantsuse meedias 2010-2011

3.1 Eurosooniga liitumise käigu kajastamine

Graafik 2: Euro teemalised artiklid 2010-2011

2010. aasta **24. märtsil** teatas (Euroopa pressiteade 24.03.2010) Euroopa Komisjoni president Barroso pärast kohtumist Andrus Ansipiga, et toetab Eesti soovi ühineda euroalaga 2011. aastal. **12. mai 2010 (Euroopa Keskpanga pressiteade 12.05.2010)** avaldasid Euroopa Keskpank ja Euroopa Komisjon korralised lähenemisaranded euroalaga mitteliitunud Euroopa Liidu riikide kohta. Euroopa Keskpanga lähenemisaruanne ja Euroopa Komisjoni aruanne näitavad oodatult, et Eesti täidab kõik euro kasutuselevõtu kriteeriumid. „Ühtlasi teeb komisjon ettepaneku Eesti liitumiseks euroalaga, mis on meile tunnustuseks, kuigi tegu pole veel lõpliku otsusega,“ kommenteeris Eesti Panga pressiteates Andres Lipstok. **16. juuni 2010** (Euroopa Parlamendi pressiteade 16.06.2010) andis Euroopa Parlament Eestile Eurosooniga liitumiseks rohelise tule. **17. juunil** (Tere Euro euroveebi pressiteade

18.06.2010) Brüsselis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel toetati üksmeelselt Eesti ühinemist eurotsooniga. **14. juuli 2010** (Tere Euro euroveebi pressiteade 14.07.2010) võeti Euroopa Liidu rahandusministrite kohtumisel vastu nõukogu otsus ja määrused, millega kinnitati Eesti eurole üleminek 1.jaanuaril 2011 ja kroonide eurodeks vahetamise ümberarvestuskurss. Eesti ühines eurotsooniga **1. jaanuar 2011**.

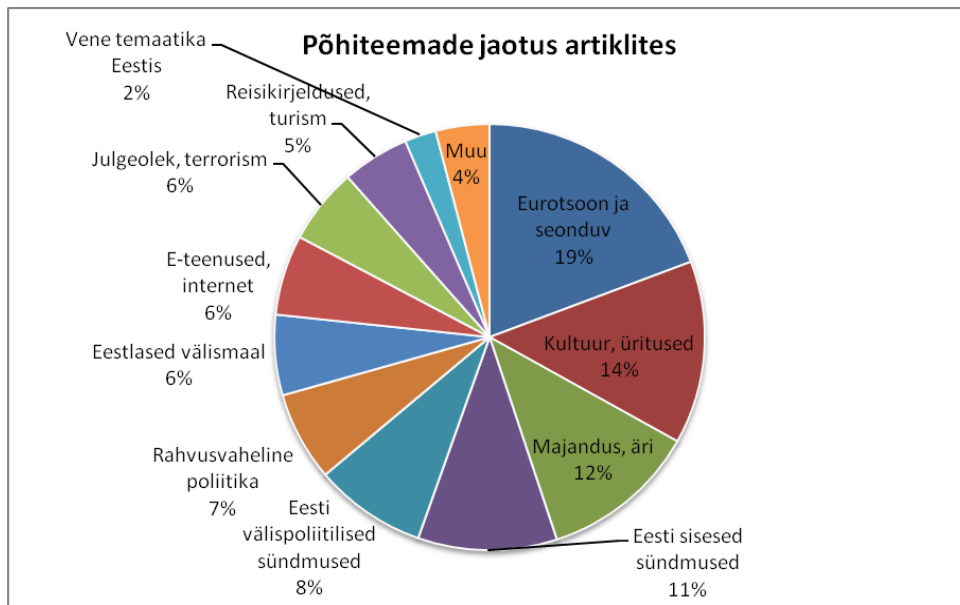
Euroteemalisi artikleid oli valimis kokku 57 ning vaadates nende jaotumist kahe uuritava aasta jooksul on küllaltki selge, et artiklite hulk Eesti ja eurotsooni teemadel tõusis järsult oluliste otsuste perioodil 2010. aasta varasuvel ning 2010. ja 2011. aasta vahetusel ning sellele vahetult eelnevalt ning järgnevalt.

Ka mitmete teiste teemade puhul saab tõmmata kattuvaid jooni konkreetsete sündmuste ning artiklite hulga vahel. Rahvusvahelist huvi tekitanud konkreetsete kuupäevadega sündmused olid veel näiteks Eesti Riigikogu ja presidendi valimised 2011. aastal. Välispoliitilistest sündmustest kindlasti 7 eesti jalgratturi röövimine Liibanonis ning nende vabastamine 2011. aastal. Kultuuri ja erinevate ürituste teemadel kirjutati oluliselt enam 2011. aasta sügisel Pariisis toimunud ning 2 kuud väldanud Eesti kultuurifestivali Estonie-Tonique raames. Vaadates tabelit 3 võib leida mitmeid selgelt eristuvaid madal- ja kõrgpunkte Eesti kajastuses.

3.2 Põhiteemad

Kuna mitmete artiklite puhul märkisin põhiteemaks kaks erinevat teemat ning mõne üksiku artikli puhul ka 3 teemat, siis kajastab graafikul 3 esitatud teemade jaotumine seda, et mitmes artiklis esines alarühmana väljatoodud teema. Analüüsides erinevate teemade kajastamist kahe möödunud aasta jooksul on selge, et eurotsooni temaatikale keskendus kõige rohkem artikleid (19%). Kuna vaieldamatult on tegemist välispoliitiliselt väga olulise sammuga Eesti jaoks, siis on seletatav ka see, et prantsuse ajakirjandus selle vastu huvi tundis. Mõneti üllatavalt on põhiteemana suure osa haaranud ka kultuuri valdkond (14%), millele järgnevad Eesti sisesed sündmused (11%), Eesti välispoliitilised sündmused (8%) ja Rahvusvahelise poliitika teemad (7%). Eestlased välismaal, e-teenused ning julgeolek ja terrorism leiavad kajastust ühepalju (6%). Reisikirjelduste ja turismiartiklite arv on üllatavalt väike (5%) ning vene temaatika kajastamine toimub ainult (2%) üksikutes artiklites. Üksikud muud teemad (4%) figureerisid vene küsimusest enam.

Graafik 3. Teemade jaotus artiklites

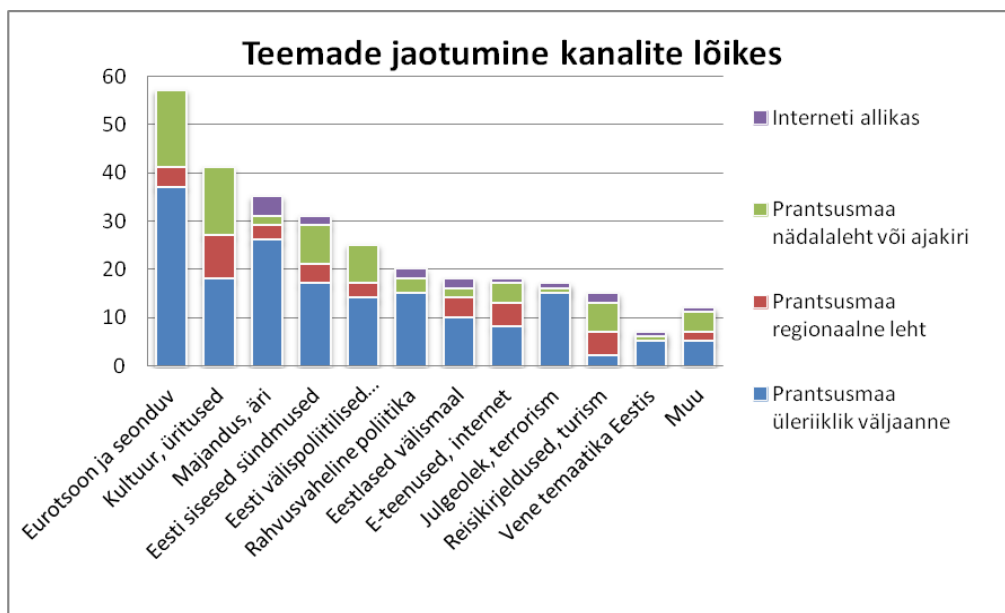

Tabel 2. Teemad ja väljaannete liigid

Artikli teemad	Üleriiklik väljaanne	Regionaalne leht	Nädalaleht või ajakiri	Interneti allikas	KOKKU
Eurotsoon ja seonduv	37	4	16	0	57
Kultuur, üritused	18	9	14	0	41
Majandus, äri	26	3	2	4	35
Eesti sisesed sündmused	17	4	8	2	31
Eesti välispoliitilised sündmused	14	3	8	0	25
Rahvusvaheline poliitika	15	0	3	2	20
Eestlased välismaal	10	4	2	2	18
E-teenused, internet	8	5	4	1	18
Julgeolek, terrorism	15	0	1	1	17
Reisikirjeldused, turism	2	5	6	2	15
Vene temaatika Eestis	5	0	1	1	7
Muu	5	2	4	1	12
KOKKU	172	39	69	16	296

Võrreldes omavahel seda, et kuidas on teemad jaotunud erinevate kanalite lõikes näitab graafik 4, et üleriigilistes lehtedes figureerivad kõige enam eurotsooniga seotud teemad ja majandus,äri valdkonna artiklid.

Graafik 4. Teemad kanalite lõikes

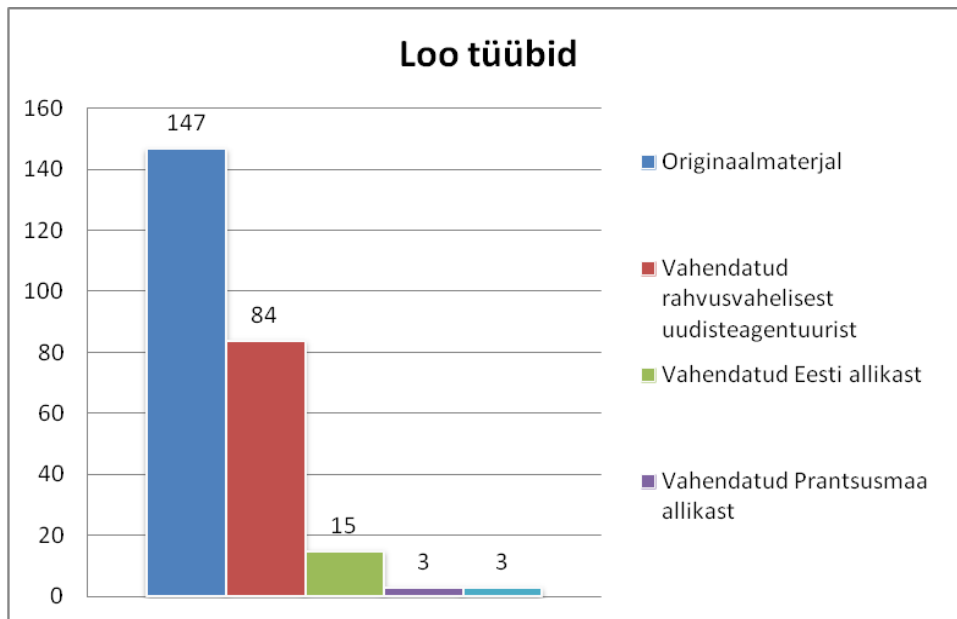

Regionaalsete ajalehtede puhul on kõige enam kultuuriteemalisi artikleid, millele järgnevad reisikirjeldused, turism ja e-teenused ning internet põhiteemadena. Nädalalehed ja ajakirjad keskendusid kõige enam eurotsooni küsimustele, kuid paljuski ka kultuuri ja ürituste kajastamisele. Internetiallikate puhul on artiklite hulk väga väike, kuid teemadest võiks pigem tõstatada majandust ja äri.

3.3 Loo tüübid ja allikad

Analüüsid seda, et kui suur hulk artiklites esitatud materjalist on vahendatud erinevatest allikatest ning kui suur osa on loodud väljaande enda ajakirjaniku või toimetuse poolt, selgub graafikult 5, et mõneti üllatavalt on originaalmaterjali hulk domineeriv (58% artiklitest). Hoolimata sellest, et Eestis kohapeal ühtegi prantsuse korrespondenti regulaarselt ei ole ning ka lähiriikides olevaid saab ühe käe sõrmedel kokku lugeda on suur osa kajastustest siiski originaalmaterjal. Paljuski ootuspäraselt moodustab kolmandiku koguartiklitest rahvusvahelisest uudisteagentuurist pärit materjal.

Graafik 5. Artiklite arv loo tüüpide järgi

Uuritavate artiklite hulgast paistis silma see, et artikli kirjutamiseks info hankimise või kogumisega tegeles enamasti ajakirjanik või toimetus ise. Andmetest selgus, et koguni 45% artiklitest põhines ajakirjaniku enda infol, analüüsil või arvamusel. Sellele järgnes uudisteagentuuridest tulev materjal (28%) ning ametkondlikud allikad või pressiteated (22%). Kasutatud allikate määramisel märkisin ära ühe artikli jooksul kasutatud kõik erinevad allikate vormid. Paljuski oli artiklite kodeerimisel ka raske määrata, et kust info täpselt pärineb. Kui oli tegemist mõne kõrge Euroopa Liidu institutsiooni ametnikuga ning tema täpseid tsitaate oli uudisloos kasutatud, siis määrasin selle ametkondliku info alla. Samas ei saa kindel olla, kas vastav toimetus sai selle info lugedes pressiteadet, vaadates esinemise otseülekannet kohapeal või mõne meediakanali vahendusel või hoopis mõne uudisteagentuuri kaudu, jättes uudisteagentuuri nime artiklis mainimata. Eesti ametnike sõnavõtude puhul oli määramine veidi lihtsam, sest üldjoontes tuli artikli temast lähtuvalt välja, kas tegemist oli ametiasutuse poolt vahendatud infoga või otse mõnel kohtumisel öeldud lausega.

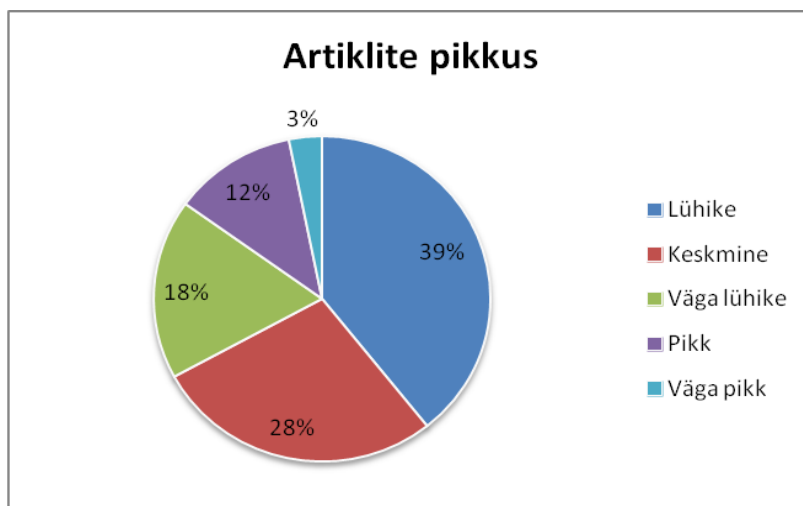
Suuremad üleriigilised prantsuse väljaanded märgivad aga enamasti artikli juurde eraldi, kust uudisteagentuurist info pärit on. Artiklites, kus oli selgelt märgitud loo allikana, et uudis on vahendatud uudisteagentuurist, kuid uudise sisust lähtuvalt ei olnud selgelt võimalik määratleda, et kas uudisteagentuuri jaoks tulenes materjal ametkondlikust allikast või mujalt, siis lugesin selle artikli vaid uudisteagentuuri materjali hulka. Nagu lähtub ka graafikust 5, siis oli koguvalimist 15 artikli puhul võimalik eristada Eesti allikat. Enamasti oli tegemist siis

teksti sees viitamise kas mõnele Eesti päevalehele nagu Postimees või portaalile Delfi või ERR. Samuti kasutas majandusleht Les Echos tihtilugu Eesti Statistikaameti ametlikke teateid. Kuna artikli puhul oli enamasti vahendavaks allikaks aga uudisteagentuur AFP, kes siis omakorda viitas Eesti päritolu allikale, siis võib arvata, et just AFP kohalikud korrespondendid olid vastavaid allikaid refereerinud. AFP korrespondent Tallinnas on hetkel Anneli Rõigas. (AFP koduleht)

3.4 Artiklite pikkus ja žanr

Seda, kui põhjalikult mingeid teemasid väljaandes on käsitletud, saab vaadelda läbi mitmete näitajate. Esimene faktor, mis näitab, et teema on väljaande jaoks olnud oluline ja sellele on eraldatud vastavalt ka ruumi, on artiklite pikkus. Graafikul 6 esitatud info põhjal selgub, et Eesti kajastused on vastavalt kodeerimisjuhises määratud kategooriatele pigem lühikesed (1001-2000 tähemärki) ning keskmise pikkusega (2001–4000 tähemärki), moodustades kokku 67%. Pikkade (4001-8000 tähemärki) või väga pikkade (üle 8000 tähemärgi) artiklite osakaal kogu uuritavast materjalist oli vaid 15%.

Graafik 6. Artiklite pikkus

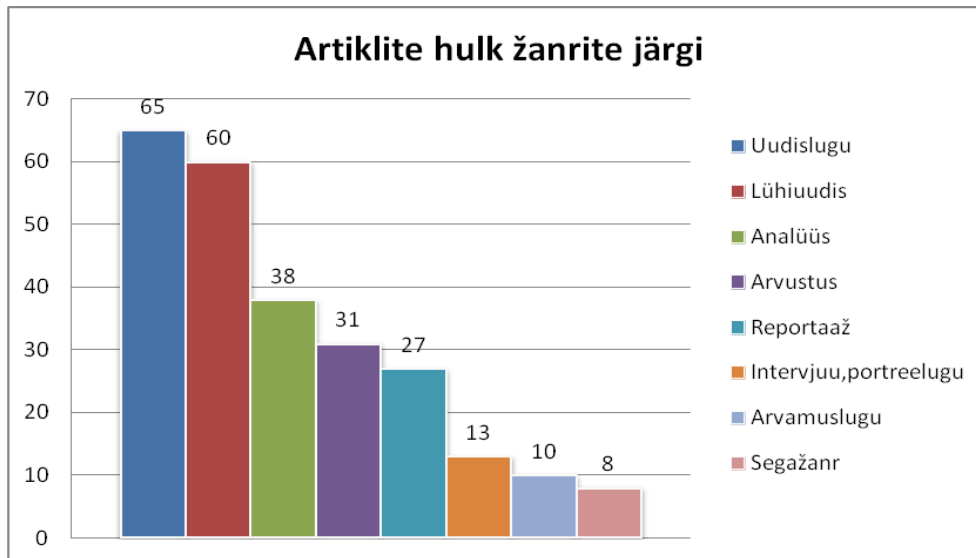

Artiklite pikkusest rääkides ei saa aga määramata jätta žanreid. Uuritavate artiklite põhjal moodustavad enamuse (45%) lühikestest lugudest just uudised ning seejärel lühiuudised (22%). Väga lühikesed lood on üksikute eranditega just lühiuudised (84%) nagu ütleb ka nimi. Keskmise pikkusega lood on peamiselt uudised (26%) ning analüüsid (26%). Keskmise pikkusega lugude puhul on kõige enam erinevates žanrites kirjutatud artikleid. Pikkade

artiklite puhul domineerivad reportaažid (40%) ja analüüsid (33%) ja väga pikkade artiklite puhul samuti ootuspäraselt reportaažid (38%) ja analüüsid (38%).

Vaadates graafikut 7 tuleb välja ka asjaolu, et pooled (125 artiklit) valimisse kuulunud artiklitest on just uudislood või lühiuudised. Eestit kajastati nende kahe uuritava aasta jooksul 38 analüüsis, 31 arvustuses ning 27 reportaažis. Intervjuude, arvamusaluste ning segažanri hulka kuuluvate kajastuste hulk kokku moodustas valimist 12%.

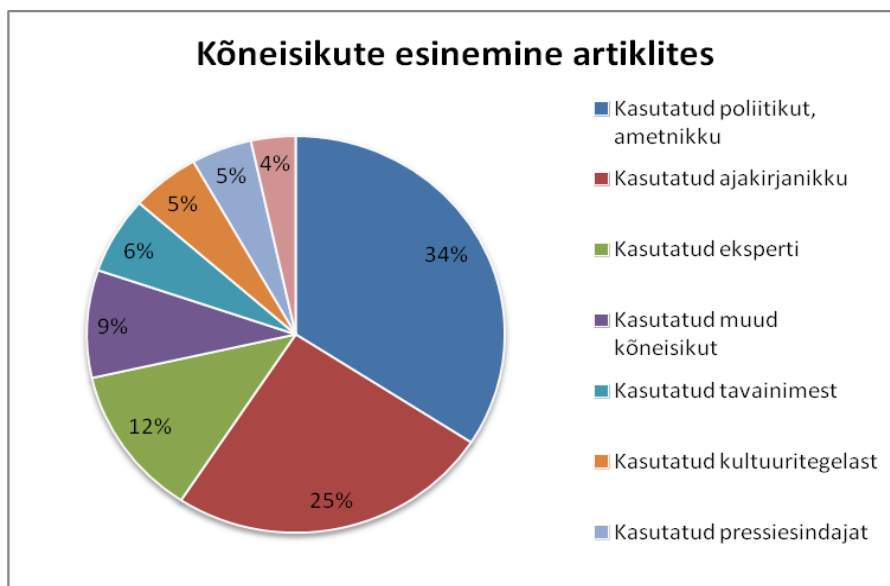
Graafik 7. Artiklite hulk žanrite järgi

3.5 Kõneisikud

Artiklite kodeerimisel keskendusin kõneisikute määramisel sellele, kes on peamised kõneisikud ning artiklite puhul ei määratud eraldi seda, mitu erinevat kõneisikut artiklis sõna sai, vaid pigem mitut erinevat liiki kõneisikuid oli kasutatud. Seega on mõne artikli puhul määratud näiteks kõneisikuks poliitik või riigiametnik, kuigi artiklis sai sõna mitmeid erinevaid ametnikke. Kuna kogu uuritava materjali lõikes tuli kokku väga palju erinevaid artiklites kasutatud kõneisikute kombinatsioone, siis pidasin analüüsis oluliseks tuua välja just selle, et millised kõneisikud kõige sagedamini esinesid. Graafikul 8 toodud protsendid näitavad, et kõige enam kasutati artiklites kõneisikutena poliitikut ja riigiametnikke (34%), millele järgnevad ajakirjanikud ise (25%).

Graafik 8. Kõneisikute esinemine artiklites

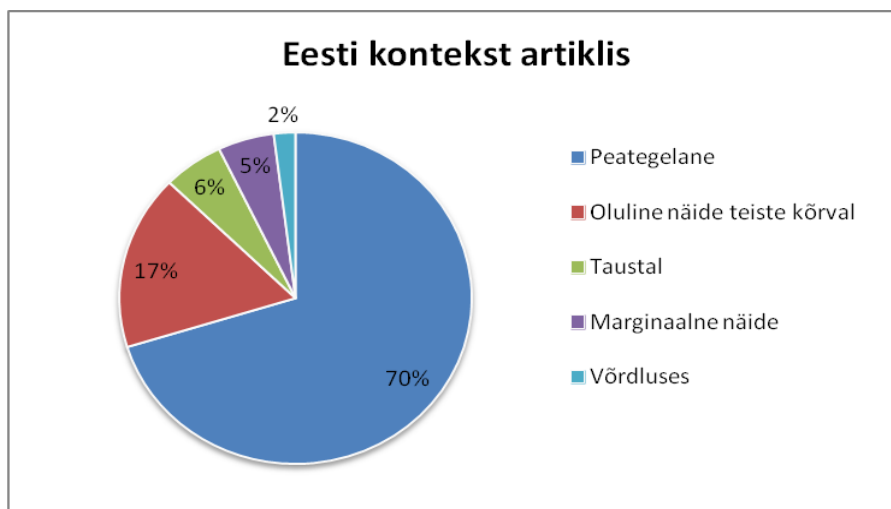

Ajakirjaniku määrasin kodeerimise käigus kõneisikuks juhul kui tegemist oli arvamuse, analüüsi, reportaaži, intervjuu või portreeloo, kus ajakirjanik oma arvamust avaldas või teatud seoseid lõi. Osades analüüsides või reportaažides oli lisaks loo autorile kasutatud kõneisikuna veel eraldi mõnda Eesti ajakirjanikku. 12% artiklites kasutas kõneisikuna mõnda eksperti. Enamasti olid need siis majandusteadlased või IT-eksperdid, kes kõige enam sõna said. 9% artiklitest sisaldas muid kõneisikuid. „Muu“ kõneisiku alla on märgitud ka artiklid, kus lugemisel ei olnud võimalik kindlaks teha, et kust võetud andmed ja materjal täpselt pärinevad. Tavainimest kui allikat ja kõneisikut kasutati 6% artiklites, mis on enam kui kultuuritegelasi (5%), pressiesindajaid (5%) või ettevõtjaid (4%).

3.6 Eesti kontekst artiklis

Graafik 9 näitab, et Eesti kajastuse puhul on enamasti (70%) Eesti või mõni eestlane artikli peategelane. Nagu on eelnevalt toodud välja, siis moodustavad poole uuritavast materjalist just uudislood, mis läbi võib järeldada, et kajastust leidnud lugude hulgas oli konkreetselt Eestist või eestlasest rääkivaid uudislugusid palju. Artikleid, kus Eestist või eestlasi käsitleti olulise näitena teiste riikide või isikute kõrval oli 17%. Taustal (6%), marginaalse (5%) näitena või võrdluses (2%) esitatud lugusid olid vähe.

Graafik 9. Eesti kontekst artiklis

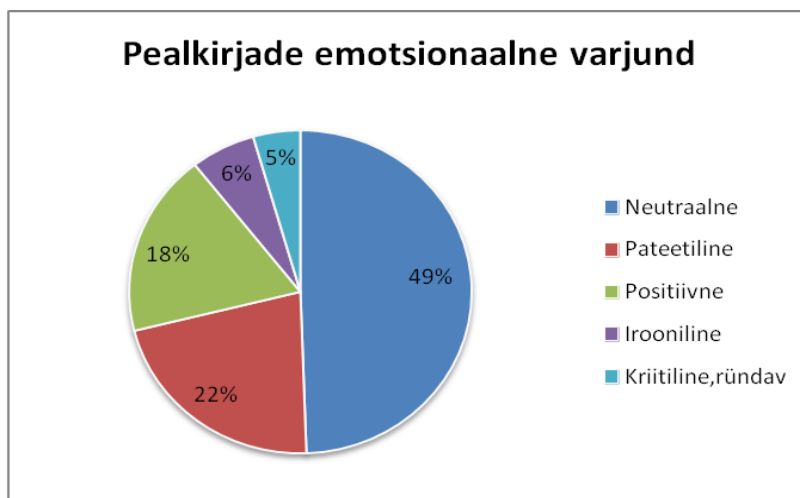
Materjali analüüsidest selgus, et 70% artiklitest keskendusid Eesti või eestlaste teemale artikli peateemana, samas kui tabelis 3 esitatud andmete põhjal selgub eelneva graafiku täiendusena, et ligi 179 artiklit mainisid Eestit ka pealkirjas, mis on 71% artiklitest.

Tabel 3. Eesti nimetamine pealkirjas

Eesti mainimine artikli pealkirjas	Artiklite arv	Protsent koguhulgast
Ei mainita Eestit	73	29%
Mainitakse Eestit	179	71%
Kokku	252	

Kuna kõige rohkem kirjutati 2010-2011 aasta jooksul Eestist uudislugusid ja lühiuudiseid ning teemadest kajastati kõige enam eurosooniga seotud temaatikat, siis on seeläbi seletatav ka Eestit mainivate artiklite pealkirjade emotsionaalne varjund. Pääaegu pooled (49%) artiklite pealkirjadest olid neutraalse hoiakuga, samas kui emotsioonidele rõhuvad pateetilised pealkirjad olid justkui vastukaaluks objektiivsele ja neutraalsele kajastusele esindatud teisena kõige enam (22%). Võrreldes positiivsete (18%) ja kriitiliste, ründavate (5%) või irooniliste (6%) pealkirjade suhet on selge, et positiivne hoiaks kumab läbi mitmeid kordi enam.

Graafik 10. Eesti pealkirjade emotsionaalne varjund

Sarnane neutraalse hoiaku ülekaal, mis on välja toodud tabelis 4 valitses ka teksti üldise emotsionaalse hoiaku hulgas. Erinevalt pealkirja emotsionaalse hoiaku alarühmadest on teksti emotsionaalse hoiaku kirjeldamiseks lisatud hoiak „muretsev“. Selle all on silmas peetud tekste, mis toovad välja ühte või mitut nii positiivset kui negatiivset aspekti, kuid mille üldine hoiak on kahtlev ja muretsev tuleviku suhtes. Väga mitmed Eesti eurosooniga liitumisega seotud artiklid jagunesid just sinna kategooriasse.

Näiteks kirjutab La Croix (01.07.2010) muretsevalt: *Eesti liitumine euroalaga praegusel raskel majanduslikul ajal nii maailmas kui ka Euroopa Liidu siseselt on tõsiselt debatti tekitanud. Mõned majandusteadlased arvavad, et eurot ootab ees veel tõsisem kriis kui praegu ja leiavad, et Euroopa Liidu majanduspoliitika vajab ühtset juhtimist ning kooskõlastamist.*

Mõneti üllatavalt on pea poole rohkem kui muretsevaid artikleid aga positiivse alatooniga lugusid. Kui Eestit nimetavate pealkirjade hulgas oli suurel määral pateetilisi pealkirju, siis tekstide puhul on pateetiline hoiak harvaesinev ning veel vähem esineb vaid iroonilist hoiakut. Näiteks regionaalne leht La Voix Du Nord (29.12.2010) on artikli pealikirjaks pannud „Nad on hullud need eestlased!“ (*Ils sont fous ces Estoniens !*) ning autor kirjutab, et.

Eestlased on hull rahvas, sest nad plaanivad oma vana hea krooni vahetada euro vastu välja uusaasta ööl. See väikeriik on valmis võtma kõik eurosooni riskid ning usuvad vastupidiselt paljudele selle positiivsesse mõjusse Eestile.

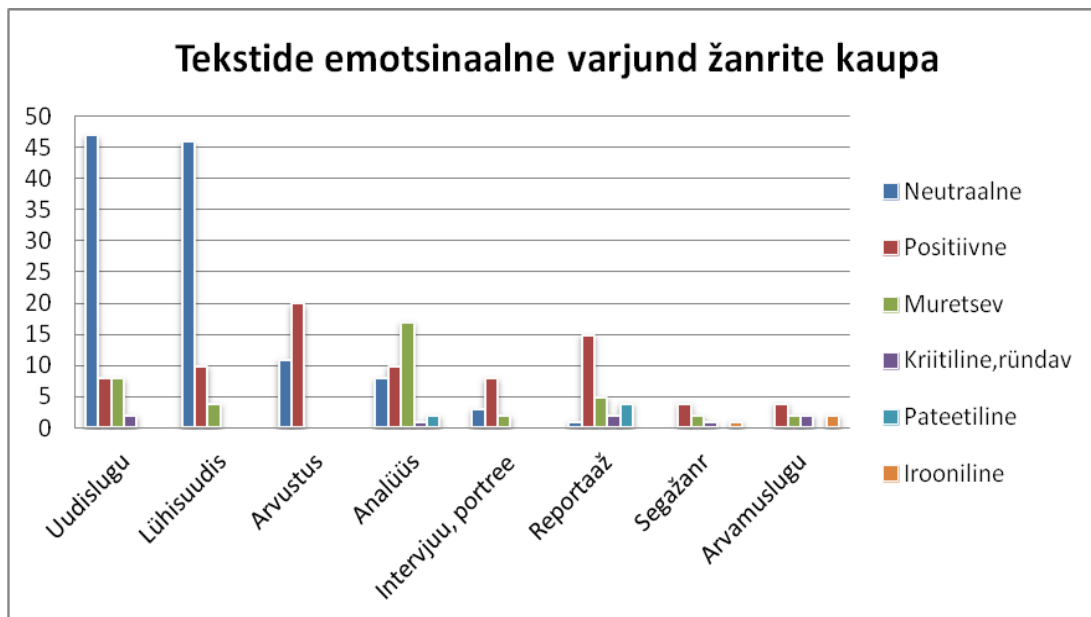
Kriitilised või ründavad tekstid on samuti pigem üksikud erandid ning tihtilugu pakutakse kriitilise jutu taga välja uusi lahendusi või võimalusi. Sellise näitena võib tuua Regarde sur L'Est (01.10.2011) artikli Tallinna mereäärse ala planeerimisest, kus autor tõdeb, et linn ei ole kasutanud paljusid võimalusi, sest linnas pole võimalik kõndida mööda mere äärt idast läände, sest paljud veekogu-äärsed maatükid on erastatud, mis on Eesti nõukogude pärandiks.

Tabel 4. Kogu teksti emotsionaalne varjund

Kogu teksti emotsionaalne varjund	Artiklite arv	Protsent koguhulgast
Neutraalne	116	46%
Positiivne	79	31,3%
Muretsev	40	15,9%
Kriitiline, ründav	8	3,2%
Pateetiline	6	2,4%
Irooniline	3	1,2%
Kokku	252	100%

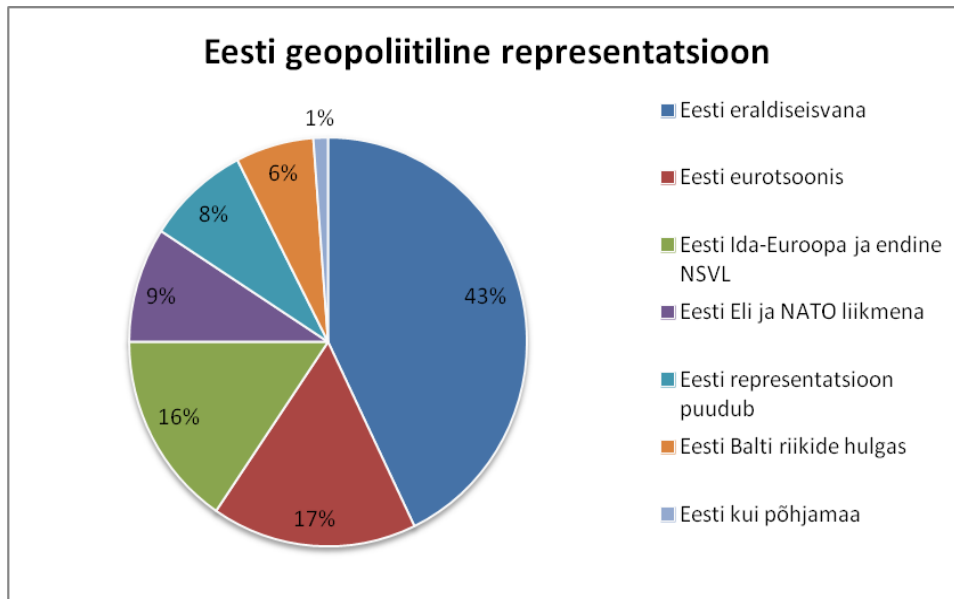
Kõrvutades omavahel tekstide emotsionaalset hoiakut erinevate žanritega nagu on näha graafikul 11, siis selgub, et vastavalt ajakirjanduslikule kutsestandardile on enamus uudislugusid ja lühisuudiseid neutraalse hoiakuga. Arvustused, intervjuud või portreelood, reportaazid, arvamused ning segažanri tekstid oli seevastu pigem positiivse hoiakuga. Kõige muretsevamad olid aga analüüsid.

Graafik 11. Tekstide hoiak žanrite lõikes

3.7 Eesti geopoliitiline representatsioon

Graafik 12. Eesti geopoliitiline representatsioon

Graafikul 12 esitatud andmete põhjal võib öelda, et 43% artiklitest käsitleb vähemalt mõnes artikli osas Eestit eraldiseisvana. Analüüsi paremaks läbiviimiseks grupeerisin osad kategooriad kokku. Eesti Ida-Euroopa osana, Eesti kui endine NSVL osa ja Eesti kui endine kommunistlik riik on koondatud Eesti Ida-Euroopa ja endine NSVL alla. Eesti NATO liikmena ja Eesti ELi liikmena/ Lääne-Euroopa osana on ühendatud nimetaja Eesti ELi ja NATO liikmena alla. Kõige uuem Eesti „tiitel“, eurotsooni kuulumine on Eesti geopoliitilise representatsioonina märgitud ära 17% artiklites, mis on vaid veidi enam kui Eesti liigitamine Ida-Euroopa ja endise Nõukogude Liidu osana, mida võis leida 16% artiklites. Kokku 9% artiklitest mainis ära Eesti kuulumise ELi või NATOsse, 6% artikleid käsitles Balti riike ühtsena ning Eestit ühena neist ning vaid 1% artiklitest nimetas Eestit Põhjamaaks. Kokku 8% artiklitest puudus Eesti geopoliitiline representatsioon. Need olid juhud, kui kajastati näiteks mõnda Eesti inimese tegevust välismaal, puudutamata eraldi Eesti teemat või kirjutati mõnest sündmusest või etendusest, mis tuli küll Eestist või Eesti tegijate käe alt, kuid Eesti geopoliitilist positsiooni ei puudutanud.

4. KVALITATIIVNE ANALÜÜS

4.1 Artiklite sisuanalüüs

4.1.1 Euro temaatika

Nagu selgus ka antud magistritöö kontentanalüüsist, siis oli Eesti kajastus prantsuse meedias 2010. ja 2011. aastal seotud kõige enam euro temaatikaga. Prantsuse ajakirjandus toonitas liitumise puhul tõsiasja, et Eestit liitus euro keerulisima eksistentsiaalse kriisi ajal. Võib vaid spekuloida, kas Eesti eurosooniga liitumine oleks saanud sama palju tähelepanu ka siis, kui eurosooni võlakriis samale ajale ei oleks langenud. Eestit tuuakse esile justkui peavoolule vastuujuhat, kes vankumatu järjekindlusega eurosooniga ühineda tahab, isegi siis, kui mitmed eksperdid kahtlevad eurosooni jätkusuutlikkuses. Artiklites joonistus välja ka see, et majanduslikus plaanis ei oma Eesti liitumine EL-ile suurt tähtsust, sest Eesti riigi SKT on vaid 0,2 protsenti Euroopa Liidu omast. Kuid Eesti järjekindlus ühisrahaga liitumisel näitab euroskeptikele siiski seda, et mingid eelised eurol siiski veel on. Eesti liitumine annab juurde usku euro püsimisse. Rõhutatakse, et Eesti on oma kriisist väljumise kogemusega Lätile ja Leedule eeskujuks. Eesti sõnum naabritele on selge - euroga liitumine tõi Eestisse uusi investeeringuid ja lisakindlust laenuvõtjatele. Eurosooniga ühinemine oli õigustatud ja Läti peab jätkama tööd samas suunas.

Prantsuse ajakirjandusruumile iseloomulikult on mitmed kirjutised reportaaži vormis, kus uuritakse tavalistelt inimestelt tänaval, mida nad eurosooniga liitumisest arvavad, kuidas nad hindadega kohanevad ning kas nad Eesti kroone tagaigatsema ei jää. Lisaks peamistele ametnikest kõneisikutele domineerivad artiklites ka majandusanalüütikute arvamused ning suurt tähelepanu pööratakse lihtinimese hirmudele ja muredele. Väga mitmetes kirjutistes saab sõna ka Eesti euroskeptik Anti Poolamets, kes tavalise eesti meedia tarbija jaoks ei pruugi sugugi tundud inimene olla.

Kuid tõsiste käsitluste kõrval võis leida ka nalja ning huumoriga kajastusi nagu kõrvalolev karikatuur, mis ilmestas satiiriajakirjas Echo des Savanes ilmunud artiklit, milles on lühilugu sellest kuidas Eesti pärast eurole üleminekut ennast vanadest kroonidest tehtud lõkke paistel soojendab, mida Eesti Energia pärast ringlusest mahavõtmist põletab. Karikatuuril on

kujutatud on eestlane, kes sõnab, „Kana eesti moodi, see on minu pankuri retsept.“

Järgnevalt toon ära peamised 8 temaatikat, mis eurotsooniga liitumise kajastustest Eesti puhul läbi kumavad:

Eestlased kannatavad, aga ei kurda

Mitmetes artiklites tuuakse välja tõsiasi, et euroala normide täitmiseks viis Eesti valitsus läbi äärmusliku kärpeprogrammi, mis tõi kaasa hindade

tõusu ning töötuse kasvu. Numbriliselt tuuakse ära 2008. ja 2009. aasta majanduslanguse näitajad ning kirjeldatakse uskumatuna näivaid kärpemeetmeid, millega inimesed eurotsooniga liitumise eesmärgil leppisid. Kriisi kulminatsioon saabus 2010. aasta alguses, mil töötuse tase tõusis riigi kõrgemaile tasemele pärast iseseisvumist, olles 19,8 protsenti. Eesti poliitikute ja majandusinimeste kinnitusel on riik tugeva eelarvedistsipliiniga harjunud, seega ei ole ranged liitumistingimused eestlaste jaoks uudiseks. Rõhutatakse, et Eestile on iseloomulik range fiskaalpoliitika, püüd eelarvet ülejäägis hoida ning samuti on Eestil madal valitsussektori võlg.

Kuid ühisrahaga liitumisel on oma hind. Palkade langetamine 10% ja kärpepoliitika, et täita Maastrichti kriteeriume, mis sai vaevalt pehmendatud majanduskasvu aastatel „balti tiigri“ poolt kogutud reservidega. Valitsuse prioriteet on Maastrichti kriteeriumid, ütleb ärritunult ametiühingute juht Harri Taliga. Ettevõtted ülereageerisid kriisile vallandades rohkem kui olnuks vaja. Töötus on Eestis praegu 15,5%. (Libération; 27.12.2010)

Päris mitmes artiklis tuuakse põhjenduseks, miks ühtegi streiki ja väljaastumist Eestis kriisiaastatel ei olnud, just eestlaste loomupärane olemus ning nõukogude ajast sisse jäänud kokkuhoidlikkus ja kohanemisvõime. „Kuigi meie ühinemist on majanduslikust seisukohast põhjalikult analüüsinud Euroopa Komisjon ja Keskpank, tahaksin pöörata tähelepanu ka mõningatele eestipärasele iseärasustele, mis kogu protsessile tublisti kaasa aitasid. Nendeks

on personaalne, peaaegu jäärapäisuseni ulatuv sihikindlus, vankumatu usk reeglitesse ja ausasse mängu, kõva töövõime ja julgus langetada otsuseid isegi rasketes oludes. Eurotsooniga ühinemisel etendasid need kõik oma osa,“ sõnab Välisministeeriumi aastaraamatus 2011 Kadri Uustal, kes on nõunik Eesti alalises esinduses Euroopa Liidu juures.

Eestlased ei kurda, see ei ole nende loomuses. Nad ei ole unustanud sovietsliku ajajärgu ratsioneerimist, tunnustab prantsuse kosmeetikaimportija Antoine Stecken. Nad on samuti omaks võtnud liberaalse mudeli. Swedbank'i majandusanalüütik Maris Lauri selgitab, et valitseb poliitiline ja avaliku arvamuse konsensus riigivõla mitte tõstmise osas. (Le Figaro; 28.03.2010)

Tallinnas tegutsev ettevõtja Jaan Puusaag kinnitab, et Põhjamaa inimestena armastavad eestlased reegleid, distsipliini, stabiilsust. Statistilisi andmeid siin ei võltsita. (Le Monde; 27.05.2010)

Enamasti on just Eesti poliitikutest kõneisikud need, kes rõhutavad aspekti, et range fiskaalpoliitika on Eesti majandusele iseloomulik omadus nagooni ning isegi kui Eesti kindel eesmärk ei oleks olnud euroga liitumine oleks sarnast poliitikat siiski jätkatud. Toonitatakse, et isegi ministrid vähendasid oma palkasid koguni kakskümmend protsenti. Sellist poliitikat suudeti läbi viia ainult tänu rahva usaldusele, mis omakorda tekitati tänu valitsuse tegevuse läbipaistvusele ja erapooletusele.

Eesti majandus vajab euro garantiisid

Peamised argumendid, miks Eesti vajab eurotsooniga liitumist rõhuvad sellele, et tegemist on väikeriigi majandusele paratamatult vajaliku sammuga. Eesti poliitikud ja majandusteadlased, kes sellel teemal artiklites sõna saavad kinnitavad justkui ühest suust, et Eesti jäämine krooniga tähendaks Eesti majandusele suuremat riski ning pidev devalveerimishirm peletab potentsiaalseid investoreid.

Kuid spetsialistide jaoks on euroga liitumine tehniline lahendus. Kroon on euroga fikseeritud juba pikkade aastate eest./---/Pärast liitumist ei ole skandinaavlased enam hirmutatud potentsiaalse Eesti raha devalveerimise pärast ning Eestist saab investorite jaoks atraktiivne sihtkoht. (Libération; 27.12.2010)

2008. aasta kriis näitas, et meie väikene valuuta, kroon, ei kaalu just palju, toob välja Swedbanka majandusanalüütik Maris Lauri. Kuulujutud võimalikust devalveerimisest viisid selleni, et üks inimene ei tahtnud enam laenata ei ettevõtetele ega Eesti valitsusele. (La Croix; 30.12.2010)

Kuid eestlased ei ole poliitika ja majanduse valdkonnas ei sentimentaalsed ega ideoloogilised. Nad kinnitavad igal võimalusel, nagu tööb välja peaminister Andrus Ansip, et olgugi, et me oleme kiindunud krooni ning meie rahatähed on palju ilusamad kui eurod, siis

eelkõige oleme me pragmaatilised ja ratsionaalsed./---/Juhan Partsi sõnul on ühisraha eelkõige vihmavari, garantii ja kaitse. (Valeurs Actuelles; 10.06.2010)

Eesti riigiesindajad rõhuvad ratsionaalsele diskursusele öeldes, et olugi, et kroon on inimeste jaoks kallis, siis ei saa kahelda euro vajalikkuses ja garantii, mida see pakub. Kui 2010. aastal enne euroga ühinemist rääkisid ametnikud potentsiaalsetest hüvedest, mis välisinvesteeringute kasvuga saabuvad, siis 2011. aastal pärast liitumist jätkatakse samade argumentidega, toonitades, et kõigile raskustele ja euroala probleemidele vaatamata on Eesti liitumisest kasu saanud ning välisinvestorite kindlus Eesti suhtes kasvab.

Vaene Eesti riik

Nagu on käesoleva töö teooria osas välja toodud, siis armastab prantsuse press anda hinnanguid ning esitada arvamusi. Kontentanalüüsist selgus, et ligi 6% artiklitest kasutab kõneisikuna lihtinimest tänavalt. Tihtilugu on artiklites nn. kurtmise ja probleemsete teemade esitamine jäetud tavainimestele. Kui ametnikud esitavad statistikat ning põhjendavad ratsionaalselt, miks eurot vaja on, siis inimesed tänavalt muretsevad oma igapäevaelu pärast ning on tuleviku suhtes oluliselt skeptilisemad. Mitmetes artiklites kõlas Eesti elanike hirm hinnatõusu ees, mida euroga liitumine toob.

Ma olen kindel, et nagu mujalgi, euro saabudes tõusevad hinnad ning seepärast on kõik pensionärid selle vastu, protesteerib Aino, kes küll teab tuleva kohvitassi hinda eurodes, see on vaid üks euro, kuid mitte oma tulevast pensioni suurus. (Libération; 27.12.2010)

Ajakirjanikud toovad positiivsete viimaste aastate majanduskasvu numbrite kõrval peaaesjalikult alati välja ka murettegevad faktid selles osas, et kõigele vaatamata on Eesti vaene riik, kus asjad ei ole nii hästi nagu riigitasandil näidata soovitakse. Jätkuvalt suurt töötust ning kasvavat inflatsiooni peetakse suurteks ohunäitajateks.

Hea tervise näitajate taga on „balti tiigri“ majanduslik reaalsus tunduvalt õrnem./---/Eesti on jätkuvalt vaene. Keskmine netosissetulek inimese kohta on 2004. ja 2008. aasta vahel küll kahekordistunud, kuid ei ole siiski mitte rohkem kui 6333 eurot aastas, mis on vaid 33% eurotsooni keskmisest 2008. aastal. Mitte jättes mainimata, et ligi 20 % inimestest elavad jätkuvalt allpool vaesuspiiri. (L'Expansion; 04.01.2011)

Reportaažidest võib leida mõneti Lääne inimese jaoks uskumatuna näivad lugusid raskest elust Eestis, kus kõigil inimestel isegi toidu ja riiete jaoks raha ei jätku. Need igapäevaelu lood räägivad küllaltki tugevalt Eesti eduloo kuvandile vastu.

Pingutame rihma, ei tee kulutusi, ei osta uusi riideid, selgitab eestlanna. Sellel talvel tõusid enneolematu külma tõttu kulutused küttele plahvatuslikult, konstateerib naine tõsiasi, et

kulutused võtavad poole pere eelarvest, lisades, et vähemalt on olemas kartulid, mida ta abikaasa linnast väljas kasvatab. (Le Figaro; 28.03.2010)

Euro integreerib Eesti Läände

Lisaks ratsionaalsele majanduslikule liitumise vajalikkusele rõhutavad Eesti poliitikud ka tõsiasja, et tegemist on justkui ühe viimase sammuga Läände integreerumise teel. Artiklites räägitakse Eesti teest taasiseseisvumisest kui NATO ja Euroopa Liiduga liitumiseni, millele nüüd järgneb eurotsooniga ühinemine. Euro on vahend, mis aitab Eestil veel enam kuuluda demokraatlikku Läände.

Eurotsooni liikmeisus on uus etapp meie integratsioonis Lääne ruumi, selgitab minister Juhan Part./---/ 20 aastat on möödas sellest, mil Eesti tõmbas ennast pärast pool sajandit kestnud okupatsiooni välja lagunevast Nõukogude Liidust. NATO ja Euroopa Liidu taasiseseisvumisest pärit unistus sai reaalsuseks 2004. aastal. Nüüd on järg eurotsooni käes. (La Croix; 30.12.2010)

Meie jaoks on küsimus tegelikult selles, et olla veel rohkem integreeritud demokraatliku maailma, tänu eurole, teatab peaminister Ansip. (Le Figaro; 02.04.2010)

Läände kuulumise ning demokraatlike riikidega ühte heitmise soovi taga on aga välja toodud ka Eesti julgeolekurisk. Jätakuvalt kardab Eesti Venemaa mõju ning tunneb hirmu langeda taas idanaabri mõjuvõimu alla. Julgeolekugarantii, mida pakub euroga liitumine on seega väärt kõiki kannatusi ja läbielamisi, mida eestlased selleks on pidanud tegema. See on justkui viimane samm idast lääne poole.

Eelkõige unistavad nad (eestlased) uuest julgeolekust, mis on defitsiitne. See on see, mis õigustab nende silmis kõiki pingutusi. Riskida pigem kõigega kui ühel päeval taas langeda suure naaber Venemaa võimu alla. (Valeurs Actuelles; 10.06.2010)

Euroopa pailaps

Olles suutnud täita kriteeriumid eurotsooniga liitumiseks, paistab Eesti võlakriisi valguses silma eriti eeskujuliku ning reegleid järgiva riigina. Mitmetes artiklites mainitakse Eestit kui Euroopa pailast ning õpilast, kes on oma ülesanded korralikult täitnud. Eesti majandusnäitajad näivad eelarvetasakaalu rikkuvate riikide kõrval uskumatult head ning Euroopa liidu ametnike tasandil on see peamine argument, miks Eesti liitumine euroga on õigustatud. Eestit tunnustatakse ka selle eest, et erinevalt mitmetest teistest Euroopa riikidest, kus kärped on kaasa toonud inimeste pahameele ning streigid, suutis Eesti teha kõike ilma avalike väljaastumiste ning rahva vastuhakuta.

Õigupoolest võib Eesti kiidelda sellega, et on Euroopa klassi üks tublimaid õpilasi, omades riigieelarve defitsiiti 3% SKP-st ning riigivõlga 8%. (La Croix; 30.12.2010)

Eesti ei lasknud ennast tõmmata ei streikidesse ega meelevaldustesse. Euroopa ametnike sõnul on Eesti riigi näitajate poolest oma klassi esimene, olles saavutanud eelarve defitsiidi 1,7% SKP-st 2009. aastal ning hoides riigivõlga 7,2% juures. Nende näitajatega sobib Eesti ideaalselt Maastichti lepingu kriteeriumite sisse. (Le Monde; 27.05.2010)

Ainsa euroskeptiku hirm Titanicule astumise ees

Mitmetes artiklites tuuakse välja 2010. aasta arvamusküsitluste tulemusi, mis näitavad, et olgugi, et enamus inimesi Eestis toetab euroga liitumist, siis on neid, kes ühinemist ka ei poolda. Kuid vaatamata euro mitte pooldajate olemasolule on eurovastaste osakaal artiklites väikene. Nagu eelnevates punktides kirjeldatud, on tavainimesi, kes kardavad seda, et euro tulekuga läheb elu raskemaks. Ainukene niiöelda euroskeptikust ekspert, keda väga mitmetes artiklites esile tuuakse ning kellele sõna antakse, on Anti Poolamets. Õigustatud hirmude kõrval nagu näiteks euroga kaasnev hinnatõus, kasutab Poolamets argumentidena aga ka küllaltki emotsionaalseid väiteid, võrreldes Eesti liitumist ühisrahaga Titanicu pardale astumisega.

Valitsuse poolt korraldatud uuringud näitavad, et enamus inimesi toetavad eurot, kuid kaks Anti Poolametsa, üks väheseid riigi euroskeptikuid, poolt tehtud uuringut sama ei kinnita. Juristiharidusega Poolamets ütleb, et euro on nagu nõukogude aegne rubla, mis on ülevalt poolt peale surutud. (La Croix; 30.12.2010)

Eesti usub eurot

Paljustki näib Eesti kindel ja vankumatu soov liituda euroga olevat justkui religioosne ja pime usk paremasse tulevikku, arvestades asjaolu, et muu Euroopa räägib pigem kriisist ning euro kokkukukkumise ohust. Mõnedki artiklid lähenevad teemale veidi ironiseerivalt, öeldes, et loodetavasti ei kaota eestlased oma usku eurosse ning euroskepsis ei jõua Läänemere äärde.

Tuleb uskuda, et euroskeptismi laine, mis saab alguse Eugeuse mere juurest ei jõua enne Pürenee poolsaare ja Iirimaani jõudmist Baltikumi kaldaile. Ning kõlakad kampaaniatest vahetada tagasi frangid ja saksa margad ei ole kostunud eestlaste kõrvu, kes tõsi küll, on ühed enimarenenud uute kommunikatsioonitehnoloogiate poolest ning ühed planeedi võrgustunud Interneti kasutajad. /---/ Need naljakad eestlased, kes ei tee õigupoolest midagi nii nagu teised, on riigivõla poolest Euroopa esimeses klassis ning nad usuvad jätkuvalt, et euroga ühinemine toetab nende praeguseks õigesse suunda pöördunud majanduskasvu. (La Voix Du Nord; 29.12.2010)

Eurotsooni kriis, mis on põhjustatud Kreeka majandusraskustest, ei võta kandidaatidelt julgust liitumiseks. Vastupidi, ajaliinid kiirenevad. Järgmine nimekirjas on Eesti, kes on Euroopa Liidu liige alates aastast 2004. ning kes nagu naaber Balti riigidki loodab saada 17. eurotsooni liikmeks, just pärast üht oma hullemat majanduskriisi ajaloos. (Le Figaro; 28.03.2010)

Eesti puhul tuuakse välja asjaolu, et riik näikse käituvat risti vastupidi kõigile teistele. Kui mitmed kandidaatriigid kaaluvad euroga liitumise edasilükkamist rahulikematesse aegadesse, siis Eesti vaimustus ja entusiasm ei ole kustunud. „Samuti on ütlematagi selge, et me ei kahelnud kunagi euro pikaajalises tugevuses. Me pidasime kriisi ja eurole tekkinud survet pigem positiivseks, kuivõrd see toob välja eurotsooni nõrkused, mida on aja jooksul võimalik parandada. Me oleme kindlad, et eurotsooni kriis ei lähe tühja,“ kirjutab Kadri Uustal Välisministeeriumi 2011. aastaraamatus.

Paradoks? Tõsised värinad, mis raputavad eurotsooni on mitmeid Ida-Euroopa riike, Poolaga eesotsas, pannud ümber mõtlema liitumise kalendrit. Kuid ei midagi sellist Eestis, kes on alates 2004. aastast ELi liige: entusiasm ühisraha suhtes on jäänud puutumata. (Le Monde; 27.05.2010)

Teiste kõhklused Eesti tuleviku osas

Paljuski oli Eesti eurotsooniga liitumine rahvusvahelisel tasandil vastu võetud jahedalt. Seda, et tegemist oli suure sammuga Eesti jaoks, ei välista keegi, kuid muret tuntakse Eesti tuleviku pärast, mis on jätkuvalt ebakindel. Eesti enda kõneisikud ei väljenda artiklites pea kunagi kõhklusid euro osas ega tunnista hirme tuleviku ees, kuid prantsuse meedia ei jäta tähelepanuta ohte, mis Eestit jätkuvalt ähvardavad. Nii mitmeski analüüsis tõdeb autor, et eurotsooniga liitumiseks on valitud vale hetk. Seda eelkõige eurotsooni riikide võlakriisi tõttu, mis senini lahendust ei ole leidnud. Küsitakse, et kas Eesti on valmis panustama kreeklaste võlgade kinnimaksmissesse. Laiemalt vaadates on selge, et prantsuse üldsus on ELi laienemise ning eurotsooni uute liikmete suhtes olnud ettevaatlik ning ei ole senini kindel, et kas nad liitumist väärivad.

Ebakindlus tuleviku suhtes on jätkuvalt suur: mis saab kui üldine kokkuhoiupoliitika ei aita ning rahvusvaheline äritegevus ei tõuse tuhandest, samas kui eestlased arvestavad taaskord selle impordi/ekspordiga, mis neile kord õnne on toonud? Mis juhtub kui töötus jätkab kasvamist, hoolimata tööturu absoluutsest paindlikkusest või just fleksibiilsuse seetõttu? Mis saab siis kui tooraine hind jätkuvalt kasvab, mõjutades otseselt Eesti oste, riigis, mis on spetsialiseerunud just ümbertöötlusele ning allhangetele. (Valeurs Actuelles; 10.06.2010)

Olgugi, et integratsioon eurotsooni on tõeline saavutus Eesti riigi jaoks, siis „Balti tiigri“ kahjuks on moment selleks halvasti valitud. Ärgem unustagem, et Kreeka ja Iirimaa kriis ei

ole senini lahendatud. Kuid eelkõige tõestab Eesti juhtum taaskord, et Maastrichti kriteeriumid näitavad taaskord oma piire. (L'Expansion; 04.01.2011)

Intervjuus tões ajakirjanik Marielle Vitureau samuti, et eelmisel aastal oli selge, et uus eurotsooniga ühinenud riik Eesti huvitas prantslasi. Paljustki just aspektist, et kuidas see võib muuta prantslaste elu ning kas tegemist ei ole taaskord riigiga, kes on kehvast majanduslikust seisusest ning keda tuleb ka aitama hakata ühel hetkel. (Vitureau; lõik 61) Ajakirjanik Olivier Truc, kes on lähedalt näinud Eesti Euroopa Liitu astumise protsessi, mis oli väga keeruline, arvab, et kohati nõutakse Eestilt liiga palju. Hoolimata enneolematutest pingutustest, mis on tehtud, arvab prantsuse meedia siiski, et Eesti ei olnud selleks valmis. Tema sõnul ei ole Eesti suhtes aus see, et riigid, mis olid Eestit tõuganud tagant tegema reforme, arvasid ühel hetkel siiski, et Eesti ei olnud veel valmis. (Truc; lõik 18) Sarnast loogikat võib kahtlemata kohata ka eurotsooniga liitumise suhtes, kus iseenesest tunnustatakse Eesti reeglite kinnipidamist, aga siiski suhtutakse kõhklevalt sellesse, et kas riik eurotsooniga siiski on valmis ühinema.

4.1.2 Kultuuri temaatika

Eesti kultuuri temaatika on eriti päevakorral just 2011. aastal seoses Eesti kultuurifestivaliga, kuid palju saab kajastust ka Pariisi Orkestri peadirigent eestlane Paavo Järvi, kelle lepingut pikendati orkestriga kuni 2016. aastani, mis on erakordne, sest ta oli peadirigendi ametis olnud vaid 6 kuud, kui lepingu pikendamise ettepanek tehti. Selles valguses kirjutatakse muusiku perekonnast ja Neeme Järvist. Armastatud ja hinnatud Arvo Pärt on kultuuriartiklite valdkonnas julgelt esindatud. Kirjutatakse peamiselt kontsertarvustusi, kus tõsi, Eestist pikemalt juttu ei ole. Pigem on tegemist kuulsate eestlaste edulugudega välismaal, mille puhul tihtilugu ei peatuta nende rahvusel või päritolul, vaid pigem kirjutatakse nende tegevusest oma eriala spetsialistidena.

Tallinn kui Euroopa Kultuuripealinn 2011 oli eraldiseisva teemana harvaesinev, kuid enamikes turismi või kultuuriga seotud artiklites mainiti see ära, rõhutades positiivselt, et üritusi leidub kultuuriaasta raames igale maitsele. Ajakirjanik Jacobi sõnul pakkus ta kultuuripealinna teemat küll oma toimetusele, kuid mingil põhjusel sellest keelduti. (Jacob; lõik 41).

Korrespondent Vitureau rääkis aga, et sama lugu siis kui Vilnius oli kultuuripealinn. Tema sõnul on press väga punktuaalne, mõni kord kirjutatakse pikemalt, kuid pikemas plaanis ei ole

kavas pidevalt artikleid teemal „Tallinn Kultuuripealinn“ kirjutada. See võib saada küll kajastust väikestes rubriikides, kuid mitte pikkades lugudes.(Vitureau; lõik 49)

Vestlustes ajakirjanikega ei maininud keegi eraldi kultuuri temaatikat Eesti kajastustega seoses. Võimalik, et ka põhjusel, et korrespondendid ei kajasta kultuuriuudiste teemasid, sest kultuuri puhul kirjutatakse pigem sündmustest, mis leiavad aset Prantsusmaal, mitte Eestis.

Õnnestunud Estonie Tonique

Kontentanalüüsist selgus, et 14% uuritud artiklitest käsitles just kultuuri temaatikat, mis oli euro järel teine kõige populaarsem valdkond kajastuses. Teades, et oktoobris-novembris 2011. aastal toimus Pariisis ja Ile de France'i regioonis kõigi aegade suurim Eesti kultuuri festival Estonie Tonique, on selge, et just selline suurüritus kasvatab kajastuste arvu märkimisväärselt. Tegemist oli põhjalikult organiseeritud festivaliga, mis Eesti nähtavust ja tuntust Prantsusmaal suurendas ning aitas kinnistada kuvandit Eestist kui põhjamaisest, modernsest ning aina enam Euroopaga integreerunud riigist.

Kajastuste hulk oli küll suur, kuid paljustki olid artiklid ürituse või sündmuse kesksed, rääkides Eestist laiemalt vähe. Pigem tutvustati festivali kas üldisemalt või siis kirjutati arvustusi nähtud etendustest ja kontsertidest. Ülimalt positiivse kajastuse osaliseks sai teater NO99 etendus „Kuidas seletada pilte surnud jänesele“, mille kultuuriline kontekst oli mõistetav ka Pariisi publikule.

Kaks kirjanikku jutustavad Ida-Euroopa lugu

Sofi Oksaneni „Puhastus“, mis 2010. aastal Prantsusmaal välja anti ning 2011. aastal ilmunud „Stalini lehmad“ pälvisid mitmeid kirjandusauhindu ka Prantsusmaal ning teenisid suurel hulgal tähelepanu meedias, andes sellega oma osa Eesti kuvandi loomisesse. Sofi Oksaneni romaanidest rääkivad artiklid olid lühiuudise vormis teated auhindade võitmisest, kus väga üldsõnaliselt anti mõne lausega ülevaade tema romaanide sisust või siis vastupidi pikad arvustused raamatutest või intervjuud Oksaneni endaga. Kui lühiuudiste puhul jäi lugeja jaoks seos Eestiga suhteliselt kaugeks, siis pikemates kirjeldustes oli Oksaneni roll prantslastele Eesti tutvustamises kahtlemata tuntav.

Oksaneni romaanid „Stalini lehmad“ ja „Puhastus“ näivad olevat ühe ja sama teema erinevad variatsioonid. Mõlemad käivad edasi-tagasi sovietsliku korra ja liberaalse Euroopa

vahet, püüdes mõista, kuidas esimese haavad on rikkunud teist. (Nouvelle Observateur; 01.09.2011)

Artiklites mainitaks enamasti ära see, et Oksaneni ema oli eestlanna. Olgugi, et romaanidel põhinevad artiklid ei anna olulist aimu tänasest Eestist või siinses elust, toidavad nad prantslaste huvi nõukogude aegse raske elu ning taasiseseisvunud väikeriigi kasvuvalust. Kindlasti on paljude Prantsusmaa raamatuhuviliste jaoks just läbi Oksaneni romaanide Eesti tuttavaks saanud ning huvi tekitanud.

See rastapatsidega, neo-punk välimusega feminist, kellesse on segatud elegantsi ja kartmatust, jutustab valusa ja puudutava loo. Romaan toob meie ette paralleelselt kaks lugu naistest ja nende vastu suunatud vägivallast sõjajärgse Eestis ning 90ndate alguse Nõukogude okupatsiooni alt väljunud Eestis. Sofi Oksanen räägib oma romaani allikatest (KGB arhiivid) ja sellest kuidas "Puhastus" on katse korjata kokku Nõukogude propaganda poolt varjatud lood, millest Lääs kuulnud pole, kuid mis autori hinnangul moodustavad osa Eesti identiteedist. (Le Metro; 20.09.2010)

Oksanen on oma romaane käinud tutvustamas ka tele- ja raadioprogrammides. Pilguheit „raudse eesriide“ taha, mis prantslaste jaoks on eksootiline lugu lähiajaloost köidab tähelepanu, kuid ei aita Eestil liikuda edasi Ida-Euroopa probleemsest nõukogude minevikust. Paradoksaalne, et see osa Eesti ajaloost, mis välismaailmale huvi pakub, on see, mida Eesti oma ametlikus diskursuses üritab seljataha jätta. Seksuaalkaubandus ning Ida-Euroopa probleemse riigi kuvand ei ole see, mida Eesti kanda tahaks.

Oksanen räägib televisiooni kultuuriprogrammis, et üleminekuperioodis olevad riigid Ida-Euroopas, mille hulka kuuluvad ka Balti riigid, kannatavad mitmete probleemide käes – millest üks on ka seksuaalkaubandus. (France 24; 15.12.2011)

Teine Prantsusmaal tähelepanu saanud Eestist rääkiv raamat on 2010. aastal ilmunud Katrin Kalda „Eesti romaan“ (Un roman estonien). Libération (26.08.2010) kirjutab, et tegemist on raamatuga, mille abil võiks ehk proovida ühendada Lääne- ja Ida-Euroopa erinevad kirjanduspildid ning valgustada Lääne-Euroopas levinud teadmatust idapoolsetel aladel toimuvast. Romaani tegevus toimub 1990ndate Eestis: ajal, mil kommunismi uhub minema uus võimas režiim – kapitalism ja usk raha kõikvõimsusse. Teos on tunnistajaks sotsiaalselt keerulistele aegadele ja samas tegeleb viisiga, kuidas me ajalugu käsitleme ja kuidas sünnivad stereotüübid.

4.1.3 Eesti internetitehnoloogiate edulugu

Kuid kas teadsite, et lisaks e-hääletusele ja e-maksuametile saab Eestis mobiiltelefoniga maksta bussipileti ja parkimise eest? Alates 1. märtsist lähevad digitaalseks ka retseptiravimid. Valitsuse koduleht pakub suurel hulgal erinevaid e-teenuseid, alates

riigieksamitele registreerumisest kuni perekonnaseisutoiminguteni. Ka allkirja saab anda digitaalselt. 1991. aastal taasiseseisvunud Eesti on kõrgtehnoloogiliste lahenduste rakendamise poolest Euroopa Liidus juhtival kohal. (Direct Toulouse Plus; 19.02.2010)

Infotehnoloogia ning e-teenused on kahtlemata valdkond, mis prantsuse meedias paistab silma Eesti ülimalt positiive kajastuse poolest. Olgugi, et internetiteenustele ning uutele tehnoloogiatele pühendatud artiklite hulk on antud magistritöös uuritud artiklite hulgast vaid 6% on enamus lood küllaltki põhjalikud ning aitavad luua Eesti eduka e-demokraatia kuvandit. Eestist saab kirjutistest justkui imeriik, kus paber eksisteerib varsti vaid tualettruumides:

Santa Monica Networks juhi Margus Vaino sõnul võib paberit peagi näha vaid tualettruumis, sest kogu paberimajandus kolib internetti. Vähemalt on see nii praegu Eestis, kus infotehnoloogia pidevalt areneb. (La Voix Du Nord; 17.06.2010)

E-Eesti

2011. aasta kevadel toimunud Riigikogu valimised olid kõnekad mitmest aspektist, kuid pakkusid võimalust prantsuse meedias kirjutada edukast e-valimiste projektist, mis Eestis juba 2005. aastast toimib. Artiklites nimetatakse Eestit E-estiks ning kirjeldatakse elektrooniliste valimiste tehnoloogilisi aspekte nagu ID-kaardi kasutamine, paroolidega sisselogimine, kuid ka asjaolu, et e-hääletamine võiks aidata kaasa demokraatia levikule, muutes valimistel hääle andmise lihtsamaks ning seeläbi tuues rohkem inimesi osalema. Artiklites tuuakse ära ka e-valimistel osalenute statistika ning see, kuidas see aastatega hüppeliselt on kasvanud. Le Monde (05.03.2011) nimetab Eestit elektroonilise hääletuse paradiisiks. Artiklites sõna saavad IT-eksperdid kirjeldavad olukorda, kus internetiühendus on Eestis saamas justkui inimõiguseks ning muutus klassikalisest valimiskabiinis valimisest koduarvuti või koguni mobiili vahendusel hääletamiseni on Eestis teoks saanud just inimeste avatud suhtumise tõttu.

Ma olen 32-aastane, olen elanud üle kaks valuutavahetust, liikunud okupeeritud riigist vabasse koos kõigi muutustega, mis kaasnevad. Minu generatsiooni ning vanemad eestlased on harjunud muutustega, selgitab Urmo Kübar, kes töötab organisatsioonis, mis tegeleb hea valimistava uurimisega. (Le Monde; 05.03.2011)

Teatud seosed ja põhjendused selle kohta, miks Eesti on üks maailma enim võrgustunud riik nagu tihtilugu märgitakse või miks siin wifi levib kõikjal ning inimesed internetti pea kõigeaks kasutavad, on seotud taaskord eestlaste kultuurilise iseärasusega. Kinnise iseloomu ning vähese sotsiaalsuse tõttu, mis läbi on interneti teel suhtlemine neile lihtsam:

Elu Eestis möödub võrgus, sest me ei ole alati just väga sotsiaalsed inimesed, nendib informaatikaekspert Kaidi Ruusalepp. Kui keegi ühes kontoris küsib näiteks, et mis ilm

homme tuleb, siis kümme inimest vastavad talle, et vaata internetist.(La Voix Du Nord; 17.06.2010)

Antoine Jacob arvab, et kogu E-Eesti teema puhul on jäänud mulje, et juhtivatel kohtadel olevad inimesed panustavad sellele. Kõik ministrid räägivad sellest oma välisvisiitidel, korraldatakse ka pressile reise. Ajakirjanik kahtleb aga selles kui kaua Eesti suudab hoida seda kuvandit, sest tehnoloogia areneb mitmetes teisteski riikides. Jacobi sõnul on ka väikesed probleemid, mis on hakanud Eestis välja kooruma ning näib, et kõik elektrooniline ei ole tingimata ideaalne. Aga sellest räägitakse vähe või üldse mitte. (Jacob; lõik 47)

Küberkaitse eeskuju

Oluline teema, millest uute tehnoloogiatega seoses kõneldakse siiski on ka küberturvalisus ning taaskord on sellel teemal eestkõnelejaks Eesti, kes 2007. aasta pronksiöö sündmuste ajal langes ühe Euroopa esimese suure riigina küberrünnaku ohvriks. Peale neid sündmusi on Eesti panustanud kõvasti ressursse selle valdkonna arendamisse ning loonud koguni küberarmee, mis 2011. aasta kevadiste valimiste ajal näiteks aitas ennetada võimalikke rünnakuid valimissüsteemide pihta. Spetsialistid jälgisid internetiliiklust ja olid valmis reageerima võimaliku rünnaku korral. Olgugi, et rõhutatakse, et e-hääletuse turvalisust ei sea Eestis keegi kahtluse alla, sest see tähendaks kogu tehnoloogia kahtluse alla panemist, siis seal kõrval ollakse Eestis väga teadlikud interneti ohtudest ning ka nende vastu võitlemisest.

Le Figaro (20.01.2011) kirjutab näiteks, et Eesti on valmis pakkuma oma küberekspertide abi ka Valgevene autoritaarse presidendi Lukašenko vastastele. Eesti välisministeeriumi on teatanud, et Eesti kavatseb organiseerida õppeseminaare internetis, et selgitada Valgevene opositsiooni liikmetele, kuidas organiseerida ja kaitsta oma veebilehekülgi küberrünnakute eest.

Meedia tähelepanu pälvis ka see, et Eesti konkureeris Prantsusmaaga Euroopa Liidu IT-süsteemide agentuuri asukohamaaks saamise nimel, mis 2012. aastal just Eestis tegevust peaks alustama.

NATO küberkaitse keskuse paiknemine Tallinnas ning erinevad küberkonverentsid aitavad kaasa rõhutamaks Eesti erilist rolli küberkaitse eestvedamises maailmas. Erinevatel küberkaitse teemadel kirjutatud analüüsides, mis otseselt Eestit ei puuduta, mainitakse siiski peaaegu alati ära 2007. aasta küberrünnakud Eesti vastu.

E-administratsioon ekspordiks

Ajakirjanik Vitureau nõustub, et selge on see, et välismaailmale paistab Eesti modernse, tehnoloogilise ning kindlate traditsioonidega riigina. Ma ei arva, et see on ainult kuvand, mida Läänele „müüakse“, sest Eestis olles võib tõesti näha, et tehnoloogia on kõikjal ja toimib.(Vitureau; lõik 45)

Eesti näitab innovaatilist eeskujut ning käib oma kogemust tutvustamas ka teistele riikidele, kes sarnaseid lahendusi kasutusele võiksid võtta. Mitmeski regionaalses prantsuse lehes ilmus artikleid selle kohta, kuidas Eesti eksperdid käisid e-administratsiooni kogemusest rääkimas ning kuidas seda soovitakse aidata sisse viia ka Prantsusmaal. Ka Monaco Vürstiriik, mis asub prantsuse rivieral, kajastab Eesti infotehnoloogilist eeskujut:

Eesti e-administratsiooni musternäide on arvestamist väärt eeskujut. Kuid kas ka Monaco jaoks? Indrek Vimberg, kes on ICT Demokeskuse juht Eestis, näib olevat selles veendunud./--- / Kui Monaco oleks sellest süsteemist huvitatud, siis võimaldaks see nn. keskajast teha sammu kõrgtehnoloogia ajastusse. Aastaks 2014 on Eestis plaanis siduda ID-kaart ka pangateenustega. Kuhu etappi on Monaco selleks hetkeks jõudnud?(Monaco Hebdo; 04-09.11.2011)

Eestit kirjeldatakse kui ajas edasiliikunud riiki, kes veel nn. tehnoloogilises keskajas olevale Prantsusmaale õppetunde võib jagada. Rõhutatakse, et e-riik muudab ühiskonda ka läbipaistvamaks ning seeläbi demokraatlikumaks. Pealkirjad nagu „Põhjamaine e-demokraatia“ käivad selles kontekstis just Eesti kohta. Unustatud ei ole ka seda, et Skype leiutati just Eestis.

E-riigi toimimise näitena tõestas Eesti end ka Euroopa tuhakriisi ajal, mil mitmed lennujaamad lenduda väljumise ärajäämisest teatasid. Väljaanne Le Point (19.04.2010) kirjutab, et olgu probleem kui suur tahes, Eesti leiab ikka uutest tehnoloogiatest abi, mille heaks näiteks oli see kui efektiivselt toimub tuhalõksu jäänud eestlaste abistamine ja info levitamine. Ajaleht vahendas, et Eesti Välisministeeriumi sõnul kutsutakse hättasattunud reisijaid üles Facebooki ja Twitteri kanalites üksteisele infot vahendama ning kui keegi on mõnest Euroopa paigast autoga Eestisse startimas ja autos on vabu kohti, siis võib sellest Facebooki või Twitteri abil teisi informeerida.

4.1.4 Eesti sisepoliitilised teemad

Sisepoliitilistest teemadest pälvisid prantsuse meedia tähelepanu eelkõige 2011. aasta Riigikogu ja presidendi valimised ning kaitseministeeriumis toimunud tulistamine. 2011. aasta augustis tungis tundmatu mees kaitseministeeriumi ruumidesse Tallinnas, mis jõudis rahvusvahelisse meediasse ning sealjuures prantsuse meediasse kiirelt lühiuudistena. Samas oli selle sündmuse kommunikatsioonis häireid, sest erinevatesse väljaannetesse jõudis esialgu erinevat infot selle kohta, kuidas tulistaja hukkus – teatud väljaanded kirjutasid enesetapust, teised tulevahetuses politseiga hukkumisest. Pikemaid artikleid sellel teemal prantsuse meedias ei ilmunud.

Kui presidendi valimised leidsid kajastust samuti peamiselt uudisteagentuuride uudistele põhinevalt, sest suuri muutusi ning debatti ei olnudki, siis Riigikogu valimiste kajastus oli põhjalikum ning poliitilisi nüansse analüüsiv.

Ajakirjanik Antoine Jacob tõdeb, et kirjutas küll 2011. aasta parlamendi valimistest, aga see oli teema, mida tuli tema sõnul toimetustele veidi peale suruda, sest nad ei olnud sellest ise nii huvitatud, kuna tegemist ei olnud kriisi või millegi lõppemisega, vaid sama koalitsiooni jätkamisega. (Jacob; lõik 45)

Riigikogu valimiste hääletustulemust analüüsiti Prantsusmaa meedias ilmunud kajastustes kui usaldushääletust koalitsioonipartnerite senisele poliitikale. Toetus valitsusparteidele oli veel suurem kui eelmistel parlamendivalimistel. Valitsuses olnud koalitsioon võitis, kuna riik suudeti välja tuua majanduskriisist ning liita selles keerulises kontekstis eurotsooniga.

Valimised on tavainimese nägu

Valimiste teema oli taaskord lahendatud mõnegi ajakirjaniku poolt reportaaži vormis. Le Monde (07.03.2011) palub tänaval kohatud viiel Eesti elanikul rääkida valimistest, oma poliitilistest eelistustest ning sellest, mida nad arvavad elust Eestis: 21-aastane õpilane Heily arvab, et parteid hoolitsevad vaid oma huvide eest ning ta ei ole eriti huvitatud poliitikast, kuid mureseb üliõpilaste raske elu pärast ega mõista miks Ansipi valitsus otsustas 2009. aastal vähendada üliõpilaste toetusrahasid. Heily näeb oma tulevikku pigem välismaal. Teine kõneisik reportaažis on 19-aastane Antonina, kes räägib eesti keele õpingutest vene koolis ning raskustest eesti keelega hakkama saamisel. Ta plaanib hääletada Keskerakonna poolt. 31-aastane disainer Veiko kahtles esialgu sotsiaaldemokraatide ja roheliste vahel, kuid kaldub

nüüd toetama Ansipit. Tema arvates ei võta Reformierakond aga piisavalt arvesse inimlikku külge ning räägib liialt majandusest ja rahast. 26-aastane firmajuht Kisleen ütleb, et elab Eestis väga hästi. Nii tema kui kõik tema sõbrad valivad Ansipi parteid. 56-aastane Vladimir on vene päritolu endine politseinik, kes räägib oma raskest elust väga väikese pensioniga. Ta on vastu natsionalistlike vaadetega parteidele öeldes, et erakond peaks kandma hoolt mõlema kogukonna eest.

Mitmetest teistes Riigikogu valimisi kajastavates artiklites oli samuti kasutatud tavainimeste arvamust olukorrast. Ajakirjanikud on pea alati püüdnud leida ka mõne Eesti vene kogukonna esindaja, kelle arvamust küsida. Sõna saavad erineva vanuse ning ametiga inimesed.

Reformierakonna ja IRLi valimisedu taustal analüüsiti artiklites ka Keskerakonna varasemast kehvema valimistulemuse põhjuseid. Kirjeldati rahastamiskandaali tagamaid ning tõdeti, et Venemaa teema on Eestis ajaloolistel põhjustel endiselt tundlik.

Ei ole saladus, et eksisteerib vene jõude, mis tahavad jätkuvalt Eestit oma mõjusfääris hoida. Kahjuks on Savisaar neile käe ulatanud, kommenteeris peaminister Ansip Savisaare kohtumist Jakuniniga. (Le Monde; 05.03.2011)

Vene kogukonna probleemid

Olgugi, et vene temaatika Eestis on kontentanalüüsi andmetel esindatud vaid 2% artiklites, olles üldse kõige vähem esindatud kategooria, siis on need üksikud kirjutatud artiklid suurtes päevalehtedes pikad ning analüüsivad ning loovad, millele ka Eesti riikliku kuvandi kujundamisel tähelepanu tuleb pöörata. Naaber Venemaa toodab pidevalt Eesti mainet kahjustavat propagandamaterjali, väites, et venekeelse kogukonna olukord Eestis on halb ning Eestis tegeletakse nende tagakiusamisega. Seda enam on Eesti riigiametnike ja poliitikute huvi Lääne pressis seda kuvandit mitte lasta tekkida. Kuna tegemist on terava küsimusega, siis tasub paari üksikut artiklit ka käesolevas magistritöös lähemalt vaadata.

Eelpool valimiste temaatikas mainitud Le Monde (05.03.2011) artikkel kannab pealkirja „Vene kohalolu Eesti valimiste südames“, mis vaatlleb valimiste temaatikat just Savisaare „mõjuagendi“ skandaali raames. Kuid vene kogukonna küsimus on käsitlust leidnud ka laiemalt:

20 aastat pärast iseseisvumist kohtleb see Balti riik ikka üht suurt osa venekeelsest kogukonnast kui teisejärgulisi kodanikke. (Libération; 05.07.2011)

Libérationi ajakirjanik Willy le Devin on teinud reportaaži Narvast, kus ta kirjeldab keerulist olukorda, mis tekkis pärast Kreenholmi vabriku sulgemist. Lagunemine algas 1995. aastal, vaid aasta pärast seda, kui Rootsi investorid Eesti riigile 1991. aastal taasiseseisvumisega seoses süllekkunud vabriku võileivahinna eest ära ostsid. Viimased 470 töötajat koondati 2010. aasta detsembris. Ida-Virumaal, kus Kreenholmi vabrik asub, elab suurem osa Eesti venekeelsetest elanikest, kes peale 1991. aastat Eestisse jäid. Ajakirjanik suhtleb erinevate inimeste ja ettevõtjatega Narvas, maalides sünge ning trööstitu pildi töötusest ning viletsatest oludest, kus venelased tunnistavad, et tunnevad endeid lapsepõlvemaal võõrastena ning riik ei tee mingeid pingutusi olukorra parandamiseks. See on viinud olukorrani, kus Tallinna eestlased võrdlevad Ida-Virumaad indiaani reservaadiga, samas kui sealsed venelased meenutavad Nõukogude Liitu kui režiimi, mis oli küll korrumppeerunud ja poliitiliselt kaheldava väärtusega, kuid pakkus igapäevast turvatunnet ja stabiilsust:

Ida-Virumaa regioonis näib vene nostalgia olevat elavam kui teistes Nõukogude Liidu endistes satelliitides, kus venekeelne vähemus ütleb „see oli parem enne“ viidates peamiselt majanduskriisi kontekstile ja teatavale sotsiaalsele tõrjumisele. See tunne eksisteerib kenasti ka Eestis, kuid kahekordistub Tallinna loodud häirivate meetmetega, mis jätkuvalt paneb venekeelse kogukonna diskrimineeritud seisuga. (Libération; 05.07.2011)

Narvas intervjueritud inimesed kurdavad, et Eesti riik eelistab üht osa elanikkonnast teisele ning peab venelasi mitte millekski, soovides tappa vene kultuuri leek Eestis.

4.1.5 Majandus ja äri

Majandusteemade suur figureerimine (12%) artiklite koguhulgas tuleneb paljustki pressiteadete põhiste lühiuudistele ja uudisnuppudele, mis regulaarselt igakuiselt ilmuvad ning paljuski refereerivad Statistikaameti näitajaid. Kontentanalüüsi tehes oli selge, et majandusteemad toetasid ka teisi teemasid ning väga paljudes artiklites, mis rääkisid ka näiteks valimistest, eurosooniga liitumisest või kasvõi turismist, olid Eesti majandusnäitajad välja toodud. Eraldi majandusteemana klassifitseerisin aga kajastused, mis rääkisid konkreetsemalt majandusest või ärist. Majanduse puhul kirjeldatakse kuidas kinnisvarabuumi tagajärjel tõusis Eesti majandus ligi 10 protsenti ja palgad tõusid vahel kuni 20 protsenti aastas. Aastail 2008-2009 tabas riiki aga sügav majanduslangus. Avalikus sektoris toimus ulatuslik palkade kärpimine – osad ministriumid vähendasid palku kuni 25%. Ettevõtted, mis ei suutnud tõsta oma tootlikkust, pidid samuti palku kuni 15 protsenti vähendama. Pigem

külmad ja flegmaatilised eestlased suhtusid sellesse tagasilööki rahulikult. Päevalehe Postimees ajakirjanik Argo Ideon kommenteerib Le Monde'i artiklis (21.06.2010), et Eestis oli võrreldes Kreekaga täiesti vastandlik mentaliteet – siin toimusid väga väikesearvulised ja marginaalsed meeleavaldused, mis olid pigem opositsiooni poolt korraldatud. Sellise kriisist taastumise edulooga julgustab Eesti teisi eurosooni liikmesriike võtma eeskjuju vastutustundlikust eelarvepoliitikast.

Eesti majanduslikku mudelit tuuakse näitena välja ka artiklites, mis räägivad erinevate riikide majandustest ning mõnelgi pool küsitakse, kas Eesti eelarvepoliitika range muldel ei ole just see, mida eurosoon vajab.

Nagu mainitud ka magistritöö teoreetilises osas, siis on Prantsusmaa investeeringud Eestisse viimastel aastatel suurenenud. Alstomi ja Eesti Energia vaheline leping, mis puudutab kahe uue põlevkivil töötava energiaploki ehitamist Narva; Constructions Industrielles De La Mediterranee (CNIM) ja Eesti Energia vaheline leping Iru uue prügipõletusjaama ehitamiseks; Nexans Norway AS võitis Estlink2 kaabliehitamishanke. Suurimad Prantsusmaa osalusega äriühingud Eestis on Levira AS (raadio- ja televisioonileviteenus), Saint-Gobain Ehitustooted AS, Dalkia Eesti AS (auru- ja kuumaveevarustus, soojusenergia), Veolia (jäätmekäitlus), mille kõige kohta ka lühiuudiseid prantsuse meedia kirjutas. Pikemaid analüüse või kajastusi selles valdkonnas ei olnud.

4.1.6 Välispoliitilised sündmused

Kontentanalüüsis loodud kategooriad: Eesti välispoliitilised teemad, rahvusvaheline poliitika ning julgeolek ja terrorism on kvalitatiivses analüüsis koondatud ühtse välispoliitika teema alla. Eelnimetatud teemad kajastusid 21% uuritud artiklites, mis koondatult moodustab kõige suurema esindatud teemavaldkonna. Rahvusvaheline poliitika üldisemalt ning Eesti julgeoleku- ning välispoliitika on antud töö kontekstis omavahel seotud, seostudes NATO ning Venemaa ning Prantsusmaa omavahelise sõjalaevade tehinguga.

Eesti välispoliitilistest sündmustest köitis rahvusvahelise meedia tähelepanu seitsme eestlasest jalgratturi rööv 2011. aasta kevadel Liibanonis. Prantsusmaa meedia jälgis sündmuse aktiivselt kuni meeste vabastamise ning Tallinnasse jõudmiseni.

Mistralite müük kui oht Eesti julgeolekule

La Croix (10.02.2010) kirjutab, et Prantsusmaa otsus müüa venelasetele sõjalaevad Mistral on kutsunud välisriikides esile reaktsioone, mis prantsuse meedias üldjoontes on kajastamata jätnud. Gruusias on ministrid ja parlamendiliikmed kommenteerinud prantslaste jultunud otsust kui „negatiivset signaali“ – vene vägede aktsepteerimist Gruusia territooriumil. Balti riigid Eesti ja Leedu on küsinud Prantsusmaalt otsuse tagamaid ja selgitusi. Eesti Välisministeeriumi kantsleri Harri Tiido hinnangul ei toeta see otsus kuidagi piirkonna julgeolekut:

Ma arvan, et Läänemerd ümbritsevad riigid peavad selle otsuse valguses vaatama, mida nad muudavad oma kaitseplaanides. See võib isegi mõjutada Nato kaitseplaan, sõnas Harri Tiido.(La Croix; 10.02.2010)

Le Parisien (02.03.2010) toob välja 2004. aastal AFP-le antud intervjuude, kus NATO ja ELiga liitunud endiste NSVL vabariikide kõrged ametnikud väljendasid prantslaste müügiplaani üle tõsist muret. Müügi korral oleks tegu pretsedenditu tehinguga NATO riigi ja Venemaa vahel. Kinnitades ka oma soovi parandada Venemaaga suhteid, leiavad Balti riigid ometi, et Pariis on valinud vale tee. Prantsusmaa kordab, et Venemaad tuleb käsitleda partnerina, mitte ohuna.

„Me ei tea, mida nad nende laevadega teevad,“ ütles kindralmajor Ants Laaneots. Kas nad hakkavad neid hoidma Läänemere, Mustas mere või Põhjamere laevastikus?(Le Parisien; 02.03.2010)

Selge on see, et prantsuse sõjalaevade müük Venemaale ei meeldi sugugi kolmele väiksele Balti riigile, kes loodavad aina, et NATO esitab kaitseplaani nende võimaliku ründamise puhuks.

Challenge (25.02.2010) kirjutab, et venelaste huvi Mistralide vastu paljastab nende sõjatehnika nõrkuse, näidates samas soovi suurendada oma sõjalist võimsust. „Jõudude tasakaal Venemaa piiridel ähvardab teiseneda,“ hindab Kaarel Kaas Rahvusvaheliste Kaitseuringute Keskusest Tallinnas.

Venemaa hirm Baltikumis

Prantsuse meedia ei ole jätnud kajastamata ka Eesti ja Venemaa vahelist keerulist suhet. Balti riigid soovivad vähendada energiasõltuvust Venemaast, kuid suhted suure idanaabriga on jätkuvalt keerulised. La Croix (17.10.2011) kirjutab, et Leedu, Läti ja Eesti on jäänud

Läänemere ja Venemaa vahelisse Euroopa perifeeriasse. 2008. aasta Gruusia-Venemaa sõda näitas väga ootamatut konflikti tekkimise võimalust Venemaa piiririikidega. Venemaa on tugevdanud oma sõjalist valmisolekut lääne piiril. Leedu parlamendi liikme Petras Austreviviuse sõnul pole Venemaa läänelik riik ning ta ei jaga meiega samu väärtusi. Idanaabriga tuleb hoida püsivat dialoogi, kuid alati oma huvidest lähtuvalt.

Euroopa diplomaadi sõnul ei tasu tunda muret Venemaa vägede jõudemonstratsioonide pärast Balti riikide lähedal, kui siiski tuleb olla valvas. Tõenäosus, et Venemaa ründaks Balti riike on väike, sest sel juhul tuleks suurriigil hakata sõdima NATO-ga. (Le Monde; 06.10.2011)

Teine oluline teema, millega seoses Venemaa mõjuvõimu küsimus Baltikumis on esile kerkinud on Nord Stream. Libération (23.08.2010) kirjutab, et selleks, et projekti takistada, proovisid Poola ja Balti riigid leida gaasijuhtme vastu nii majanduslikke, ökoloogilisi kui poliitilisi põhjendusi. Sellele vaatamata andsid nii Venemaa president Dmitri Medvedev kui Saksamaa kantsler Angela Merkel projektile oma õnnistuse:

Venemaad ja Euroopat ühendav gaasijuhe lükkab Läänemere-äärsed riigid kahte leeri ning Poola ja Baltimaad on seekord pandud pealtvaataja rolli. Gaasijuhe tekitab neis riikides olukorra, kus Tallinn, Riia ja Vilnius on Venemaast sõltuvad ning Moskva võib kehtestada oma tingimused ja hinna. (Libération 23.08.2010)

Liibanoni pantvangikriis

Seitse jalgratastel matkanud Eestist pärit turisti rööviti Liibanoni idaosas Bekaa 23. märtsil 2011. Sündmuskohale jäid matkajatest maha jalgrattad, seljakotid, isikutunnistused ja mobiiltelefonid. Pressiteatel põhinev uudis röövist levis koheselt rahvusvahelisse meediasse ning uudisteagentuuridesse ning ka Prantsuse erinevad väljaanded kajastasid uudist röövimisest. Olgugi, et Prantsusmaa puhul ei olnud pantvangikriis midagi nii erakorralist kui Eesti jaoks, kelle kodanikega varem taolisi sündmusi aset leidnud ei ole, siis leiavad röövimislööd prantsuse meedias tihti suurt tähelepanu. Uudised Youtube´is avaldatud video kohta kuni pantvangide vabastamiseni 14. juulil 2011 ning Eestisse saabumiseni olid kajastatud kõigis prantsuse suuremates päevalehtedes. Eraldi analüüse või pikemaid kirjutisi ei ilmunud ning tegemist oli peaaesjalikult pressiteadetel põhinevate lühiuudistega. Tekstilõikude väljatoomine siinkohal kuigi oluline ei ole, sest tegemist oli informatiivse faktimaterjaliga, mille peamiseks allikaks oli Eesti välisministeerium.

Eesti välisministri eriesindaja Liibanonis Daniel Schaer kirjutab Välisministeeriumi 2012.

aasta Aastaraamatus sündmustele tagasivaatavalt järgnevalt: Eestil ei ole Liibanonis saatkonda, aga Eesti kodanike abistamiseks oli vaja kiiresti kohapeal kontakte leida. Pärast Liibanoni valitsusega suhtlemist võttis välisminister Paet kohe kontakti ELi kolleegidega, kaasa arvatud Euroopa Liidu välispoliitika kõrge esindajaga, kes pakkusid oma igakülgselt abi. Keda lisaks Liibanoni võimudele Beirutis koostööpartneriks paluda oli üks esimestest olulistest otsustest, mida välisministeeriumis moodustatud kriisikomisjon kaaluma pidi. Esimese võimalusena mõeldi kohe Euroopa Liidu partnerite peale, aga kaaluti ka teisi traditsioonilisi ja vähem traditsioonilisi koostööpartnereid. Sarnase õigusriigi süsteemi, regulaarse koostöö, keeleoskuste ja ELi ühtsuse tõttu otsustati jääda ühe ELi riigi juurde. Valituks osutus Prantsusmaa. Kindlasti küsite, miks Prantsusmaa? Enamusele tuleb kohe meelde keelebarjäär ja see, et Prantsusmaa ei ole olnud meie ajalooline partner. Lõplik otsus tehti lähtudes kaalutlusest, milline Euroopa Liidu riik on Liibanonis kõige mõjukam, kellel on kohapeal kõige ulatuslikum taristu ning kellel on kõige paremad kontaktid Liibanoni õigusorganites. Liibanonis kujunes Prantsusmaa saatkond Eesti missioonile nõuandjaks, kontaktide rajajaks ja taristu vahendajaks. Algusest peale töötasime Prantsuse saatkonnas, kus meid varustati interneti- ja kommunikatsioonilahendustega, abiks oldi ka transpordiküsimustes. Igakülgselt abi andmise soovist ja vastutulelikkusest kõneles ka see, et Prantsusmaa suursaadik võõrustas meid esimesed nädalad oma residentsis.

Seega oli just Prantsusmaal oluline roll Eesti pantvangide vabastamisel ning seda rõhutas meediakajastustes nii Eesti kui Prantsusmaa pool.

4.1.7 Turism ja reisikirjeldused

2011. a. ööbis Eesti majutustevõtetes 1,8 miljonit välisturist. Nende arv kasvas 244 000 võrra ehk 15,6% võrreldes 2010.a. Nende poolt veedetud ööde arv oli 3,75 miljonit (kasv 17%). Seega ületavad 2011.a. välisturismi näitajad tunduvalt 2010. a. tulemusi, mis olid omakorda seni rekordilised. Välisturistide nõudluse kasv on seotud üldise majandusolukorra paranemise ja reisimisaktiivsusekasvuga maailmas, paljude uute lennuliinide avamisega Tallinna lennujaamast, avaliku ja erasektori aktiivse turunduse ning Tallinna kui Euroopa kultuuripealinna ürituste ja täiendavate meediakajastustega. (Puhkaeestis.ee turismistatistika: Eesti ja maailma turism 2011).

Olgugi, et turismi mõttes on viimased aastad Eesti jaoks olnud kasvavalt edukad, siis ei ole Prantsusmaalt pärit turistide hulk siia kasvanud ning ka prantsuse meediakanalid ei ole

pööranud olulist tähelepanu Eesti kui turismisihtkoha tutvustamisele. Kontentanalüüsis selgus, et vaid 5 % artiklitest keskenduvad turismile või reisikirjeldustele, mis on vene temaatika ees üks kõige vähem populaarne teema. Suured üleriigilised Prantsusmaa päevalehed üldjoontes turismiteemadest ei kirjuta ning uuritaval perioodil kajastasid Eestit turismisihtkohane eelkõige ajakirjad, näiteks Femme Actuelle, Tele 7, Le Quotidient du Tourisme, Reponse à Tout, Horizons Monde ja mitmed teised. Üldjoontes keskenduvad turismiartiklid Tallinna tutvustamisele ning mõningates artiklites antakse lühiülevaade ka Eesti teistest olulisematest linnadest. Kiidetakse Tallinna lummatavat vanalinna ning tõmmatakse vana ja uue suurepärase ühildamise vahel paralleele, rääkidas arenenud infotehnoloogiast ning wifi levialast kõikjal linnas. Paljudes artiklites mainitakse paari lausega seda, et Tallinn oli koos Turkuga 2011. aasta kultuuripealinn.

Eksootilised Kihnu ja setod

Lisaks Tallinnat tutvustavatele kajastustele ilmus prantsuse meedias ka kohati üllatavaid reisikirjeldusi väikestest ning küllaltki tundmatutest Eesti kohtadest. Näiteks ilmus Libérationis (23.02.2010) Setumaa teemaline väga pikk (enam kui 10 000 tähemärki) artikkel. Ajakirjanik Willy Le Devin külastas Obinitsas elavaid inimesi ja kirjeldab artiklis oma reisimuljeid. Antakse ülevaade Setumaa kujunemisest ja piirkonda 20. sajandil tabanud sündmustest ning nende mõjust tänaste setude igapäevaelule, näiteks piiriületamisega seotud raskustest. Räägitakse setu keelest, religioonist ja rikkalikust kultuuripärandist:

Tallinnast 300 km kaugusel, Venemaa piiri ääres, asub vana setu kogukond, mis kunagi oli põlatud, kuid on nüüd muutunud „Eesti identiteedi“ näidisjuhtumiks./---/Setu kogukonna juht Õie Sarv lausub naeratades, et see on tal esimene kord välisajakirjanikku enda pool vastu võtta, lisades, et mingit protokoll, millest kinni pidada ei ole. (Libération; 23.02.2010)

Teine väike kogukond Eestis, mis prantsuse meedia tähelepanu on köitnud on Kihnu ja selle elanikud. Prantsuse kristlik ajakiri La Vie, mis ilmub kord nädalas, avaldas 2011. aasta novembris pika reportaaži ühes mitmete piltidega elust Kihnus. SA Kihnu Kultuuriruumi juhatuse esinaine, juristiharidusega kihlane Mare Mätas sõnab artiklis, et Eesti võimud suhtuvad Kihnu kultuuri ja traditsioonide säilitamisele suure olulisusega. Olgugi et olukord ei ole alati nõnda olnud, siis alates taasiseseisvumisest võideldakse Eesti eripärasuste säilitamise eest:

Kihnu vastu on huvi kasvatanud, mis on turistide juurde toonud. Ühest küljest on see saarele hea, saades nii rohkem tuntuks ja ka kaitset, sest finantstoetused aitavad saare elul püsida. Teisest küljest on avatus nüanss, mida saare elu ei toeta. Inimesed on siin harjunud rahuliku ja üksildase eluga, turistid on lärmakad, mis kõigile kohalikele ei meeldi. (La Vie; 24.11.2011)

Seega võib öelda, et väikeste kultuurikogukondade traditsioonide säilitamisega saab Eesti hästi hakkama ning ka välismaailmale paistame me mitmekülguse ning omapära säilitajatenä. Euroopas on tänasel päeval raske, et mitte öelda võimatu, leida uusi hõime või eksootilisi kogukondi, seega pakuvad Eesti väikesaared ning setod prantslastele võimalust kogeda midagi ebatavalist ja justkui unustatud – mootorratastel rahvarõivas saarel ringi kihutavad kihnu naised ning seto rahvaviisid mõjuvad eksootiliselt.

Eesti lihtsuse eksootilisusest ja turismist räägib ka ajakirjanik Antoine Jacob, vastates küsimusele, et millistele teemadele tema hinnangul tasuks Eesti välismaailmale tutvustamiseks keskenduda:

Võib olla selline lähenemine on teie jaoks vanaaegne, aga ma leian, et kontrast ülimalt võrgustunud Tallinna ja tõelise looduse vahel on huvitav. Samas kui Eesti hakkab liiga palju sellest rääkima, siis on järjest enam itaallasi, hispaanlasi, prantslasi, kes gruppidega siia tulevad, ehitavad hotelle ja restorane, siis ei ole see enam see. Võib olla 10-st prantslasest 3, kes Eestisse tulevad, arvavad, et see on igav koht. Samas 4-5 leiavad selle kindlasti suurepärase – ei ole hiiglaslikke reklaame teedel, võime näha autentseid kolhoosihooned. Kui ma selliseid asju näen, siis see räägib minuga. See on ainulaadne ja huvitav. Asjad, mis kaovad prantsuse metsadest. On teatav lihtsus, mis on paljude jaoks eksootiline. (Jacob; lõik 51)

Ühe ohukohana näeb Jacob aga ka Eesti looduse üleekspluateerimise võimalust, toonitades, et kui Eesti täita turistidega, siis ei jää ainulaadsusest enam järgi palju. Ning olgugi, et Eesti võiks ennast turismisihtkohana tema hinnangul Prantsusmaale müüa rohkem, siis paradoksaalselt tähendab see ka siinse eheduse kadumist.

4.1.8 Üksikud üllatavad teemad

Lisaks kontent- ja kvalitatiivses analüüsi väljatoodud erinevatele teemadel leidis prantsuse ajakirjanduses 2010. ja 2011. aastal ka üksikuid teemasid, mis ühegi suurema kategooria alla ei sobitunud, kuid mis antud töö kontekstis väärivad siiski väljatoomist. Üllatavate teemadena võiks esile tuua La Croix (02.09.2011) artiklit, mis kirjutab sellest, et sündide arvu suurenemine on Tallinnas toonud kaasa lasteaiakohtade tõsise puuduse. Ajaleht toob välja numbrid, et ajavahemikul 1999-2009 kasvas sündimus ühe naise kohta 1,3-t kuni 1,62-ni. 2008. aastal kuulus vaid 17 protsenti alla 3-aastastest lastest Eestis mõne avaliku struktuuri (riikliku lasteaia) koosseisu. Euroopa Komisjoni poolt on 2002. aastal kehtestatud normiks aga 33 protsenti. Omavalitsused ei suuda pakkuda igale lapsele lasteaiakohta ning defitsiit on kõige suurem just Tallinnas ja Tartus. Kasvanud sündide arvust kirjutab ka ajakiri Valeurs Actuelles (20.08.2010), mis teatab, et Eesti on üks väheseid Euroopa riike, mis peab vastu

astuma omamoodi "beebi-buumile", mis on terav kontrast pärast aastaid kestnud demograafilist stagnatsiooni.

Regionaalsetes lehtedes ilmus kahe uuritava aasta jooksul ka kirjutisi küllaltki eripärastest üritustest ja sündmustest seoses eestiga. Näiteks kirjutas L'Est Republicain (15.04.2011) rahvusvahelisest festivalist, kus eksponeeritakse Eesti rahvarõivaste tikandite ja pitskaunistuste näitust.

Telekanal France 24 avaldas aga uudisloo sellest, et kõige kõrgem on lugemisoskus Eestis. Raadiojaam RFI aga tõi kuulajateni loo pokkeri mängimisest ja selle populaarsusest Eestis. Teiste mõneti veidrate teemade kõrval olid ka sääsepüügi meistritivõistlused Eestis, virtuaalne laulupidu ning üle mere viiv jäätee.

Ajakirjanik Marielle Vitureau tõi intervjuus välja selle (lõik 47), et Eesti teemad peavad olema väga erilised, et need kajastust saaksid. Ta lisab, et AFP puhul näeb hästi seda, et uudised, mis räägivad veidi erelistest või kummalistest teemadest seoses Eestiga leiavad palju tsiteerimist ja ülevõtmist teiste prantsuse meediakanalite poolt, võrreldes klassikaliste teemadega. Näiteks kirjutas AFP talvel Eesti jääteest, mis prantslaste jaoks on väga erakordne

4.1.9 Eesti geopoliitiline representatsioon

Kontentanalüüsi põhjal selgus, et 43% artiklites mainiti Eestit eraldiseisvana, mis oli geopoliitilise liigituse puhul ka kõige rohkemates artiklites esindatud lähenemine. Paljuski on see seletatav sellega, et artiklite puhul on märgitud ära kõik geopoliitilised kategooriat, mida neis kasutati ning kuna Eesti oli 70% artiklitest ka peategelane loos, siis on selge, et lisaks teistele käsitlustele räägitakse Eestist ka täiesti eraldiseisvana.

Kuna Eesti on Prantsusmaa jaoks geograafiliselt kaugel asuv väikeriik, siis enamustes artiklites ka mingisugust geopoliitilist kategoriseerimist kasutatakse, et lugeja paremini mõistaks, kus Eesti asub ning mida endast kujutab. Vaid 8% artiklites puudub Eesti geopoliitiline representatsioon. Kontentanalüüsist selgus, et 17% artiklitest mainitakse Eestit eurosooni liikmena, mis on niiöelda viimane kõige prestiižem tiitel Eesti riigile. Kui mõned aastad tagasi mainiti Eesti puhul rahvusvahelises ajakirjanduses ära Euroopa Liidu ning NATOga liitumise aastad, siis prantsuse ajakirjanduses kohtab seda järjest harvemini. Teatud puhkudel, kui ajakirjanik annab mõne lausega ülevaate Eesti lähiajaloost, mainides nõukogude okupatsiooni aastaid, 1991. aasta iseseisvumist ning seal loetelus siis ka ELi ning

NATOga liitumist (9% artiklitest). Oluliselt enam on 2010-2011 aastal kasutatud artiklites aga varianti, kus ühe-kahe lausega mainitakse ära, et Eesti on väikene Balti riik (9% artiklitest), mis oli endine kommunistlik/nõukogude/idadloki riik (16% artiklitest), kes nüüdsest on 17. eurotsooni liige.

Väikese ja kauge endise Nõukogude liidu liikme, Ida-Euroopa või Balti riigi kuvandi ja sellest tulenevate teematõstatuste (vene vähemused) hajutamiseks panustab Eesti viimastel aastatel põhjamaise, modernse, aina enam Euroopaga integreerunud riigi kuvandi kinnistamisele ja Eesti kogemuse tutvustamisele ning jagamisele prantslastega. Antud analüüsist selgub, et kahjuks ei ole Eesti kui Põhjamaa kuvand siiski prantsuse meedias kuigi levinud, sest vaid 1% artiklitest kasutab Eesti sellist geopoliitilist liigitust.

Endine Nõukogude liidu/idadloki riik mitte Põhjamaa

Ajakirjanik Olivier Truc vastab küsimusele, et millal kaob Eesti küljest endise idaploki riigi taak, öeldes, et see on reaalsus, et Eesti oli sovietslik riik 50 aastat ning teatud osa ühiskonna jaoks on see senini reaalsus. Ta lisab, et olles mitmeid kordi intervjuueerinud Eesti president Ilvest on Eesti kui endise Nõukogude liidu osa mainimine küsimus, mis presidenti alati ärritab. (Truc; lõik 20) President Ilves on see, kes Eesti kui Põhjamaa kuvandist jõuliselt rahvusvahelisel tasandil tutvustab ning oma intervjuudes alatasa mainib. Truc lisab, Eesti kui Põhjamaa ajab närvi lätlasi ja leedukaid, sest nemad ei näe ennast põhjamaaisena ning neil on mulje nagu tahaks Eesti oma võitlust üksi pidada ja neid hüljata. See on pinge ja möödarääkimise küsimus Baltikumis. Kuid kas Eesti on Põhjamaa? Tema sõnul on suurt töö veel ees. Truc sõnab, et Tallinn ei ole kogu Eesti ning ta olen külastanud Eestit ka väljaspool Tallinna, näiteks Eesti maapiirkondi ning seal ei olda veel Põhjamaade tasemel tema arvates. (Truc; lõik 22).

Truc'i sõnul on tuntav, et Eesti tahab luua kuvandit põhjamaisest riigist, sooviga kustutada kommunistlikku, sovietslikku osa ning mõnikord ka Balti riigi kuvandit. Tema hinnangul kuuluvad Balti riigid aga siiski kokku, hoolimata Põhjamaade kultuurilisele ja ajaloolisele pärandile Eestis ning Rootsi võimu alla kuulumist pikka aega. Tema sõnul võib küll kulutada palju energiat sellele, et kommunistlikku minevikku unustada, aga tõsi on siiski see, et Eestil on oma ajalugu, mida ei saa ümber kirjutada. (Truc; lõik 28)

Üks asi on soov öelda, et olete põhjamine, aga unustada ei saa, et Eestil on piir Venemaaga, valitsus, mis on hetkel poliitilises mõttes eriline ning poliitilised küsimused, mis näitavad, et Eestis on siiski noor demokraatia. On jätkuvalt palju pingeid ja probleeme, mida ei leia teistest Põhjamaadest näiteks, mis näitab, et Eestit ei saa siiski kõigele vaatamata Põhjamaaks veel pidada. (Truc; lõik 30)

Eesti on saanud Euroopa üheks integreeritumaks riigiks, tsiteerib aga Antoine Jacob päevalehes La Croix (07.03.2011) ilmunud artiklis Eesti peaministrit. Rekordiliselt pikalt võimul olnud Andrus Ansipi uueks eesmärgiks, kui ta taas peaministrina jätkaks, oleks „Eesti saamine põhjamaiseks tiigriks”, viitab Jacob. Eestlased peavad Eestit eelkõige Põhjamaaks, mitte Balti riigiks ega ka Ida-Euroopasse kuuluvaks, selgitab ajakirjanik. Majanduskriis lähendas Eestit Põhjamaadega veelgi, viitab Jacob päevalehes. Põhjamine Eesti on oma kriisist väljumise kogemusega Lätile ja Leedule eeskujuks:

Me peame lõpetama rääkimise kolmest Balti riigist, sest neid on ainult kaks. Eesti on nüüdseks skandinaavia riik – on fraas, mille Eesti Teaduste Akadeemia liige Endel Lippmaa jaanuaris kuuldavale tõi ning mis kirjeldab hästi paljude inimeste meelestatust selles kõige põhjapoolsemas Balti riigis. (La Croix; 07.03.2011)

Antoine Jacob kirjeldab La Croix artiklis küsimust, mida manis ka ajakirjanik Truc intervjuus – Läti ja Leedu ei taha olla mahajäetud Eesti poolt:

Eestlaste hulgas levib teatav arrogantne soov eitada Eesti kuulumist balti ruumi, sõnas hiljuti üks läti ametnik. Meie saatused on paralleelsed, alates tsaari võimu okupatsioonist kui nõukogude okupatsioonini ja taasiseseisvumiseni. (La Croix; 07.03.2011)

4.2 Prantsuse televisioon ja raadio Eestist

Eesti kajastusi prantsuse meediakanalites oli uuritud kahe aasta jooksul vähe. Valimisse jäi kokku 8 telekajastust erinevates telekanalites: France 24, France 2, Arte, France 3 ja TV5. Kajastatud teemad on kõik küllaltki varieeruvad ning ka lugude žanrid olid erinevad – oli pikemaid reportaaže, teleintervjuusid ning samas ka uudislõike, millest Eesti moodustas ühe osa. Näiteks kajastatakse France 24 saatelõigus Eesti kõrge lugemisoscuse küsimust. Mõneminutilises videoklipis räägitakse sellest, et 2004. aastal EL liikmeks saanud väikeriigil on põhjust enda üle uhkust tunda. Eestis on vaid 14% alla 15-aastastest kooliõpilastest lugemisega raskusi, prantsuse õpilaste seas on lugemiskustega lapsi tervelt 22%. Kohalik videoreportaaž näitab kaadreid Tallinnast, aga ka lasteaia lugemistundi ja raamatukogubussi, mis suurema lugemisharjumuse tekitamiseks sõidab Tallinna äärelinnades, kus nii vanad kui

noored raamatuhuvilised saavad kuni kolmeks nädalaks lugemisvara laenutada. On selge, et selle loo puhul on ajakirjanikud käinud Eestis kohapeal.

Eestis kohapeal tehtud reportaažid olid näiteks Artes lisaks euroreportaažile ka paariminutiline lõik saates, mis rääkis AIDSist. France 3 näitas aga Eestis käinud ajakirjaniku tehtud reportaaž suvisest noorte laulu- ja tantsupeost. Tallinnas käinud telekanali TV5 võttegrupi tehtud reportaaž teeb juttu aga festivalist Estonie tonique. Tutvustatakse Euroopa kultuuripealinna Tallinnat. Pikemalt on juttu ka PÖFF festivalist ning NO- teatrist. Eestiga seoses annab France 24-le intervjuu uudistesaares Sofi Oksanen, kes rääkis „Stalini lehmade“ kirjutamise taustaloost – kuidas näidendist sai raamat. Oksanen räägib, et üleminekuperioodis olevad riigid Ida-Euroopas, mille hulka kuuluvad ka Balti riigid, kannatavad mitmete probleemide käes – millest üks on ka seksuaalkaubandus. France 2 kajastas uudist, et Pariisi Orkestri etteotsa astub 47-aastane eesti päritolu Paavo Järvi, kuid kui Prantsusmaa teatas oma otsusest müüa Venemaale helikopterikandja Mistral, siis vahendati ka teadet, et Eesti ja Leedu nõudsid Prantsusmaalt kohe selgitusi.

Raadiolugude puhul oli valimisse jõudnud lugudest kõige enam Radio France International (RFI) raadiolugugusid, mis on loogiliselt seletatav ka sellega, et Vilniuses elav ajakirjanik Marielle Vitureau töötab peamiselt just RFI jaoks ja seeläbi ka Eestis lugusid tegemas käib, mis tähendab Eesti teemade enamat kajastust just selles jaamas.

Vitureau rääkis intervjuus, et töötab peamiselt ühe RFI raadioprogrammi jaoks, mis kestab 20 minutit ja on eetris esmaspäevast reedeni, kus kajastatakse reportaaže Euroopast üldisemalt. Ta rääkis lähemalt ka sellest, et kuidas jõuavad Eesti teemad raadiosse:

Selle programmi jaoks pakun kõik teemad ma ise. See on väga haruldane kui Pariisis töötav ajakirjanik ütleb mulle midagi stiilis, et..kas sa nägid Eesti kohta seda...ühesõnaga see on väga väga harv juhus. Seda on võib olla juhtunud üldse 1-2 korda. (Vitureau; lõik 15)

Tegin eelmisel aastal näiteks raadioreportaaži haruldastest muldmetallidest Sillamäel ja see oli üks konkreetne inimene, kes mulle seda teemat tutvustas. Ma leidsin artikli, millest ta oli rääkinud, see oli inglisekeelne ning sealt leidsingi teema. Võtsin ühendust ettevõttega Sillamäel ja nii ma reportaažini jõudsingi. (Vitureau; lõik 23)

Vitureau raadioreportaažide teemad olid veel ka näiteks põlevkivi kasutus Eestis, pokkeri populaarsus ning Riigikogu valmised. Pimedate ööde filmifestival pälvis oma osa ning loomulikult ka tutvustavad reportaažid Estonie Tonique kultuurifestivalist Pariisis.

4.3 Küsitatud ajakirjanike igapäevatöö olemus

Ajakirjandustöö ja amet on kultuuriline ja sotsiaalne konstruktsioon, mida tuleb määratleda ja rekonstrueerida erinevate protsesside kompleksis, millest osa asub väljaspool ametialast kontrolli. (Pallas 2000: 21). Ajakirjanikul on indiviidina oma meeldimised ja mittemeeldimised, ideed oma tööst, erinevad viisid kuidas probleemi mõtestada, eelistatud otsustamise strateegiad ja väärtused, mis omakorda otsuseid mõjutavad. (Shoemaker 1991: 75)

Seega on selge, et need ajakirjanikud, kes Eestist kirjutavad, määravad oma hoiakute ja tööharjumistega eesti kuvandi kujunemist. Magistritöös äbiviidud intervjuude käigus rääkisid kolm ajakirjanikku oma igapäevatöö olemusest ja sellest, kuidas nad allikatega töötavad ja kust neid üldse leiavad.

Oluline tõsiasi küsitatud korrespondentide puhul oli see, et keegi neist eesti keelt ei räägi ning nad tunnistasid kõik, et mingil määral seab see ette teatud piirangud. Leedus töötav Vitureau on õppinud ära leedu keele ning oskab mõningal määral lugeda läti keelt, Stockholmis töötav Truc räägib rootsi keelt ning seetõttu on kohaliku elu mõistmine oluliselt täpsem ja lihtsam. Kui ma elaksin Eestis, siis räägiksin ma eesti keelt ja teeksin rohkem reportaaže ka Eestist, sõnas Vitureau.

Ma loen leedu keeles ning kui mõnikord on leedu pressis artikleid Eesti kohta, siis annab see mulle ideid. (Vitureau; lõik 17)

Ajakirjanike sõnul on neil kujunenud Eesti temade jaoks välja kindlad allikad, kust nad informatsiooni otsivad. Enamasti on need inglisekeelsed leheküljed. Kõik töid hea ja usaldusväärse allikana välja ERR'i inglisekeelse portaali, mainita ka Baltic Business Newsi, rahvusvahelisi uudisteagentuure ning Google Alerts süsteemi. Vitureau (lõik 19) tunnustab, et enamiku informatsiooni ning materjali saab ta teistest ajakirjandusväljaannetest.

See, mis toimub üldiselt Eestis, mõningate eranditega, on kas küllaltki ettenähtav või siis ei oma see otsust mõju Prantsusmaale, et ma saaksin sellest kirjutada. See ei ole nii nagu siis kui ma olin Le Monde'ile korrespondent Saksmaal, kus ma pidin koheselt teadma, kui miskit toimub. Eestis on tunduvalt kaugemal Prantsusmaast, oluliselt väiksem, nagu teate, seega on bilateraalsed suhted ka rohkem limiteeritud. See ei ole nii oluline, et mul oleks üks silm pidevalt Eesti asjadel, see võib oodata vabalt paar päeva, kuni see minuni jõuab. (Jacob; lõik 20)

Kuna kõik küsitatud ajakirjanikud tegelevad eesti temade kõrval ka teiste riikidega, siis ei ole Eesti puhul niivõrd oluline igapäevaselt olla kursis kõige tähtsamata argiteemadega nagu

mõne suureriigi puhul oleks. Ajakirjanik Jacob arvab, et Eesti puhul on teemad üldjoontes etteaimatavad. Leiva toob talle enda sõnul lauale just Põhjamaade kajastamine, sest paraku on need teemad ajalehtede poolt rohkem oodatud.

Võrreldes Antoine'iga on mul lihtsam seepärast, et RFI võtab vastu palju rohkemal hulgal teemasid kui klassikaline raadio. Mul on võimalik teha koostööd erinevate raadiojaama programmidega ning mu töö on selle poolest mitmekesine. Siiski tõsi on see, et vaeva tuleb näha, sest tegemist ei ole just Euroopa kõige olulisema regiooniga. (Vitureau; lõik 59)

Eestist kirjutades on korrespondendid peaausjalikult alati viibinud kohapeal ning peavad kõik seda oluliseks. Intervjuusid teevad nad enamasti inglise keeles ning vajadusel kasutavad tõlki. Otsest keelebarjääri artiklite valmimisel nad Eesti puhul ei näinud. Ka allikatega kontakteerumine ei ole nende sõnul Eestis kuigi keeruline, sest internetilehekülgedelt on lihtne leida andmeid ning üldjoontes nõustuvad ka kõrged riigitegelased soovitud kohtumistega hea meelega.

5. DISKUSSIOON JA JÄRELDUSED

Järeldused ja diskussioon on esitatud töös püstitatud uurimisküsimustest lähtuvalt:

Milline on Eesti pilt Prantsuse meedias aastatel 2010-2011?

2010. ja 2011. aasta olid Eestile mitmeti olulised. Toimus kauaoodatud ning planeeritud liitumine eurotsooniga, mida varjutas Euroopas tärganud eurotsooni riikide võlakriis. Eesti oli hakkama saanud rängast majanduskriisist toibumisega ning näitas Euroopa riikidest kõige eeskujulikumat riigivõlga ning eelarve tasakaalu. Sisepoliitilistest sündmustest oli tähelepanuväärseimad Riigikogu valimised 2011. aasta märtsis ning ootamatu tulistamisinsident Kaitseministeeriumis 2011. aasta hilissuvel, välispoliitilistest sündmustest seitsme Eesti jalgratturi pantvangikriis Liibanonis 2011. aasta kevad-suvel. Julgeolekuküsimused kerkisid üles seoses Prantsusmaa Mistral sõjalaevade müügiotsusega Venemaale, mille üle Balti riigid oma rahulolematust väljendasid. Kultuurisündmustest oli tähelepanuväärne Eesti suurim kultuurifestival, mis toimus septembris-oktoobris 2011 Pariisis. Kõik eelnimetatud sündmused mõjutasid oluliselt Eesti kajastust Prantsusmaa meedias, kinnitades magistritöös püstitatud hüpoteesi kajastuste hulga ja sündmuste vahel. Kontentanalüüsi artiklite sagedusgraafikult joonistuvad kenasti välja kajastuste hulga tõusud ja mõõnad, mida saab siduda erinevate sündmustega.

Mõneti üllatavalt jäid aga teatud sündmused suurema tähelepanuta, mis potentsiaalselt võinuks tekitada suuremat huvi. Näiteks koolinoorte laulupidu 2011. aasta suvel, mille kajastus pea täielikult prantsuse meediast mööda läks. Tallinn Euroopa kultuuripealinn 2011 oli fakt, mida teatud turismi või kultuuriartiklites küll märgiti, kuid eraldiseisva teemana see ajakirjandusele huvi ei pakkunud. Kinnitust leidis ka hüpotees, et liitumisprotsess eurotsooniga mõjutas tugevasti Eesti diskursust prantsuse meedias. Võib öelda, et kõige olulisem teema, millega seoses kahel uuritud aastal Eestit kõige enam mainiti oligi eurotsoon. Võimalik, et suurem rahvusvaheline huvi oli tingitud just eurotsooni keerulisest situatsioonist, mistõttu paljud imestasid Eesti soovi üle siiski liituda. Eesti poliitikud, eesotsas peaminister Andrus Ansipi ja rahandusminister Jürgen Ligiga, tegelesidki peamiselt meedias põhjendamisega, miks eurotsooni kuulumine Eesti jaoks oluline on. Euroga liitumise kajastustest eristasin 8 erinevat temaatikat, millele prantsuse ajakirjandus keskendus:

1. Eestlased kannatavad, aga ei kurda – keskendudes eurotsooniga liitumiseks läbitehtud Eesti kannatustele, imestades sealjuures selle üle, kuidas eestlased kõik selle ilma streikideta üle elasid.
2. Eesti majandus vajab euro garantiisid - põhjendas majanduslikke aspekte, miks Eesti väikeriigina vajab turvalisust ja garantiid, mida pakub eurotsoon.
3. Vaene Eesti riik – hoolimata suurepäraastest riigieelarve näitajates on Eesti siiski kõrge töötusega vaene riik. Kohalikud inimesed kardavad euroga saabuvat hinnatõusu ja veel keerulisemaid olusid.
4. Euro integreerib Eesti Läände – Eurotsooniga liitumine võimaldab kaugenemist Venemaast ning tihedamat integratsiooni Lääne-Euroopaga.
5. Euroopa pailaps - suurepäraaste majandusnäitajatega on Eesti eeskujuks teistele Euroopa riikidele, kes võiksid järgida Eesti kriisist väljumise strateegiat.
6. Ainsa euroskeptiku hirm Titanicule astumise ees – Anti Poolamets oli ainuke Eesti ametlik euroskeptik, kes prantsuse meedias väljendas emotsioonidel põhinevat hirmu, et Eesti on euroga liitudes teinud vale sammu.
7. Eesti usub eurot – Eesti kohati mõistetamatult naiivne usk sellesse, et euroga liitumine muudab elu paremaks, mille üle prantsuse meedia ironiseerida armastab.
8. Teiste kõhklused Eesti tuleviku osas – olgugi, et liitumine oli Eestile suur samm, siis oli aeg selleks halvasti valitud. Tulevik on ebakindel ning pole kindel, et ühel hetkel Eestit aitama ei tule hakata.

Prantsuse meedia suhtumine Eesti liitumisse oli mõneti erinev näiteks Suurbritannia ajakirjanduse reaktsioonidest. Eesti on Suurbritannia meedias üks vähestest eurotsooni riikidest, kust tuleb veel häid uudiseid: töötus langeb, majandus kasvab, eksport tõuseb ja eelarve on plussis. Ansipi sõnul tuleb majandusruum muuta ärisõbralikumaks ning ta ei varja oma austuse puudumist nende eurotsooni liikmesriikide vastu, mis on sukeldunud vaegrahastamisse. Peaminister Ansip manitseb, et euro kasutuselevõtuga ei lähe elu päevapealt pärast liitumist paremaks, sest euro on Eesti elukvaliteeti parandanud ka juba enne ühinemist. Ka Araabiamaaades toimuvate sündmuste valguses vaadatakse Suurbritannia meedias Eesti suunas öeldes, et olgugi, et tõusvad demokraatiad Araabiamaaades ei pruugi omada võimalust ühineda mõne liiduga nagu EL, kuid pärast 1991. aastat peaks Eesti olema piisav inspiratsioon näitamaks, mida võib saavutada. Olgugi, et Suurbritannia meedias pööratakse mingil määral tähelepanu ka Eestit eesootavatele keerulistele küsimustele, on eurotsooniga liitumist kajastatud positiivsema ning eurotsooni jaoks hea uudisena. Prantsuse meedia on oluliselt muretsevamal seiskohal ning suhtub Eesti edusammudesse skeptilisemalt. Antud magistritöö käigus läbiviidud intervjuus arvas ajakirjanik Olivier Truc, et veidi

skeptilisem seisukoht Prantsusmaal võib olla seotud poliitiliste hoiakutega. Kontentanalüüsist lähtuvalt oli eurosooni teemade puhul tegemist muretseva hoiaku domineerimisega.

Eesti kajastus USA meedias on ka küllaltki hektiline, kuid siiski positiivne. Kõige enam saab Eesti tähelepanu majandusteemadel. Eestit nähakse Baltikumi kontekstis ja väikeriigina, kes on ülimalt edukas eeskuju ka USA-le endale. Eesti, kes ei kõhkle aitamast ka hättasattunud eurosooni riike nii nõu kui jõuga. Seega tuleb tunnustada, et võrreldes näiteks USA või Suurbritannia meedia kajastustega räägib prantsuse ajakirjandus oluliselt vähem Eesti majanduslikust eduloost.

Eesti ja Prantsusmaa suhted on tugevnenud ka poliitilisel tasandil ning 2010. ja 2011. aasta on vastavalt Statistikaameti andmetele olnud väga edukas kahe riigi majandussuhete arengus, samuti toimus 2011. aastal kultuurisuhete erakorselt tugev edasimineku. Kõik need sündmused on kindlasti tõstnud ka prantsuse meedia huvi Eesti vastu ning andnud täiendavat põhjust Eestist kirjutada.

Millised on prantsuse meediaväljaannete omavahelised erinevused Eesti pildi konstrueerimisel?

Kontentanalüüsist selgus, et kõige enam kirjutavad Eestist suured prantsuse päevalehed. Valmisse kuulunud 252-st artiklist 141 ilmusid üleriiklikes päevalehtedes, 65 nädalalehtedes või ajakirjades, 33 regionaalsetes ja 13 interneti väljaannetes. Kuna päevalehed keskenduvad välispoliitikale ja rahvusvahelistele teemadele rohkem kui regionaalsed ajalehed, siis on selline tulemus küllaltki ootuspärane. Nädalalehtede ning ajakirjade ilmumissageduski on harvem võrreldes päevalehtede ja regionaalsete lehtedega, mis seletab ka väiksemat artiklite hulka. Raadio ning televisiooni puhul oli valimisse kuulunud lugude hulk väikene ning vastavalt meediumite omapäradele on Eesti kajastamine ka harvem. Mõlema eelnimetatud kanali puhul olid 2010-2011 aastal puudutatud teemad hektilised, kust ei joonistunud välja mingeid kindlaid tunnuseid.

Kõige enam artikleid ilmus Eestiga seoses päevalehtedes Le Figaro ja Le Monde, mille mõlema puhul domineerisid ülekaalukalt eurotsooni teemalised artiklid. Kui Le Monde'i puhul oli teine enim käsitletud teemavaldkond julgeolek ja terrorism, siis Le Figaro puhul oli selleks majandus ja äri. Majandusteemadele keskendunud päevaleht Les Echos kirjutas ootuspäraselt kõige enam majandusest ja ärist, võrreldes teiste väljaannetega.

Hallin & Mancini (2004: 98-99) väitnud, et prantsuse ajakirjandus on alati väljendanud rohkem seisukohta kui olnud jälgiv, andes eesõiguse kroonika ja arvamusele reportaaži ja kokkuvõtte ees, olles eelkõige huvitatud ideedest. Kuigi päevalehed kirjutasid antud uurimuses žanri poolest enim uudiseid või lühiuudiseid, siis regionaalsed ajalehed kõige enam arvustusi ning nädalalehed või ajakirjad analüüse. Samas moodustas suure uudiste osakaalu ka kindlatele uudissündmustele põhinev kajastus ning üldine seisukohta võttev ajakirjanduslik positsioon, mis on iseloomulik Prantsusmaale, tuleb välja ka sellest uurimusest.

Napoli (2001) järgi on Prantsusmaa provintsi väljaanded on leidnud võiduvalemi oma sisu depolitiseerimisega. Vältides analüüse ja tõsiseid uurimusi, on toimetajad muutnud ajalehed justkui lokaalseteks ja regionaalseteks teadetetahvlikeks, mis annavad teada autoõnnetustest, festivalidest, valitsuse ja tsiviilorganisatsioonide vahelisest hõõrumisest, mis kõik on segatud meelelahutuse, spordi ning rahvalike tunnustega.

Vastavalt töös püstitatud hüpoteesile selgus, et regionaalsed lehed keskenduvad pigem pehmematele teemadele, kirjutades kõige enam just kultuurist ja erinevatest kohaliku tasandi üritustest, mis antud regioonis aset leiavad Eestiga seoses. Nädalalehed ja ajakirjad kirjutavad kõige enam sarnaselt päevalehtedega eurotsoonist, kuid pea võrdväärselt suur tähelepanu on ka kultuuri teemadel. Internetiallikate puhul kujunes valim laiemate üldistuste tegemiseks liiga väikeseks. Seega leiab Napoli (2001) väide kinnitust ka antud uurimuses – tõsiste teemade ja analüüside asemel keskendutakse kohalikus meedias pigem ürituste kirjeldamisele. Treufeldt (2012) järgi tingib Prantsusmaal teemavalikut väljaande iseloom, mis ka magistr töö tulemustest järeldub. Erinevate väljaannete iseloom määras ka teemakajastuse.

Ajakirjanik Vitureau tõi intervjuus välja selle, et Prantsusmaal on suur kindlale teemale spetsialiseerunud väljaannete hulk, kuhu vastavalt konkreetsele küsimusele ka Eesti teemad võiksid sobituda. Kuna nädalalehtedes ja ajakirjades ilmunud Eesti lugude hulk oli siiski küllaltki suur ning väikesed nišiväljananded (arhitektuur, käsitöö jne) olid eesti teemad üles leidnud, siis on see üks võimalik suund Eesti pildi laiemaks tutvustamiseks tulevikus. Ajakirjade puhul on artiklite žanr ja vorm ka sobivamad pikemateks analüüsiteks ja detailsemaks kirjelduseks.

Võrreldes omavahel aga loo tüüpe, siis on selge, et originaalmaterjalide osakaal domineerib kõikides väljannete liikides. Erinevus seisnes aga selles, et kohalikud ajalehed kirjutasid pigem Prantsusmaal toimunud Eesti üritustest ja kultuurist, samas kui päevalehtede puhul olid Eesti uudised pigem Prantsusmaa mõistes välispoliitika rubriiki kuuluvad. Originaalmaterjali tähtsuse puhul võib oletada, et oma osa mängib ka Eesti geograafiline kaugus Prantsusmaast. Kuna kajastuste hulk ei ole üldjoontes suur, siis on Eestist kirjutav ajakirjanik saadetud kohapeale spetsiaalselt loo jaoks. Ka „kohalikud“ korrespondendid on kõik elamas Eestist väljaspool ning sõidavad lugude tarvis kohale paariks päevaks.

Milline on Eesti kajastuse emotsionaalne varjund? Kuivõrd on kajastuste hinnang seotud kindlate teemadega?

Benson ja Hallin (2007) väidavad, et prantsuse meedias ilmunud artiklitest kumab aga läbi stiililine eripära lõpetada artiklid teravate arvamustega. Tõlgendused ja arvamused uudislugudes näivad olevat seotud eripäraga struktureerida uudislugusid nagu esseesid, vastupidiselt klassikalisele „uudispüramiidile“.

Arvamuse esitamine artiklites tulenes ka töö kontent- ja kvalitatiivsest analüüsist. Mõningatel puhkudel oli keeruline määrata, et kas autor on olnud nüüd kriitiline või ironiseeriv, tõlgendamise täpsemad nüansid, kuid lugeja jaoks väljendati seisukohti sihipäraselt ja mitte alati kõrvalseisjaks jäädes prantsuse meedias enam kui ka näiteks Eesti meedia puhul lugeja on harjunud nägema.

Kajastuste emotsionaalne varjund oli lühiuudiste ja uudislugude puhul neutraalne, mis paljuski ajakirjanduslike kutsestandardite järgi nii olema peakski. Kokku 46% artiklitest oli neutraalse hoiakuga. Arvustuste, intervjuude ja portreelugude, reportaažide, segažanri ning arvamislugude puhul oli kõige enam just positiivse hoiakuga artikleid. Positiivse emotsionaalse varjundiga artikleid oli koguvalimist ligi 31%. Lisaks neutraalsele ja positiivsele kajastusele oli suur ka muretsev hoiak artiklites (16% artiklitest) ning see domineeris analüüside puhul.

Paradoksaalselt selle kõrval, et Eestit tuuakse artiklites välja kui Euroopa pailast ning majanduskriisist jõudsalt toibujat, tuntakse kõige enam muret just Eesti majandusliku olukorra pärast. Jätkuvalt kõrge tööpuudus, kiirelt kasvav inflatsioon ning tõsiasi, et suur osa inimesi elab Eestis jätkuvalt allpool vaesuspiiri on artiklitest tulenevalt peamiseks ohuallikaks Eestis. Positiivsed kajastused on paljuski seotud kultuuriüritustega (Estonie Tonique festival Pariisis, Sofi Oksanen Prantsusmaal ilmunud raamatud) või edukate eestlaste lugudega välismaal (Paavo Järvi kui Pariisi orkestri dirigent).

Milline on ajakirjanike roll Eesti kuvandi loomisel?

Prantsuse korrespondente, kes Eesti teemadest kirjutavad, ei ole palju, kõigest 3 – Olivier Truc Stockholmis, Marielle Vitureau Vilniuses ja Antoine Jacob Riias. Nad on kõik juba aastaid Baltikumi teemadega tegelenud ning töötanud erinevatele prantsuse väljaannetele, raadiotele ja televisioonile. Olgugi, et keegi neist Eestis ei ela, siis on nad kõik kümneid kordi Eestis käinud ning Eesti teemadega küllaltki hästi kursis. Nad töötavad kõik vabakutselistena, mis tähendab, et igakuist palka neile ei maksta ning teemasid ning lugusid tuleb toimetustele ise pakkuda. Nad tunnistavad kõik, et Eesti ning Baltikumi teemasid ei ole lihtne „müüa“ prantsuse meediaväljaannetele.

Stockholmis baseeruv Truc, kes katab 7 riiki, ühes Baltikumiga, tunnistab, et isegi Rootsi teemasid on prantsuse ajalehtede toimetustele raske pakkuda. Kokku 8 riiki kajastav ajakirjanik Jacob tunnistab samuti, et võrreldes omavahel Baltikumi ja Põhjamaid, siis olgugi, et ta elab Baltikumis, siis on Põhjamaad just see, mis talle nn. leiva lauale toob, sest ajalehed

tahavad rohkem artikleid Põhjamaadest kui Baltikumist. Rootsi vastu tuntakse tõmmet alates 60. aastatest seoses Rootsi sotsiaalmudeliga, sugudevahelise võrdõiguslikkusega. Baltikum seevastu oli Nõukogude Liidus 50 aastat ning on mõneti unustatud prantslaste poolt. Nüüd ollakse küll 20 aastat taasiseseisvunud, aga tegemist on palju väikesemate riikidega, kus on vähem Prantsusmaa majandushuvisid mängus. Baltikumis on ka vähem prantslasi kui Põhjamaades, ühesõnaga on mitmeid aspekte, mis pärast on Balti riikide teemasid oluliselt keerulisem toimetustesse pakkuda. Juba majanduslikus mõttes on Põhjamaad kaalukamad. Norra puhul räägime gaasist, Taani seevastu püüab tähelepanu teemadega, mis kerkisid üles pärast 2005. aasta karikatuuriintsendi. Immigratsiooni teema, mis on elav ka Prantsusmaal – see on kõik see, millega on Prantsusmaal otsesem seos, selgitas ajakirjanik Jacob magistritöö tarvis läbiviidud intervjuus. Võrreldes Balti riike omavahel, arvas Jacob, et prantsuse ajakirjandus on olnud oluliselt enam huvitatud Eestist kui Leedust. Läti puhul on olukord veidi teine, sest seal on veel suurem vene kogukond ning probleemid, mis sellega on seotud, korruptsioon jms. See on teine temaatika võrreldes Eestiga, kes on pigem uutest Euroopa Liiduga liitunud riikidest pailaps seoses eurotsooni astumisega. Eurotsooniga ühinemisel oli oluline osa Eesti vastu huvi kasvamisel.

Kõik 3 intervjuueeritud ajakirjanikku tunnistasid, et võimalik, et nad kirjutaksid Eestist rohkem kui nad eesti keelt räägiksid, sest hetkel on nad teemade otsimisel ja enda kursis hoidmisel sõltuvad teistest allikatest. Ajakirjanikud mainisid kõik olulise infokanalina ERRi inglisekeelset portaali. Infoallikatena märgiti ka Baltic Business News'i, aga ka AFP uudisteagentuuri ning Eesti teemalisi Google Alerte'e. Intervjuude tegemisel keelebarjäär nende hinnangul suurt probleemi ei valmista, sest vestlused viivad nad läbi peamiselt inglise keeles, vajadusel kasutavad ka tõlki.

Kuid kindlasti ei ole kolm eelnimetatud korrespondenti ainukesed ajakirjanikud, kes Eestist kirjutavad. Tihtilugu saadavad toimetused paaripäevastele lähetustele Eestisse ajakirjanikke Prantsusmaalt, mõnikord kirjutatakse lugusid distantsilt ning teinekord toimuvad Eesti „teemad“ Prantsusmaal. Võrreldes omavahel korrespondente ning Prantsusmaa toimetuses kirjutavaid ajakirjanikke, arvab ajakirjanik Vitureau, et kohapealsed ajakirjanikud mõistavad tunduvalt paremini kohalikku situatsiooni, Olles rohkem keskkonnas, nähes rohkemaid nüansse ja mõistes situatsiooni paremini. Vitureau arvab, et korrespondendid ei pruugi

tingimata olla paremad Prantsusmaalt kohale sõitnud ajakirjanikust, kuid suudavad palju enam tabada küsimuste kompleksust. Samas mõistab Prantsusmaal töötav päevalehe ajakirjanik korrespondendist paremini seda, mis huvitab prantslasi ning oskab tuua rohkem paralleele Prantsusmaal toimuvaga.

Ajakirjanikul on indiviidina oma meeldimised ja mittemeeldimised, ideed oma tööst, erinevad viisid kuidas probleemi mõtestada, eelistatud otsustamise strateegiad ja väärtused, mis omakorda otsuseid mõjutavad. (Shoemaker 1991: 75). Lähtudes asjaolust, et originaalmaterjali osakaal on antud töö valimisse kuulunud artiklite puhul suur ning peale lühiuudise ja uudise žanri on teiste žanrite puhul tekstide emotsionaalne varjund pigem kalduv ühele või teisele poole, mitte neutraalne, siis mängib ajakirjaniku isik ja arvamus Eesti kajastuse puhul olulist rolli.

Marielle Vitureau hinnangul on Prantsusmaal suur osa meediast spetsialiseerunud kindlatele teemadele ning see võib olla oluline ka korrespondendi jaoks, et laveerida erinevate nišiajakirjade ja ajalehtede vahel lisaks üldisele meediale. Näitena võib tuua puitkonstruktsioonid Eestis või keskkonnateemad kindlatele ajakirjadele.

Arutledes selle üle, et millised teemad on prantsuse korrespondentide arvates Eesti puhul atraktiivsed, kinnitasid kõik kolm, et interneti tehnoloogiad ning e-riik on teema, mis prantslasi huvitab. See seletab ka 2010-2011 aastal prantsuse meedias ilmunud pealkirju, kus Eestile viidatakse kui „E-hääletuse paradiisile“ või moodsate tehnoloogiate eestvedajaks Euroopas. Samas meenutab Antoine Jacob e-Eesti eduloo kõrval 90ndate lõpu Rootsit ja Soomet, mil Nokia, Ericsson olid telefonide tehnoloogiaga ühes Tokyoga tähelepanu keskmes ja neist räägiti palju. Oli aeg, mil Helsingi oli mobiilitehnika meka, kuid nüüd on edumaa kaotatud ning suured riigid on järgi jõudnud. Jacobi arvates varitseb sama oht, et see väikene tehnoloogiline eelis võib ühel päeval kaduda ka Eestist. Tema peab ainulaadseks Eesti puutumatut ning metsikut loodust, millesarnast Prantsusmaal enam kuigi palju ei leidu ning mis prantslaste jaoks eksootiline ja põnev on.

Marielle Vitureau arvates peavad Eesti teemad olema väga erilised, et need kajastust saaksid. Näiteks suured „Teeme Ära“ koristustalgud oli teema, mis meeldis paljudele. Ta lisas, et vaadates uudiseid, mida kirjutab AFP Eestist, siis just veidi erilised või kummalised teemad leiavad palju tsiteerimist ja ülevõtmist teiste prantsuse meediakanalite poolt, võrreldes klassikaliste teemadega nagu majandus. Näiteks kirjutas AFP talvel Eesti jääteest, mis prantslaste jaoks on väga erakordne ning kõik olulisemad ajalehed seda AFP uudist ka kajastasid.

Milline on Eesti geopoliitiline representatsioon?

Prantslaste jaoks on Eesti jätkuvalt küllaltki tundmatu väikeriik, mida tuntakse eelkõige ühe Baltikumi osana. Isiklikest kokkupuudetest, olles elanud aasta (2009-2010) Lõuna-Prantsusmaal, võin öelda, et Baltikumi asukohta maailmakaardil küll teatakse, aga Eesti, Läti, Leedu järjestamine või nende eristamine on keskmise prantslase jaoks keeruline.

Huang (2003) on kirjutanud, et olgugi, et Eesti, Läti ja Leedu on saavutanud Euroopalikuks saamise peamised etapid on Balti riikide minapilt Euroopa Liidus ning nende enesemäärang Euroopa ühises välispoliitikas jätkuvalt domineeritud vanast energiast, vigastustest ja erinevustest, millest uus kultuuriline identiteet pole veel formeerunud. Balti riigid näevad juba üle aastakümne vaeva, et olla tunnustatud kui „tõelised“ eurooplased. Ka prantsuse meedia jaoks „tõestab“ Eesti ennast pidevalt uuesti ja uuesti. Eurotsooniga ühinemine oli siinkohal samm, mida toodi meedias välja kui tunnistust edasiminekest, viimasest sammust Läände integreerumises.

Eesti kajastuste puhul prantsuse meedias mainitakse küll alatasa ära Eesti Baltikumi kuulumist, millele Eesti ise vaikselt üritab selge keerata, kuid väita ei saa seda, et Balti riike ühise näitajana võetakse ning neil vahet ei tehta. Eesti representatsioon on siiski selgelt eristuv ning kui Euroopa Liiduga liitusid kolm Balti riiki ühiselt, siis eurotsooniga liitudes on Eesti Läti ja Leedu seljataha jätnud. Enamuse teemade puhul ei ole prantsuse meedias tarvidust käsitleda Balti riike ühiselt. Erandiks on siinkohal vaid NATO kaitseplaanide ning julgeoleku teemad, kus Balti riike ühtsena käsitletakse. Seega on Baltikum pigem

geopoliitiline tähis, mis lugeja jaoks kirjeldab geograafilist ja ajaloolist seisust. Kuid isegi juhul, kui artikkel räägib ainult Eestist, siis kasutatakse Eesti sünonüümina tihtilugu mõisteid põhjapoolsem Balti riik või Läänemere ääres asuv väikeriik, mis aitab lugeja jaoks Eesti asukohta kaardil ette kujutada. Siiski kõlab mõnestki artiklist läbi Läti ja Leedu pahameel selle üle, et Eesti üksi Põhjamaaks tikub ning Baltikumi naabrid maha tahab jätta.

Prantsuse meedia jaoks eksisteerib Eesti geopoliitlises määratlemisel endise Nõukogude liidu, post-sovietliku/kommunistliku riigi märk senini selgelt. Antud töö kontentanalüüsist selgus, et 16% artiklitest kasutas Eesti puhul säärast viitamist, mis on vaid 1% võrra vähem kui eurosooni kuulumise (17%) nimetamine Eesti geopoliitilise kuulumise osas. Hüpotees, et eurosooniga liitumine võimaldab Eestit näha enam Euroopasse integreerunud riigina leidis antud töös seega kinnitust. Samas on ka selge, et Eestitki nähakse jätkuvalt siirdeühiskonna riigina, mis ei ole veel „täisväärtuslik“ Euroopa osa.

Jaan Kaplinski (2004: 33) on kritiseerinud tüüpilist post-koloniaalset sündroomi - olles rohkem huvitatud enese kuvandist Läänes kui enese tõelisest olemusest: Eestlasi nagu mitmed teisi rahvad on õpetatud häbenema oma erinevust, peitma seda või sellest vabanema. Ka Eesti juhtpoliitikute ja kõneisikute avalik kommunikatsioon jätab mulje nagu sooviksime õige kiiresti unustada oma lähiajalugu, seda justkui häbenedes. Eesti eesmärgiks kuvandi loomisel on igavaks Põhjamaaks saamine. Seda on ka välja öelnud mitmed juhtivad riigitegelased, eesotsas Eesti president Ilvesega. Ajakirjanik Olivier Truc märkis intervjuus, et läheb veel kaua aega enne kui Eesti endise sovietslikku riigi staatusest lahti saab, sest olgugi, et 20 aastat on möödas taasiseseisvumisest, siis on Eesti ühiskonnas küllalt palju neid märke, mis tõendavad, et nõukogude minevik annab senini tunda. Ehk ei tasu Eestil tõesti tõtata selle kuvandi mahapesemisega, sest see on see, mis meie olemust senini siiski määrab ja annab tunnistust sellest, et kust me tuleme ja mida oleme läbi elanud.

Magistritöös läbiviidud kontent- ja kvalitatiivanalüüs näitas, et vaid 1% artiklitest lähtus Eestist otseselt kui Põhjamaast. Ka intervjuud ajakirjanikega näitasid, et Põhjamaana Eestit siiski veel ei kujutata, sest vaatamata sellele, et Eesti on teinud läbi kiire ja enneolematu arengu, siis on heaoluriigiks tunnistamisel puudu veel mitmeid tunnuseid, mis hetkel meie

ühiskonnast puuduvad. Põhjamaad iseloomustavatest märksõnadest osad nagu geograafiline asukoht, ajaloolised sidemed, keelte sarnasus, koostöö Põhjamaadega võivad tõesti iseloomustada ka Eestit, kuid on aspekte, mis annavad märku senistest puudustest. Ajakirjanik Truc sõnas ka intervjuus, et olgugi, et Tallinn on arenenud kiirelt, siis ei ole Eesti ainult Tallinn ning muudes piirkondades on Põhjamaaks olemisest rääkida veel raske.

Prantsusmaa jaoks on Eesti kaugel asuv väikeriik, kelle kajastamine järgib mõneti väljakujunenud stereotüüpe. Vaino (2004: 4-5) arvates peitub stereotüüpidele tuginemises aga oht, et klammerdutakse ühe ja sama malli külge ning tekstidest kaob objektiivsus. Kahtlemata on ka Eesti puhul samade mallide külge klammerdumine geopoliitilise asukoha tõttu üks ohte. Kuid kuna 2010-2011 aasta kajastustes kasutatakse Eesti määratlemise puhul aga kõige enam just uusima eurotsooni riigi tiitlit, mis tõendab veelkord kuivõrd olulise poliitilise sammuga oli tegemist, siis andis see võimaluse ümber hinnata Eesti positsiooni. Võimalik, et riigi kuvandi muutmiseks ongi vajalikud sellised selged pidepunktid nagu Euroopa Liiduga ühinemine või eurotsooni astumine, mis tõmbavad rahvusvahelist tähelepanu ning äratavad justkui endisest unest.

KOKKUVÕTE

Magistritöö „Eesti kuvand prantsuse meedias 2010. ja 2011. aastal“ eesmärgiks on anda põhjalik ülevaade Eesti kajastamisest Prantsusmaa erinevates meediakanalites, võrrelda kajastuste iseloomu ning eripära ja püüda leida põhjusi Eesti vastava kuvandi tekkes.

Püstitatud uurimisküsimustele vastamiseks kasutati kontentanalüüsi erinevate Prantsusmaa trükiväljaannete uurimiseks, kvalitatiivset tekstianalüüsi artiklite ning televisiooni-ja raadiolugude põhjalikumaks analüüsimiseks ning prantsuse ajakirjanike intervjuude analüüsi. Magistritöös analüüsiti põhjalikumalt kontentanalüüsis 252 artiklit ning nendest 26 artiklit, milles väljendusid terviklikud tõlgendusskeemid ning milles oli võimalik määratleda domineeriv diskursus, valiti välja põhjalikumaks kvalitatiivseks analüüsiks.

Antud materjalist selgus, et Eesti kajastus prantsuse ajakirjanduses on 2010 ja 2011. aastal olnud arvukas ning paljuski tingitud konkreetsetest sündmustest, mis kahe aasta jooksul on aset leidnud. Eesti eurotsooniga liitumine on sündmustest olnud olulisim ning see on ka teema, millest kirjutati kõige enam. Eesti liitumist nähti Prantsusmaa meediakanalites kui ühte kinnitust, et euro on veel ihaldusväärne ja elujõuline ning leiti, et Eesti on eeskujuks oma lõunanaabritele. Kuid ajakirjanduse hinnangul on küsitav hind, mida Eesti liitumise eest maksis ning hetk, mil liituti. Majandusteemadel kõlab läbi eeskujuliku Eesti noomitus teistele laristavatele eurotsooni riikidele. Väga positiivne kuvand on Prantsusmaal loodud aga Eestist kui e-riigist ning küberkaitse eestvedajast maailmas. Kultuuri teemasid kajastati väga laialt ning positiivselt just Prantsusmaal 2011. aasta sügisel toimunud Eesti kultuurfestivali raames. Uudiskünnise ületasid jõuliselt nii Liibanonis röövitud eestlased, Haapsalu põleng kui Riigikogu valimised. Turismi valdkond on senini vähe kirjutatud ning võiks potentsiaalselt olla Prantsusmaa väljaannetes kajastatud palju laiemalt.

Selgus, et kõige enam kirjutavad Eestist suured prantsuse päevalehed. Kõige enam artikleid ilmus Eestiga seoses päevalehtedes Le Figaro ja Le Monde. Regionaalsed lehed keskenduvad pigem pehmematele teemadele, kirjutades kõige enam just kultuurist ja erinevatest kohaliku tasandi üritustest, mis antud regioonis aset leiavad Eestiga seoses. Kajastuste emotsionaalne

varjund oli lühiuudiste ja uudislugude puhul neutraalne, mis paljuski ajakirjanduslike kutsestandardite järgi nii olema peakski. Kokku 46% artiklitest oli neutraalse hoiakuga. Arvustuste, intervjuude ja portreelugude, reportaažide, segažanri ning arvamusaluste puhul oli kõige enam just positiivse hoiakuga artikleid. Positiivse emotsionaalse varjundiga artikleid oli kogumismis ligi 31%.

Lähtudes asjaolust, et originaalmaterjali osakaal on antud töö valimisse kuulunud artiklite puhul suur ning peale lühiuudise ja uudise žanri on teiste žanrite puhul tekstide emotsionaalne varjund pigem kalduv ühele või teisele poole, mitte neutraalne, siis mängib ajakirjaniku isik ja arvamus Eesti kajastuse puhul olulist rolli. Intervjueeritud kolm ajakirjanikud on ainukesed korrespondendid, kes regulaarselt Eesti teemasid kajastavad, olles kõik Eesti kõrval keskendunud ka mitmetele teistele riikidele. Nad on kõik aastaid olnud keskendunud samale piirkonnale ning tunnevad valdkonda hästi. Nad töötavad kõik vabakutselistena erinevatele väljaannetele ning otsivad enamasti iseseisvalt Eestit teemasid.

Prantsuse meedia jaoks eksisteerib Eesti geopoliitlises määratlemisel endise Nõukogude liidu, post-sovietliku/kommunistliku riigi märk senini selgelt küljes. Antud töö kontentanalüüsist selgus, et 16% artiklitest kasutas Eesti puhul säärast viitamist. Eurotsooni kuulumise nimetamine (17%) kinnitab aga kahtlemata hüpoteesi, et eurotsooniga liitumine võimaldab Eestit näha enam Euroopasse integreerunud riigina. Eesti enda soov olla nähtud Põhjamaana ei ole prantsuse meedias esindatud peaaegu üldse (1%).

SUMMARY

The aim of the Master's Thesis "Estonian image in French media in 2010-2011" is to give a detailed survey of Estonia's image in different French media channels, to compare the nature and particular features of coverage, and to try to detect reasons why Estonia's image has developed the way it has.

In order to answer the questions set, the author used the following methods: content analysis to carry out a survey of the content of French newspapers, qualitative text analysis for articles and television and radio coverage, and analysis of interviews with French journalists conducted by the author. The empirical data used for content analysis included 252 articles. In 26 articles complete interpretation schemes were expressed and it was possible to determine dominative discourse; these were chosen for more detailed qualitative analysis.

The Master's Thesis revealed that coverage of Estonia in French media in 2010 and 2011 was plentiful and was dependent largely on specific events that took place during these two years. The dominating topic surveyed in the papers was the adoption of the euro and this was the theme most covered by the press. Estonia adopting the euro was seen in French media as an affirmation that the euro is still alluring and vital and that Estonia is setting an example for its southern neighbors. However, the press is doubtful whether the price paid for joining the eurozone and the moment chosen were right. On economical issues Estonia is a model for the other eurozone countries. Highly positive is the image of Estonia in France as an e-country and a cyber defense leader in the world. Cultural topics were widely and positively covered, mainly because of the Estonian culture festival that was held in Paris in autumn 2011. News about the kidnapped Estonians in Lebanon, the fire in Haapsalu, and parliamentary elections all passed the news gate. Up until now the tourism field has been covered little and has more potential in French media, in the author's opinion.

It appeared that French daily newspapers write the most about Estonia. The most articles were in *Le Figaro* and *Le Monde*. The regional papers are more likely to concentrate on soft subjects, writing the most about cultural and local events that take place in the region in

connection with Estonia. The emotional tone of the coverage is neutral for short news and news stories that adhere to journalistic quality standards. In total 46 % of the articles were neutral. Opinions, interviews, portrait pieces, reportages, and reviews were mainly positive. All in all the selection included 31% of articles with a positive tone.

Based on the fact that the original material forms a big proportion in analyzed articles and the emotional tone of the articles lean to different sides, beside news stories that are neutral, the journalist's individuality and personality plays an important role in coverage. The three journalists interviewed are the only French correspondents who regularly cover Estonian subjects, while also focusing on other countries. They have all been concentrating on the same region for many years and they know the field of journalism well. They work as freelancers for different media outlets and look for Estonian topics themselves.

For French media, Estonia's geopolitical position is still post-Soviet and ex-communist. The thesis revealed that 16 % of articles referred to ex-Soviet or Eastern European while talking about Estonia in articles. At the same time 17% of articles mentioned Estonia as part of the eurozone, which also validates the hypothesis that acceptance in the eurozone helps others see Estonia as more integrated into Europe. Estonia's wish to be Nordic is not represented (1% of the articles) in French media.

KASUTATUD MATERJALID

- Agence France Presse (AFP) <http://www.afp.com> (10.05.2012)
- Benson, R (2010). What Makes for a Critical Press? A Case Study of French and U.S. Immigration News Coverage. *The International Journal of Press/Politics* 2010 15: 3
- Benson, R. and Hallin, Daniel C. (2007). How States, Markets and Globalization Shape the News : The French and US National Press, 1965-97. *European Journal of Communication* 2007 22: 27
- Euroopa Keskpanga pressiteade
<http://www.ecb.int/press/pr/date/2010/html/pr100512.et.html> (20.03.2012)
- Euroopa Parlamendi pressiteade
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=et&type=IM-PRESS&reference=20100615IPR76135> (20.03.2012)
- Europa pressiteade
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/10/124&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en> (20.03.2012)
- European Journalism center: Media landscape: France. Uuendatud 5. November 2010.
http://www.ejc.net/media_landscape/article/france/ (10.05.2012)
- Ekecrantz, J. (2004). In Other Worlds: Mainstream Imagery of Eastern Neighbors. In K. Riegert (ed), *News of the Other*. Göteborg: Nordicom, pp. 43-69.
- Hallin, Daniel C. & Mancini, Paolo (2004). *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Cambridge University Press
- Holy, L. (1996). *The Little Czech and the Great Czech Nation: National Identity and the Post-Communist Transformation of Society*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Huang, Mel (2003). Climbing Down from the Summit: Estonia's Road Towards NATO. In A. Kasekamp. (ed) , *Estonian Foreign Policy Yearbook 2003*. Tallinn: Eesti Välispoliitika Instituut, pp. 76-90.

- Ilves, Toomas Hendrik (1999) Estonia as a Nordic Country. Välisminister Ilvese loeng Rootsi Välispoliitika Instituudis, 14.12.1999. Leitav: Välisministeeriumi arhiiv <http://www.vm.ee/?q=node/3329> (23.05.2012)
- Ilves, Toomas Hendrik (2001). Constructing a New Europe: Välisminister Ilvese loeng Humboldt Ülikoolis, Berliinis, 05.02. 2001. Leitav: Välisministeeriumi arhiiv <http://www.vm.ee/?q=en/node/3474> (08.05.2012)
- Inglehart, Roland (1997). Modernization and Postmodernization: Cultural, Economic, and Political Change in 43 Societies, Princeton University Press
- Kaplinski, Jaan (2004). Kõik on ime. Tartu : Ilmamaa, 2004
- Kirch, Marika (2002). Identiteet ja rahvuslikud hoiakud. Rmt: A. Valk (toim), Eesti ja eestlased võrdlevas perspektiivis: kultuuridevahelisi uurimusi 20. sajandi lõpust. Tartu Ülikooli Euroopa Kolledž
- Kuusk, K (2006: Eesti pilt Prantsuse ja Belgia päevalehtedes aastatel 2002-2005. Bakalaureusetöö. Juhendaja: professor Peeter Vihalemm. Tartu Ülikool
- Laikre, M (2008). Eesti pilt Prantsuse trükimeedias. Bakalaureusetöö. Juhendaja: professor Peeter Vihalemm. Tartu Ülikool
- Lagerspetz, Mikko (2003). How Many Nordic Countries? : Possibilities and Limits of Geopolitical Identity Construction. Cooperation and Conflict 2003 38: 49
- Lagerspetz, Mikko (1999). Post-Socialism as a Return: Notes on a Discursive Strategy. Eastern European Politics and Societies 13(1): 399–412.
- Lauristin, M. (1997). Contexts of Transition. In M. Lauristin & P. Vihalemm with K. E. Rosengren & L. Weibull (eds), Return to the Western World: Cultural and Political Perspectives on the Estonian Post-Communist Transition. Tartu: Tartu University Press, pp. 25-40.
- Lauristin, M. (2011a). Inimareng siirdeajal: Balti riikide ees seisvad väljakutse. Rmt: Eesti Inimarengu Aruanne 2010/2011. Inimarengu Balti rajad: muutuste kaks aastakümnet. Eesti Koostöö Kogu. Tallinn 2011 http://www.kogu.ee/public/eia2011/EIA_2011.pdf

- Lauristin, M. (2011b). Kokkuvõtteks. Milline võiks olla Balti tee XXI sajandil? Rmt: Eesti Inimarengu Aruanne 2010/2011. Inimarengu Balti rajad: muutuste kaks aastakümnet. Eesti Koostöö Kogu. Tallinn 2011
http://www.kogu.ee/public/eia2011/EIA_2011.pdf
- Lõugas, H (2010). Financial Times ja The Economist Eestist 2008–2009. Magistritöö. Juhendaja: professor Peeter Vihalemm. Tartu Ülikool
- McQuail, D. (2003). McQuaili massikommunikatsiooni teooria. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus
- Mälksoo, Maria (2006). From Existential Politics Towards Normal Politics? The Baltic States in the Enlarged Europe. Security Dialogue 2006 37: 275
- Napoli, James (2001). American Journalism and the French Press. The Harvard International Journal of Press/Politics 2001 6: 104
- Pallas, A. (2000). Ajalehe kirjutajast ajakirjanikuks. Ajakirjanikuameti kujunemine Eestis aastatel 1878-1918. Rmt: E. Lauk (koostaja), Peatükke Eesti ajakirjanduse ajaloo 1900-1940. Tartu Ülikooli kirjastus. (146-164)
- Puhka Eestis koduleht. Turismistatistika. Eesti ja maailma turism, uuendatud 15.03.2012 http://static1.visitestonia.com/docs/276771_eesti-turism2011.pdf (24.03.2012)
- Robert, Valérie (2011). La presse en France et en Allemagne. Une comparaison des systèmes. Presses Sorbonne Nouvelle
- Ruus, V.-R. (toim) (2000). Kõnelev ja kõneldav inimene: Eesti erinevate eluvaldkondade diskursus. Tallinn: TPÜ kirjastus
- Schaer, Daniel (2012). Eesti missioon Liibanonis: abivalmis sõbrad. Rmt: Välisministeeriumi aastaraamat 2012. Välisministeerium 2012
- Shoemaker, P. J. (1991). Communication concepts 3: Gatekeeping. Newbury Park, CA: Sage.
- Statistikaameti kodulehekülg <http://www.stat.ee/> 20.03.2012

- Tere Euro euroveeb <http://euro.eesti.ee> (20.03.2012)
- Titcher, S. et al (2000). Content Analysis. In S. Titscher et al. (eds), *Methods Of Text And Discourse Analysis*. London: SAGE Publications
- Treufeldt, Indrek (2012). Ajakirjanduslik faktiloome erinevates ühiskondlikdes tingimustes. Doktoriväitekiri. Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut. Tartu Ülikool
- Vaino, K (2004). Eesti pilt Rootsi ajalehtedes aastatel 1995-1997 ja 2002-2003. Magistritöö. Juhendaja: professor Peeter Vihalemm. Tartu Ülikool
- Veere, Kairi (2002). Eestlaste ja soomslaste stereotüüpide muutused 1990. aastatel. Rmt: A. Valk (toim), *Eesti ja eestlased võrdlevas perspektiivis : kultuuridevahelisi uurimusi 20. sajandi lõpust*. Tartu Ülikooli Euroopa Kolledž
- Verdery, K. (1996). *What Was Socialism, and What Comes Next?* Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Vihalemm, P (2007). Changing spatial relations in the Baltic region and the role of the media. *European Societies*, 9:5, pp. 777 – 796.
- Vihalemm, P. (1997). Changing National Spaces in the Baltic Area. In M. Lauristin & P. Vihalemm with K. E. Rosengren & L. Weibull (eds), *Return to the Western World: Cultural and Political Perspectives on the Estonian Post-Communist Transition*. Tartu: Tartu University Press, pp. 129-162.
- Välisministeeriumi kodulehekülg www.vm.ee 10.05.2012

LISAD

Lisa 1. Kodeerimisjuhend

1. Kanali nimi

2. Kuupäev

3. Kanali liik

- a) Prantsusmaa üleriiklik
- b) Prantsusmaa regionaalne päevaleht
- c) Prantsusmaa nädalaleht või ajakiri
- d) Interneti allikas

4. Loo tüüp

- a) Originaalmaterjal (oma toimetus, kaastööline)
- b) Vahendatud materjal
 - 1) Rahvusvaheline uudisteagentuur
 - 2) Eestist pärit allikas
 - 3) Prantsusmaa allikas
 - 4) Muu allikas

5. Kasutatud allikad (märkida kõik, mida kasutatud)

- a) Oma ajakirjanik, toimetus
- b) Ametkondlik allikas (pressiteade)
- c) Uudisteagentuur
- d) Mõni teine toimetus

6. Artikli põhiteema

- a) Majandus, äri
- b) Reisikirjeldused, turism
- c) Eurotsoon ja sellega seonduv
- d) Rahvusvaheline poliitika
- e) Julgeolek, (küber) terrorism
- f) Kultuur, üritused
- g) Eestlased välismaal
- h) Sisepoliitilised sündmused Eestis
- i) Venelased Eestis
- j) E-teenused, internet
- k) Eesti välispoliitilised sündmused, suhted teiste riikidega
- l) Muu

7. Pikkus

- a) Väga lühike, kuni 1000 tähemärki
- b) Lühike, 1001-2000 tähemärki
- c) Keskmise, 2001-4000 tähemärki
- d) Pikk, 4001-8000 tähemärki

- e) Väga pikk, üle 8000 tähemärgi

8. Žanr

- a) Uudislugu
- b) Lühiauudis (uudistekst, millel puuduvad klassikalised uudisloo struktuurielemendi laiem taust, juhtlõik, vahepealkirjad, kommentaarid jms)
- c) Arvamuslugu (sh repliik, kommentaar)
- d) Reportaaž
- e) Arvustus
- f) Intervjuu, portreelugu
- g) Analüüs
- h) Segażanr

9. Eesti/eestlase kontekst artiklis

- a) Peategelane artiklis
- b) Üks oluline näide teiste kõrval
- c) Marginaalne näide
- d) Võrdluses
- e) Taustal

10. Eesti mainimine artikli pealkirjas

- a) Ei esine
- b) Esineb

11. Juhul kui on mainitud Eestit, siis pealkirja emotsionaalne varjund

- a) Neutraalne
- b) Positiivne
- c) Kriitiline, ründav
- d) Irooniline
- e) Pateetiline

12. Kogu teksti emotsionaalne varjund

- a) Neutraalne
- b) Positiivne
- c) Kriitiline, ründav
- d) Irooniline
- e) Muretsev
- f) Pateetiline

13. Kõneisikud

- a) Ajakirjanik
- b) Poliitik, riigiametnik
- c) Kultuuritegelane
- d) Tavainimene
- e) Ekspert, uurija
- f) Ettevõtja
- g) Pressiesindaja
- h) muu

14. Eestist geopoliitiline representatsioon
- a) Eesti teiste Balti riikide hulgas
 - b) Eesti NATO liikmena
 - c) Eesti ELi liikmena/Lääne-Euroopa osa
 - d) Eesti eurotsooni liikmena
 - e) Eesti Ida-Euroopa osana
 - f) Eesti kui Põhjamaa
 - g) Eesti kui endine NSVL osa
 - h) Eesti kui endine kommunistlik riik
 - i) Eesti eraldiseisvana
 - j) Puudub

Lisa 2. Kvalitatiivses analüüsis kasutatud artiklid

1) LE FIGARO

Crise ou pas, l'euro attire toujours des candidats

Anne Cheyvialle

28/03/2010

Le port de Tallinn, capitale de l'Estonie.

Exemplaire dans sa gestion des finances publiques, l'Estonie devrait recevoir un feu vert dès juin et rejoindre la monnaie unique début 2011.

La crise de la zone euro, provoquée par les déboires financiers de la Grèce, ne décourage pas les candidats à son adhésion. Au contraire, les échéances s'accélèrent. Prochaine sur la liste, l'Estonie - membre de l'Union européenne depuis 2004, comme ses voisines baltes - compte devenir dès janvier le 17e État à adopter la monnaie unique, alors qu'il émerge tout juste d'une des pires récessions de son histoire. Le petit État balte a annoncé vendredi un déficit budgétaire et une dette publique pour l'année 2009 très inférieurs aux limites fixées par l'Union européenne, respectivement de 1,7 % et 7,2 %. Ces chiffres exemplaires ont de quoi faire pâlir d'envie les grands pays européens même s'ils cachent une chute du PIB de 14 %.

Fort de ces résultats, le gouvernement compte bien réussir son examen de passage, en mai pour la publication du rapport de Bruxelles et surtout en juin lors du verdict politique des ministres des Finances. « Je ne vois pas comment ils pourraient refuser, affirme le ministre estonien des Affaires étrangères, Urmas Paet. La plupart des pays de la zone euro dépassent largement les critères ! » Bill Thomson, de l'OCDE, nuance : « On peut toujours interpréter dans un sens ou dans un autre, en particulier sur le caractère soutenable des finances publiques. Il s'agit d'une décision politique. » À ce titre, l'entrée de l'Estonie dans l'OCDE fin mai lui apporte un gage de crédibilité.

Pourtant, il y a un an, peu d'experts auraient parié sur l'adhésion du pays à la monnaie unique. Après des années d'euphorie, le pays a subi un sérieux revers: effondrement de la bulle immobilière, arrêt brutal de la consommation, chute des exportations... et un chômage en forte hausse, à 14%.

Contrairement à la plupart des pays qui ont dépensé sans compter pour relancer la machine, la stratégie ici fut tout autre, axée dès la fin 2008 sur les restrictions. Salaires à la baisse, pression fiscale à la hausse, gel des dépenses... En 2009, les économies ont représenté 9,2

points de PIB. Le tout sans manifestation, ni grève d'ampleur. «Si l'on compare le niveau de vie de l'époque (avant de prendre son indépendance de la Russie, en 1991) et d'aujourd'hui, c'est le jour et la nuit. Les salaires ont beaucoup augmenté entre 2005 et 2008», justifie Rein Minka, vice-président de la banque centrale. «Les Estoniens ne se plaignent pas, ce n'est pas dans leur nature. Ils n'ont pas oublié les rationnements de l'ère soviétique», témoigne Antoine Stecken, un importateur français de cosmétiques. Ils sont aussi adeptes du modèle libéral. «Il y a un consensus politique, y compris dans l'opinion publique, pour refuser une relance par la dette publique», explique Maris Lauri, chef économiste à la Swedbank.

En attendant, le quotidien à Tallinn reste très difficile. À l'image de Meeli Lass, 39 ans, 4 enfants, chanteuse à l'opéra, qui fait vivre sa famille avec un salaire de 13000 couronnes (environ 830 euros) - un bon salaire, juge la jeune femme. Son mari a été licencié, et sa fille aînée, diplômée depuis neuf mois, recherche un emploi. «On se serre la ceinture: pas de sortie, pas de vêtement neuf. Cet hiver, les dépenses de chauffage ont explosé à cause du froid très rigoureux, elles constituent la moitié de notre budget. Il nous reste toujours les pommes de terre que mon mari cultive en dehors de la ville.» Qu'espère-t-elle de l'euro? «Ce sera pire, répond Meeli avec fatalisme. Les prix vont augmenter comme en Slovaquie. Et le pays perd un peu plus d'indépendance.»

Économie flexible

Selon les sondages, près de 55% de la population croient au contraire aux vertus de l'euro. Il commence par éloigner le spectre d'une dévaluation ruineuse pour le pays. Malgré le régime de change fixe, beaucoup de rumeurs ont circulé, au plus fort de la crise, sur les risques de contagion d'un lat letton dévalué. Le gouvernement compte aussi sur l'euro pour attirer les investisseurs. «Nous disposons d'une économie diversifiée, très flexible et un système d'impôt unique à 21%. De plus, si l'entreprise réinvestit, elle ne paie aucun impôt», argue le ministre de l'Économie, Juhan Parts.

Pour Maris Lauri, le seul ressort à court terme viendra des exportations, qui ont déjà commencé à repartir. «L'Estonie compte un important tissu de PME qui peuvent s'adapter et produire en petite série», précise l'économiste. La proximité culturelle, linguistique et géographique de la Finlande est un indéniable atout. À deux heures de ferry d'Helsinki, l'Estonie, qui produit un tiers moins cher, est devenue le sous-traitant privilégié de la Finlande. Elle cultive ses différences avec ses deux voisins baltes: une Lettonie plombée par la crise bancaire et immobilière et une Lituanie dépendante des marchés allemands et polonais, qui a vu ses débouchés s'effondrer.

<http://www.lefigaro.fr/conjoncture/2010/03/28/04016-20100328ARTFIG00212-crise-ou-pas-l-euro-attire-toujours-des-candidats-.php>

2) LE MONDE

L'Estonie, exemplaire par ses comptes publics, s'appête à intégrer la zone euro

Marie de Vergès

27.05.10

Côté pile, la carte de l'Europe ; côté face, les contours de l'Estonie. La plus septentrionale des Républiques baltes n'a pas encore adopté l'euro mais elle a choisi depuis longtemps le type de ses futures pièces de monnaie. Le petit pays de 1,3 million d'habitants compte bien devenir, dès janvier 2011, le 17e membre de l'union monétaire.

Un paradoxe ? Les graves secousses qui ébranlent la zone euro conduisent nombre d'Etats d'Europe de l'Est - Pologne en tête - à repenser le calendrier de leur adhésion. Rien de tel en Estonie, membre de l'Union européenne (UE) depuis 2004 : l'enthousiasme pour la monnaie unique reste intact. Bien sûr, la crise grecque inquiète un peu. Mais à Tallinn, on n'imagine pas une seconde devoir en payer les pots cassés.

"Nous sommes des gens du Nord, souligne l'entrepreneur Jaan Puusaag, installé dans son bureau en pleine zone industrielle de la capitale estonienne. Nous ne mentons pas sur les statistiques. Au contraire, nous aimons les règles, la discipline, la stabilité." Le jeune patron au style décontracté emploie 250 personnes dans la société qu'il a fondée il y a quinze ans, Krimelte, spécialisée dans la fabrication de composants chimiques et de matériaux de construction. Le groupe fait des affaires dans une quarantaine de pays. "Concrètement, l'euro n'aura pas vraiment d'impact sur mon activité, reconnaît pourtant le chef d'entreprise. Mais psychologiquement, c'est important. C'est une façon de distinguer notre petit pays."

Chez M. Puusaag comme au plus haut niveau, l'adoption de l'euro prend l'allure d'une cause nationale. Le gouvernement, surtout, fait valoir que l'Estonie a bien mérité son ticket d'entrée. Certes, l'ancien "Tigre" balte se relève à peine d'une violente récession. Avec l'éclatement de la bulle immobilière et le coup d'arrêt du commerce mondial, le produit intérieur brut (PIB) s'est contracté de 14,1 % en 2009. Le chômage a explosé et frôle toujours les 14 %.

Malgré tout, pour maintenir ses finances en bon ordre, l'Estonie s'est infligé ces derniers mois une cure d'austérité radicale : hausse des taxes, notamment sur le tabac et l'alcool, gel des dépenses publiques, baisse des salaires... "Même les ministres ont accepté une réduction de leur revenu de 20 % pendant la crise", indique le ministre de l'économie, Juhan Parts.

Le pays s'en est tiré sans grèves ni manifestations. Et avec un bulletin de premier de la classe en matière de comptes publics : selon les chiffres communiqués aux autorités européennes, son déficit budgétaire atteignait, en 2009, 1,7 % du PIB et sa dette publique 7,2 %. L'Estonie rentre parfaitement dans les limites fixées par le traité de Maastricht, et les prévisions de la Commission montrent qu'elle devrait tenir ces critères en 2010 et 2011. Sans surprise, Bruxelles s'est prononcé, mi-mai, en faveur de son adhésion à la monnaie unique. Il ne lui reste qu'à obtenir l'accord final des ministres des finances de l'UE, à la mi-juillet.

Mais pourquoi désirer tant rejoindre la zone euro quand celle-ci traverse une crise sans précédent ? "La couronne estonienne est déjà liée à l'euro par un taux fixe, comme elle l'était autrefois avec le deutschemark, indique Marten Ross, vice-gouverneur de la Banque centrale. Il est aussi bien que nous puissions avoir notre mot à dire sur certaines décisions."

Le premier ministre, Andrus Ansip, renchérit : "La seule vraie différence, c'est ce qui va apparaître sur les billets. Bien sûr, les nôtres sont plus beaux", note-t-il dans un sourire, rappelant l'attachement des Estoniens à la couronne, un symbole d'indépendance après l'époque soviétique. "Mais l'euro inspire davantage confiance et attirera de nouveaux investisseurs", ajoute-t-il. La monnaie unique permettra surtout d'éloigner pour de bon la menace d'une dévaluation ruineuse. Toutes sortes de rumeurs avaient couru en 2009, au plus fort de la crise, affolant une population majoritairement endettée en euros.

Les dirigeants soulignent que la candidature de l'Estonie a valeur de test sur la capacité de l'Europe à intégrer les anciens pays communistes. Pour autant, en adoptant l'euro le premier, le pays entend aussi marquer sa différence avec ses deux voisins baltes. La Lituanie et la Lettonie ont vu leurs déficits grimper en flèche avec la crise. La seconde, au bord de la banqueroute, s'est même retrouvée sous perfusion du Fonds monétaire international (FMI). L'une et l'autre visent une adhésion à l'union monétaire en 2014 seulement.

http://abonnes.lemonde.fr/europe/article/2010/05/26/1-estonie-exemplaire-par-ses-comptes-publics-s-apprete-a-integrer-la-zone-euro_1363262_3214.html

3) Le MONDE

Avant de voter, cinq Tallinnois jugent la politique estonienne

05.03.2011

Anthony Hernandez

Réagir Classer Imprimer EnvoyerPartager facebook twitter google + linkedin

Dimanche 6 mars, un million d'électeurs estoniens sont appelés aux urnes. Malgré une politique sociale très dure, un chômage important, la coalition minoritaire du premier ministre libéral Andrus Ansip, allié au parti conservateur Pro Patria et Res Publica (IRL), est en tête dans les sondages. Regards croisés de Tallinnois sur la situation de leur pays et leurs espoirs politiques.

"Après mes études, il faudra sûrement que je m'exile"

A 10 minutes du centre-ville de la capitale estonienne, le quartier de Kristtine croule encore sous la neige en ce début mars. Les petits immeubles de quatre étages font face aux maisons en bois. Heily Hindrea, étudiante de 21 ans, loue une chambre dans un appartement dans lequel vivent également trois autres personnes. En troisième année de "business informatique", la jeune femme ne se sent pas vraiment concernée par la politique. "Je pense que les partis ne se préoccupent que de leurs intérêts", lance-t-elle. Heily confesse n'avoir voté qu'une fois. Pour IRL, "le parti préféré de mon père".

Pourtant, un sujet ne laisse pas indifférente la jeune Tallinnoise : le coût des études universitaires et le niveau de vie des étudiants. En Estonie, l'Etat accorde chaque année, sur la base des résultats de l'examen final du lycée, un certain nombre de places gratuites qui diffèrent selon la filière choisie. "J'ai réussi à obtenir l'une des 60 places disponibles dans ma branche. Mais par exemple, en économie, les places gratuites sont moins nombreuses. Chaque année, tout est réévalué en fonction des résultats. On peut perdre la gratuité d'une année sur l'autre", explique-t-elle.

Soutenue par ses parents à hauteur de 120 euros par mois, aidée par un job non régulier qui lui rapporte 100 euros, et bénéficiaire d'une bourse mensuelle de 55 euros allouée par l'Etat, l'étudiante s'estime privilégiée : "Lorsque je regarde mes camarades, beaucoup ne peuvent pas se concentrer sur leurs études et doivent avoir un travail prenant à côté. Et certains, n'ont pas les moyens de payer l'inscription universitaire quand ils ne disposent pas d'une place gratuite".

Si elle ne se montre pas hostile à Andrus Ansip, un événement l'a marquée au début de la crise économique en 2009. "Le gouvernement a d'abord décidé de baisser de 5 euros le montant des bourses. Puis, sans annonce préalable, il les a encore rabotés de 5 autres euros. Je m'en suis aperçue sur mon compte en banque", s'offusque Heily. Avant d'ajouter : "Pourquoi prendre l'argent aux étudiants qui sont l'avenir du pays ?" Elle ne se montre d'ailleurs pas très optimiste en ce qui concerne son propre avenir professionnel en Estonie. "Je réfléchis à partir au Canada ou à Singapour pour m'aguerrir. Ici, il me sera difficile de trouver un travail", assène-t-elle, sans peur.

"Pour moi, il est difficile d'étudier en estonien"

L'université de Tallinn se dresse à une portée de tramway de la vieille ville, où grouillent les touristes. Antonina Kuzmina, 19 ans, étudie les langues depuis un an. Originnaire de Narva, dans l'est du pays, à la frontière russe, elle fait partie du tiers russophone de la population estonienne (1,3 millions d'habitants). "Mon père est né à Saint-Pétersbourg, ma mère vient d'une ville moyenne aux environs de Moscou. Ils sont arrivés dans les années 80, sous l'Union soviétique", raconte-t-elle.

A Narva, 98 % des habitants parlent russe. Et les liens avec la terre de naissance, toute proche, restent forts. "Ma mère a passé l'examen de langue estonienne et possède le passeport estonien. Mon père, lui, a tenu à conserver son passeport russe. Mon frère et moi sommes devenues automatiquement estoniens de par la citoyenneté de ma mère", ajoute Antonina.

Le système éducatif estonien est divisé entre écoles russophones et écoles estophones. L'apprentissage de l'estonien par la minorité constitue encore cette année un thème important de la campagne. Le gouvernement a lancé depuis deux ans une réforme pour introduire 60 % d'enseignement en langue estonienne dans les écoles de langue russe. De quoi attiser les ressentiments. "Au lycée, j'avais au total sept heures par semaines de cours en estonien. Pour entrer à l'université, nous devons passer un test de langue, car les études supérieures s'effectuent en estonien. Je rencontre des problèmes à suivre certaines matières difficiles dans cette langue", souligne-t-elle.

La jeune étudiante ira voter pour le Parti du centre, du maire controversé de Tallinn, Edgar Savisaar. Principal parti d'opposition, cette formation de centre-gauche capte 50 à 60 % des votes de la minorité russophone. "Parmi les grands partis, celui-ci est le seul à nous prendre en compte, à faire attention à notre langue et nos traditions."

"Je vote social-démocrate pour rééquilibrer la balance"

A proximité de la place de la liberté, où est érigée depuis deux ans la croix en verre qui commémore le 90e anniversaire de la première indépendance de l'Estonie, se trouve le petit bureau de Veiko Liis, un designer en freelance de 31 ans. A Tallinn depuis 13 ans, l'homme au regard doux et à la nature réfléchie symbolise le paysage politique estonien, assez uniforme, en dehors de la question russophone : "J'hésite entre les sociaux-démocrates et les Verts, mais je tiens d'abord à dire que je suis d'accord avec la politique libérale d'Ansip. Il a globalement fait du bon boulot."

En Estonie, l'opposition à la politique économique du gouvernement reste minoritaire, et il est d'ailleurs difficile de trouver une véritable opposition de gauche, même au sein du Parti social-démocrate. Que pense-t-il des coupes budgétaires drastiques de ces deux dernières années ? Que pense-t-il de la diminution de 20% des salaires, des hausses des taxes sur la consommation ? "Le Parti de la réforme ne prend pas assez en compte le côté humain. Il ne parle souvent que d'économie, d'argent et de bénéfice", concède tout juste Veiko. Alors, même si l'offre politique offerte par les sociaux-démocrates ou les Verts n'est pas parfaite, le designer espère, par son vote, "contrebalancer le poids des deux mastodontes" que sont le Parti du centre et le Parti de la réforme.

Soucieux de synthèse, à la recherche de l'harmonie, l'homme à la casquette espère plus de cohésion, plus de solidarité et de tolérance pour son pays. "Je pense que tous les partis devraient travailler ensemble. Je n'aime pas les politiques qui imposent leur point de vue", confie-t-il. "D'ailleurs, l'Estonie est un pays trop petit pour se permettre d'avoir des opinions trop différentes..."

"Pourquoi devrais-je payer plus d'impôts par ce que je gagne plus d'argent ?"

A 26 ans, Krisleen Kivisar est à la tête de deux entreprises qui réunissent au total une vingtaine de salariés. "Après des études de publicité, j'ai lancé un business dans le secteur de la beauté et une autre entreprise de services, comme le nettoyage ou l'organisation de fêtes", explique cette grande blonde, chic, à la taille mannequin. Mariée, mère d'un petit garçon de neuf mois, la jeune chef d'entreprise habite un immeuble cosu de la vieille ville, juste à côté du café select "Le Bonaparte".

"Je vis très bien en Estonie. Je voyage beaucoup et je me rends compte qu'ici, tout me convient parfaitement. Tous mes amis et moi votons pour Ansip. Il a compris que l'État ne devait pas tout donner. Chacun doit travailler et obtenir ce qu'il désire par sa volonté", défend-elle. Satisfaite de l'entrée dans la zone euro au 1er janvier 2011, Krisleen accepte sans aucun grief la hausse des prix qui s'en est suivie, "au nom du progrès et de la fierté de faire complètement partie de l'Europe".

Très remontée contre Edgar Savisaar et le Parti du centre, "qui manipule le vote des Russes", elle se montre sévère avec cette minorité. "Je ne les déteste pas mais ils ont tendance à créer des problèmes d'insécurité et beaucoup ne maîtrisent même pas notre langue", tranche la jeune femme. Avant de retourner à son travail, celle qui a déjà apporté son suffrage à Ansip, par le biais du vote électronique, tient à déclarer son opposition à l'impôt sur le revenu progressif défendu par les sociaux-démocrates et le Parti du centre. "Pourquoi devrais-je payer plus alors que je gagne plus d'argent. Ce n'est pas normal !", s'indigne Krisleen Kivisar.

"A la retraite, je dois me débrouiller à côté pour vivre"

Le bus à accordéon est bondé. Si l'on tend l'oreille, on peut reconnaître les sonorités de la langue russe. Rien de plus normal : la destination finale n'est autre que Lasnamäe, le plus peuplé des quartiers de Tallinn (115 000 habitants), à majorité russophone. Les grandes tours ont été construites dès les années 70. Les loyers sont ici moins élevés, mais le chômage y est plus important, comme dans les régions russophones de l'est du pays. Les Tallinnois ne se montrent pas très élogieux lorsqu'il s'agit d'évoquer Lasnamäe. Bien souvent, les incompréhensions demeurent.

Vladimir Mitrjajev a 56 ans. D'origine russe, ce retraité est né à Tallinn et possède la nationalité estonienne depuis l'indépendance en 1991. Ancien policier, l'homme avoue certaines difficultés à joindre les deux bouts. "Je ne touche qu'une petite pension. Je suis alors obligé de compléter avec de petits business, confie-t-il sans s'épancher. Lorsque vous êtes jeunes, cela va encore, mais à mon âge..."

Farouche opposant du premier ministre Andrus Ansip - il refuse même de prononcer son nom - le retraité apportera dimanche, sans surprise, son soutien au Parti du centre. " Savisaar a de bonnes relations avec nous ", dit-il simplement. Mais, loin de l'image nationaliste accolée parfois trop rapidement à sa minorité, l'homme se montre mesuré : "Je suis contre la liste exclusivement russophone. Je pense qu'un parti politique doit regrouper en son sein les deux communautés. Je ne vois pas de perspectives d'avenir dans les partis nationalistes."

http://abonnes.lemonde.fr/europe/article/2011/03/05/avant-de-voter-cinq-tallinnois-juvent-la-politique-estonienne_1488156_3214.html

4) LE MONDE

La présence russe au coeur des législatives en Estonie

Olivier Truc

Article paru dans l'édition du 05.03.11

La police accuse l'opposition de centre gauche d'avoir perçu de l'argent d'un responsable russe la veille des élections législatives du 6 mars en Estonie, l'influence de l'ancien occupant russe est toujours patente après les révélations embarrassantes, juste avant Noël, sur les liaisons qu'entretient le principal dirigeant de l'opposition estonienne avec la Russie.

Dans un courrier publié sur son site Internet, la Kapo, la police de sécurité estonienne, racontait qu'Egdar Savisaar, le maire de la capitale Tallinn et président du Parti du centre (centre gauche, opposition), dont l'électorat est à 80 % russophone, avait demandé de l'argent à la Russie : 1,5 million d'euros pour son parti, et autant pour la construction de l'église orthodoxe russe dans la banlieue tallinnoise de Lasnamäe.

Plusieurs réunions ont été observées par la Kapo entre M. Savisaar et Vladimir Yakounine, le président des chemins de fer russes. Celui-ci est un proche du premier ministre Vladimir Poutine et un soutien important de l'église orthodoxe russe, laquelle est connue pour être un réseau d'influence à l'étranger. A la mi-février, le premier ministre estonien, Andrus Ansip, avait lancé que quiconque rencontrerait M. Yakounine ferait mieux d'y penser à deux fois. « Ce n'est pas un secret qu'il existe des forces en Russie qui continuent à vouloir mettre l'Estonie dans leur sphère d'influence. Malheureusement, Savisaar leur tend la main », avait-il dit.

Entre-temps, la Kapo avait réussi à empêcher les paiements promis au Parti du centre. « Nous avons rencontré M. Savisaar le 4 novembre, raconte au Monde un officier des services de renseignement estoniens. Nous avons attiré son attention sur le fait qu'il risquait d'être compromis si son parti recevait de l'argent de l'étranger et que cela pouvait représenter un risque pour la sécurité nationale ». A ce jour, la Kapo n'a pas trouvé trace de versement. Elle estime, par son action préventive, l'avoir empêché.

L'argent russe est toutefois un problème plus large. Et plus compliqué. Car si les Estoniens craignent son influence, le commerce avec la Russie est aussi vital. Jaan Toots, un homme d'affaire entré en politique, a ainsi assuré à la mi-janvier que l'Estonie ne devait pas avoir peur des capitaux russes. Il s'est voulu rassurant en disant que les Russes qui prospèrent dans le pétrole transitant par le terminal de Muuga et maintiennent en vie ce secteur, ne vivent plus en Russie.

Pour se rendre au port de Muuga, à l'est de Tallinn, il faut une petite demi-heure en taxi. Dès la sortie de la capitale, s'étendent les immeubles de Lasnamäe, connue pour être le quartier des Russophones. Quelque 100 000 d'entre eux vivent dans ces blocs, au milieu desquels on aperçoit la silhouette de béton de la future église orthodoxe russe. La croix n'a été ajoutée et consacrée que le 19 février, par M. Yakounine lui-même.

Approchant du complexe portuaire, le taxi est stoppé pendant plusieurs minutes par un train qui repart vers la Russie, tirant lentement des dizaines de wagons-citernes flanqués de caractères cyrilliques. Le chauffeur roule ensuite sous des pipelines aériens. « Oil. Money, very big money » (« Pétrole, argent, beaucoup d'argent »), commente-t-il.

Arrivé au port de Muuga, Meelis Pihel, l'un des dirigeants du Muuga Container Terminal, raconte que sa compagnie expédie des trains de containers remplis de matériel vers la Russie. « Mais les wagons reviennent à vide, note-t-il. Il n'y a que du pétrole et des fertilisants qui arrivent par wagons-citernes de Russie. Aucune autre marchandise n'arrive de Russie. »

C'est une conséquence de la crise de 2007, quand le gouvernement estonien actuel avait déplacé la statue d'un soldat soviétique du centre de Tallinn. La sanction russe, non officielle,

était tombée : la fin du commerce de transit par l'Estonie. L'économie s'en relève à peine. « Nous avons besoin de travailler plus près de la Russie », assure M. Pihel.

Reste une inconnue : nul ne sait à quel point les révélations sulfureuses sur les liens entre MM. Savisaar et Yakounine peuvent peser sur le scrutin. « M. Savisaar a assuré qu'il n'avait jamais demandé d'argent pour le parti », explique Enn Eesmaa, candidat au Parlement et vice-président du Parti du centre. Tout en s'étonnant de la « surpolitisation de la police secrète », M. Eesmaa admet qu'il n'était « pas très sage », vu le contexte politique estonien, de demander de l'argent pour l'église. « Nous poussons M. Savisaar à déposer plainte contre la police secrète. » Mais aucune plainte n'a encore été déposée.

5) LA CROIX

L'Estonie ne veut plus être « balte » mais « nordique »

Antoin Jacob

PDF

6) LE MONDE

L'Estonie, paradis du vote électronique

Anthony Hernandez

04.03.2011

A l'issue des élections législatives en Estonie, dimanche 6 mars, le gouvernement mené par le premier ministre libéral sortant, Andrus Ansip, devrait, selon toute vraisemblance, être reconduit avec le soutien de son allié traditionnel conservateur, le parti Pro Patria et Res Publica (IRL). Dans ce pays de 1,3 million d'habitants, la nouveauté réside plutôt dans les multiples façons de voter, avec un recours assumé aux nouvelles technologies et la promotion du vote électronique. Cette année, une nouvelle étape a été franchie, avec l'identification du e-votant grâce à la carte SIM de son téléphone portable.

Depuis les élections municipales de 2005, le pays mérite bien son surnom de "e-Estonie" en matière politique. Le vote électronique a été introduit à cette date et n'a eu de cesse de prendre de l'ampleur depuis. "De 5,5 % lors des législatives de 2007 à 15,8 % lors des dernières municipales, la proportion en hausse de e-votants montre à quel point les Estoniens sont désormais accoutumés à cette pratique", remarque Manuel J. Kripp, qui dirige un cercle de réflexion autrichien consacré au vote électronique. La tendance devrait être à la hausse en 2011, puisque comme l'indique Pritt Vinkel, membre de la Commission électorale estonienne, "au 28 février, 80 252 votes électroniques ont déjà été enregistrés".

CARTE SIM ET CARTE D'IDENTITÉ

Le vote en ligne était ouvert du 24 février au 2 mars. Pour remplir son devoir de cette façon, le citoyen doit, comme l'explique Tarvi Martens, concepteur du vote électronique estonien, "disposer d'un ordinateur, d'une carte d'identité électronique et de deux codes PIN, l'un pour s'identifier au début de la procédure, l'autre pour apposer sa signature électronique". L'utilisation du téléphone portable permet simplement à l'électeur de "s'identifier non plus grâce à sa carte d'identité électronique mais par la carte SIM de son mobile". A la fin de la procédure, chaque Estonien qui aura fait le choix d'un tel vote doit de rendre sur un site géré par la Commission électorale pour y déposer son enveloppe électronique.

Alors que dans beaucoup d'autres pays, la question de la sécurisation d'un tel vote se poserait et déclencherait bien des débats, en Estonie, "personne ne remet en cause la sécurité du vote électronique : il faudrait rejeter toute forme de technologie pour cela", estime Urmo Kübar, qui travaille dans un organisme chargé d'étudier les bonnes pratiques électorales. "Nous utilisons tous une banque en ligne, nous déclarons nos impôts par Internet, nous signons en ligne des contrats. Si tous ces procédés sont sécurisés, pourquoi le vote électronique ne le serait-il pas ?", s'étonne-t-il. Et lorsqu'on l'interroge sur les possibles pressions ou achats de vote, l'expert ne se démonte pas : "Imaginons que l'on me force ou que l'on achète ma voix. Cela n'a pas beaucoup de sens, car dès que la personne me quitte, j'ai la possibilité de changer ce choix contraint en revotant. Et même lorsque le vote électronique prend fin, je peux encore me rendre aux urnes le dimanche de l'élection. C'est ce vote traditionnel qui sera alors pris en compte."

Pour Manuel J. Kripp, plusieurs facteurs expliquent le rôle de précurseur de l'Estonie en la matière : "Une volonté d'innovation non freinée par le risque éventuel, une population férue de technologie et enfin la taille modeste du pays." Urmo Kübar développe, lui, en faisant référence à l'histoire estonienne : "J'ai 32 ans, j'ai déjà vécu deux changements de monnaie, je suis passé d'un pays occupé à un pays libre avec tous les changements que cela induit. Les Estoniens de ma génération et les plus âgés sont si habitués au changement..." Et puis, ajoute Urmo Kübar, non sans une ironie pleine de bon sens, "pourquoi devrais-je passer une heure à faire la queue pour voter alors que je peux le faire en cinq minutes et passer mon dimanche en famille à attendre les résultats ?"

Expérimenté et perfectionné depuis six ans en Estonie, le vote électronique deviendra-t-il un jour le vote par téléphone ou par SMS ? Tarvi Martens, à l'origine du système estonien, refuse toute surenchère technologique inutile. "Le vote exclusivement réalisé par mobile est possible, mais j'ai des doutes quant à sa pertinence. Tout d'abord, l'ajout de nouvelles plateformes requiert des coûts supplémentaires. Et puis, plus la complexité du système se développe, plus sa sécurité décroît", affirme-t-il. "De plus, nous sommes suffisamment innovants. Tout le monde possède un ordinateur, qu'est-ce qu'un vote purement par téléphone portable apporterait de plus à la société ? Et nous devons aussi penser à l'égalité de traitement des électeurs. Si l'on développe des systèmes pour Android, Symbian ou iOS, que fait-on des personnes qui ne possèdent pas ces instruments ?"

Finalement, la conception d'un véritable vote par mobile pourrait trouver un débouché inattendu, sur d'autres continents. "Cela peut intéresser certains pays africains ou d'Asie du Sud-Est. Des pays où le taux de pénétration d'Internet est bien moins élevé que celui des téléphones portables", estime Manuel J. Kripp.

http://abonnes.lemonde.fr/technologies/article/2011/03/04/l-estonie-paradis-du-vote-electronique_1488593_651865.html

7) Libération

Estonie Nostalgie à la russe

WILLY LE DEVIN

05.07.2011

Grand angle Vingt ans après son indépendance, ce pays balte traite toujours une grande partie des russophones comme des citoyens de seconde zone.

Par Envoyé spécial à Narva (Estonie)

Il se dit «gardien d'un cimetière». Guennadi, 55 ans, chevelure dorée sur regard azur, 1,90 m sous la toise, est veilleur à la fantomatique usine Kreenholm de Narva, en Estonie. Cette monumentale manufacture textile, symbole de l'opulence passée de la ville, employait 12 000 personnes du temps de l'URSS. Aujourd'hui désaffectée, Kreenholm étire un squelette de friches patibulaires sur plusieurs centaines d'hectares. La décrépitude a commencé en 1995, un an seulement après que des investisseurs suédois eurent racheté pour une bouchée de pain l'usine, tombée dans le giron de l'Etat estonien après l'indépendance de ce pays balte en 1991. En décembre 2010, les 470 derniers ouvriers étaient débarqués. Seuls quelques employés d'une société de démontage s'activent encore pour récupérer les tuyaux de cuivre qui gardent une valeur marchande.

Devant cette funeste curée, Guennadi se fige, dévasté. Il a travaillé vingt ans comme technicien chargé de la maintenance des machines à Kreenholm. Raison pour laquelle, à peine un mois après son licenciement par la direction de l'usine, la société de gardiennage mandatée par les propriétaires l'a immédiatement réembauché pour profiter de sa parfaite connaissance du site. «Un cadeau inespéré, dit-il. Ma femme, mon fils, ma fille et mon gendre travaillaient aussi à Kreenholm. Ils sont toujours au chômage. On s'est tous regroupés dans ma maison et on a dû vendre la voiture pour s'en sortir. C'est terrible la détresse qui a submergé l'est de l'Estonie depuis la chute de l'URSS.»

Cette partie du pays rassemble la majorité des 25% de russophones restés en Estonie après 1991 - un pays qui compte 1,3 million d'habitants. A Narva, 98% des citoyens parlent le russe. Une réalité qui suscite le sarcasme des Estoniens de Tallinn, la capitale, qui comparent l'est du pays «à une réserve d'Indiens». C'est un doux euphémisme de dire que les russophones le leur rendent bien : vingt ans tout juste après la dissolution de l'Union soviétique, nombreux sont ceux qui en éprouvent encore une profonde nostalgie. Par tendresse à l'égard d'un régime qui, de l'aveu même des gens de Narva, «s'avérait corrompu et discutable politiquement», mais garantissait «une stabilité sécurisante au quotidien».

Dans la région de l'Ida-Virumaa (dont Narva est le chef-lieu), cette nostalgie apparaît plus vive que dans les autres ex-satellites de l'URSS ou les minorités russophones évoquent généralement un «c'était mieux avant» lié essentiellement au contexte de crise économique et à un certain sentiment de déclassement social. Si ce ressenti existe bel et bien en Estonie, il se double d'une dimension vexatoire tant les mesures prises par Tallinn à l'encontre des russophones engendrent toujours des discriminations.

L'Estonie est encore ce pays où l'on peut naître apatride dans ce qu'il est commun d'appeler «l'Europe des peuples». Au lendemain de l'indépendance de 1991, Tallinn a décidé de limiter l'octroi automatique de la nationalité estonienne aux personnes arrivées après 1940 - date à laquelle l'Union soviétique a annexé le pays et l'a noyé sous plusieurs vagues de russification - comme à leurs enfants. Celles-ci ont reçu provisoirement un titre de séjour de trois ans, avec l'obligation de passer ensuite un examen de connaissances sur l'histoire et la constitution du pays, ainsi qu'un test de langue, s'ils souhaitaient voir leur situation régularisée. On estime à 140 000 les russophones qui s'y sont pliés avec succès, décrochant ainsi définitivement le passeport national. Mais 125 000 autres, recalés ou refusant de se soumettre aux tests, souvent par fierté, sont devenus apatrides dès fin 1991, et se sont vu remettre un passeport de couleur grise. Ce document, ironiquement baptisé «alien» par les russophones, accorde le droit de résider sur le territoire estonien tout en limitant l'accès à certains droits fondamentaux. Par exemple, ses détenteurs ne disposent du droit de vote qu'aux seules élections locales. D'après plusieurs études menées par Amnesty International, ce passeport engendre également des inégalités au travail : les patrons embauchent plus volontiers, et à de meilleurs salaires, les titulaires d'un passeport estonien.

«Nous avons libéré ce pays du nazisme»

Vertement tancée à ce sujet par l'Union européenne lors de son adhésion en 2004, et toujours dans l'œil de la Cour européenne des droits de l'homme, l'Estonie envisage de stopper prochainement l'émission du passeport gris. Mais le mal est fait. Pour les russophones, le message sous-entendu par cette législation s'avère désastreux. Tamara, 73 ans, a longtemps milité au sein du Parti communiste d'Union soviétique (PCUS). Sous sa chapka, elle confesse une réelle aversion pour la politique menée par le gouvernement : «Je veux bien comprendre que les déportations commises à l'époque de l'URSS aient choqué, mais quand même, nous avons libéré ce pays des nazis. Narva a été détruite presque à 100% par les pilonnages de l'aviation allemande qui battait en retraite. Ce sont les Russes qui ont tout rebâti de leurs mains. Ce sont nos maisons, nos usines, nos magasins. Nos enfants sont nés et ont grandi ici. Alors pourquoi nous traiter ainsi ?» A ses côtés, sa nièce Elvira, la quarantaine pimpante, acquiesce : «Je suis dégoûtée car nous sommes considérés comme des moins que rien. L'objectif de Tallinn, c'est de faire mourir à petit feu la culture russe. L'Etat estonien n'a pas cherché à mettre en place des mesures égalitaires mais à privilégier une population plutôt qu'une autre. Or, sous l'URSS, les Estoniens n'étaient pas maltraités [la langue estonienne a pourtant été interdite dans certaines régions et de nombreux dissidents furent déportés en Sibérie, ndlr]. Comme les Russes, ils bénéficiaient des logements gratuits, de la couverture santé, et d'une éducation de qualité.»

Elvira a la tête dure. En 1991, elle a décidé de rester russe. Et vit donc en Estonie, terre de son enfance, «en tant qu'étrangère !» Tous les deux ans, elle pointe au département immigration de la ville de Narva pour refaire sa carte de séjour. L'estonien ? Elle n'en parle pratiquement pas un mot. «Le gouvernement n'a fait aucun effort pour faciliter la vie des Russes alors pourquoi donnerions-nous du nôtre ?» clame-t-elle. Dans le viseur, les lois promulguées après l'indépendance, qui obligent les Russes à maîtriser un certain niveau d'estonien pour prétendre à un emploi. Si les plus jeunes réussissent les tests gradués en fonction du niveau de qualification des postes à pourvoir, les plus vieux échouent quasi systématiquement. Quand ils ne s'avouent pas vaincus d'entrée, par découragement.

Valentina Tikhomirova a fait partie de la dernière purge menée à Kreenholm. A 53 ans, elle ne se voit pas apprendre une nouvelle langue. «C'est trop d'investissement pour retrouver un poste de simple ouvrière, estime-t-elle. Et l'estonien, c'est compliqué. Vous imaginez à mon âge ! C'est comme si je devais retourner à l'école. Et puis, à quoi ça sert ? Il n'y a pas un Estonien dans cette ville à part le maire, Tarmo Tammiste.» Plongée «dans une impasse qui l'angoisse terriblement», Valentina vit de petits ménages qui lui rapportent 80 euros par mois. Cumulés aux maigres 120 euros de son mari, gardien d'immeuble, cela donne le vertige. «Il y a à peine de quoi payer à manger et régler le loyer, se désespère-t-elle. L'URSS nous manque pour le confort qu'elle apportait au quotidien. Chaque ouvrier avait quatre semaines de vacances payées. On partait se baigner dans la mer Noire. Pour le reste, personne n'était dupe : les élections truquées pour faire gagner le PCUS, la corruption, les interdits politiques, on a connu. Mais puisqu'on était heureux, on leur disait ce qu'ils avaient envie d'entendre.»

A Narva, de telles situations sont légion. Tatiana Afanasieva est huissière de justice dans un des trois plus grands cabinets de la ville. Rien que pour 2010, elle et ses associés ont ouvert plus de 3 000 dossiers de créances. «La situation est dramatique, explique-t-elle, le salaire moyen est de 250 euros par mois sur la ville. Tous les emplois industriels disparaissent, les expulsions locatives sont de plus en plus fréquentes.» Après quelques minutes de discussion, la jeune femme qui avoue avec cynisme «que pour faire fortune à Narva, la seule solution est d'être huissière», propose une visite dans un foyer de réinsertion. A l'intérieur, des familles entières entassées dans 15 m², des hommes malades, souvent du sida ou de la tuberculose, qui

vivent avec 60 euros par mois. «C'est ça ou la rue, et ici, l'hiver, il fait facilement - 20 °C. Le choc est énorme pour ceux qui ont connu l'URSS. Les Russes ne comprennent pas la brutalité de la nouvelle économie libérale», relève Tatiana. Afin de porter les ressentiments des Russes sur la scène politique, une association lobbyiste et un parti local ont vu le jour. Portés par Iouri Mishin, un ex-leader du PCUS de Narva, dont l'étagère de bureau est ornée d'un portrait de Staline. Mais ses positions archaïques et utopistes ne séduisent que peu de monde.

Pipeline de vodka

Pour beaucoup, la seule planche de salut réside dans l'économie de la débrouille. Profitant de la proximité de la frontière russe (Narva n'est séparée d'Ivangorod que par une rivière), les habitants multiplient les allers-retours pour acheter essence, cigarettes, alcool et produits alimentaires, avant de les revendre plus cher au marché noir. Toutes les combines sont bonnes à prendre et certains avaient même élaboré, en 2006, un pipeline de vodka enjambant la frontière. L'alcool, coupé à l'acide dégrissant, avait causé la mort de quelques consommateurs aventureux. Intriguée par la similarité des intoxications, la police estonienne n'eut aucun mal à mettre les trafiquants sous les verrous.

Le plus malin, finalement, s'appelle Mikhail Kovalenko. A 27 ans, cet ex-étudiant des Beaux-Arts de Saint-Pétersbourg a ouvert il y a deux ans un bar dans le centre-ville de Narva, le Back in the URSS. Il propose de déguster des plats typiquement russes dans un décor entièrement reconstitué. Des affiches ornant le mur à la vieille caisse posée sur le comptoir, tout est d'époque. «Je les ai achetées sur Internet ou lors de vide-greniers, énonce fièrement le propriétaire des lieux. Tout ce qui émane de l'URSS me fascine. C'était grandiose et ridicule à la fois. Il y avait une âme que je me régale à faire revivre.» La clientèle semble apprécier. La nostalgie conduit à tout, même au business.

<http://www.liberation.fr/monde/01012347072-estonie-nostalgie-a-la-russe>

8) Libération

L'Estonie abdique la couronne

MARIELLE VITUREAU

27.12.2010

Correspondante à Tallinn

Après une cure de rigueur pour se conformer aux critères de Maastricht, le pays doit rejoindre la zone euro le 1er janvier. Mais les crises grecques et irlandaises font douter la population.

A la réception d'un bed and breakfast du centre de Tallinn, Monika dit aborder sans crainte le passage imminent à l'euro de la petite Estonie. Elle va faire ses fonds de poche et versera toutes ses couronnes sur son compte en banque d'ici la fin de l'année. «Au premier janvier, mon avoir sera automatiquement converti en euros», explique-t-elle. Les Estoniens sont déjà familiarisés avec la devise européenne. Ils sont nombreux comme Ulle Kirsamae, guide à Tallinn, à avoir depuis quelques années un compte libellé en euros. Tous les arrêts de bus de la capitale estonienne martèlent le même slogan : «Le 1er janvier 2011, l'Estonie adopte l'euro».

La transition sera rapide, la couronne estonienne et l'euro circuleront en parallèle pendant deux semaines uniquement. La population a été préparée. Depuis six mois, les prix sont affichés en euros et en couronnes. Des «lots d'adaptation» ainsi que 570 000 caleulettes de conversion ont été distribuées. Aavi Dobrosh en a reçu un pour son anniversaire. Cet ancien

ingénieur en bâtiment a déjà connu six monnaies différentes. La couronne estonienne d'avant-guerre, puis le reichsmark, puis les anciens et les nouveaux roubles, de nouveau la couronne à l'indépendance et enfin, dans quelques jours, l'euro.

Symbole. Pourtant à l'approche du grand saut, selon un récent sondage, le soutien des Estoniens à l'euro a baissé. A peine plus de la moitié des personnes interrogées y sont favorables. «Nos coupures étaient bien plus belles que celles de l'euro», soupire Ulle Kirsamae. En 1992, un an après sa sortie de l'Union soviétique, l'Estonie avait été le premier des trois pays baltes à lancer sa monnaie. Sur les billets, Keres, le joueur d'échec, ou Tammsaare, l'écrivain, sont les emblèmes, par excellence, de l'indépendance retrouvée. La parité de la couronne est alors fixée avec le Deutsche Mark. Quand les Allemands adoptent la devise européenne, la couronne suit le mouvement. Le taux est fixé à 15,64 couronnes pour un euro.

Longtemps symbole d'intégration et de stabilité, l'image de l'euro s'est brutalement dégradée. La Grèce, puis le Portugal, désormais l'Irlande : la crise sévère qui ébranle la zone euro inquiète : «J'ai peur que nous ayons à rechanger notre monnaie bientôt. Si ça se trouve, dans cinq ans, nous voudrions de nouveau avoir la couronne dans nos porte-monnaie», explique le jeune Tarmo, vendeur dans un centre commercial.

«L'Estonie a été conviée à une fête nuptiale et aujourd'hui, nous nous retrouvons à marcher dans une procession funéraire», assène Andres Arrak, économiste. La première chose que les Estoniens vont devoir faire est «de verser de l'argent dans les réserves pour maintenir la Grèce en vie», peste-t-il, au lieu de «résoudre nos propres problèmes». «Je suis sûre que, comme ailleurs, les prix vont monter à cause de l'arrivée de l'euro, d'ailleurs tous les retraités sont contre», proteste Aino, qui connaît le nouveau prix d'une tasse de café, tout juste un euro, mais pas le futur montant de sa retraite. La hausse des prix est déjà une réalité dans le pays. Le litre de lait a augmenté de 15% en un an et coûte aujourd'hui près d'un euro.

Mais pour les spécialistes, l'adoption de l'euro est une solution technique. La parité couronne-euro est fixe depuis de longues années. «Autant appartenir vraiment à la zone euro et en avoir tous les avantages, souligne Marje Josing de l'Institut estonien de recherches en économie. Désormais, les Scandinaves ne seront plus effrayés par une dévaluation potentielle de notre monnaie et l'Estonie deviendra une destination attractive pour les investisseurs.»

Austérité. Mais adopter la monnaie unique a eu un prix. Une baisse des salaires de 10% et une politique d'austérité, pour remplir les critères de Maastricht, à peine adoucie par les réserves que le «tigre balte» avait su accumuler pendant les années de croissance. «La priorité du gouvernement, ce sont les critères de Maastricht, s'énerve Harri Taliga, président de la confédération des syndicats estoniens. Les entreprises ont surréagi à la crise en licenciant plus que nécessaire.» Le taux de chômage est de 15,5%. «L'Estonie dit vouloir être un pays scandinave, mais il y a une différence : les Scandinaves ont un système d'aides sociales vraiment développé», commente Dima, chauffeur de taxi russophone.

Pour parer aux désavantages de sa petite taille - tout juste 1,3 million d'habitants -, l'Estonie joue l'intégration. Hier dans l'Otan, l'Union européenne, l'espace Schengen. Cette année, elle a signé son adhésion à l'OCDE... et se lance dans l'euro.

<http://www.liberation.fr/economie/01012310125-l-estonie-abdique-la-couronne>

9) Liberation

Estonie Le royaume perdu

WILLY LE DEVIN

23.02.2010

Par Envoyé spécial à Obinitsa (Estonie)

A 300 kilomètres de Tallinn, aux confins de la Russie, la vieille communauté setu, autrefois méprisée, devient la vitrine de l'«identité estonienne».

Le palais de la reine est un modeste appartement dans un immeuble défraîchi à la sortie d'Obinitsa, village de 600 habitants perdu dans la toundra de l'extrême sud-est de l'Estonie. Dans le hall, la peinture n'est plus qu'un lointain souvenir de l'époque soviétique, et les fils électriques dévalent les murs. Deuxième étage, palier de droite, la reine des Setus reçoit dans sa cuisine. Point de couronne, nulle dorure, l'intérieur jaune au charme désuet est simple, comme l'accueil. Sourires, thé bouillant aux herbes et tarte aux pommes juste sortie du four ont le don de revigorer le visiteur qui vient d'affronter - 18°C. Oie Sarv, 54 ans, cantatrice, a été élue «reine du peuple setu» lors d'une grand-messe qui se tient chaque année en août, en vertu d'une tradition qui remonte au XIIIe siècle. La communauté se retrouve alors pour chanter, danser et choisir le souverain de l'année, incarnation de Peko, dieu païen de la fertilité honoré par les Setus malgré leur foi orthodoxe. Cette femme, qu'on appelle ici «la Callas estonienne» en raison de la puissance de ses vocalises, a été choisie entre trois candidats pour ses origines affichées «pures setu». La voici donc investie du rôle de chef de sa communauté, rôle symbolique puisque les Setus n'ont aucune reconnaissance politique. «C'est la première fois que je reçois des journalistes étrangers chez moi. Rassurez-vous, il n'y a aucun protocole à respecter» (1), sourit-elle.

Forte de quelques milliers d'âmes, la minorité setuvit pour l'essentiel sur un territoire, le Setumaa, qu'elle définit traditionnellement comme son «royaume». Un foyer ancestral coupé en deux depuis 1945 : à la fin de la Seconde Guerre mondiale, lorsque l'Armée Rouge chassa les nazis d'Estonie et annexa le pays, indépendant depuis 1918, Staline a redéfini les frontières du Setumaa. La capitale du «royaume» setu, Obinitsa, se retrouve alors en République socialiste soviétique d'Estonie, tandis que le monastère où se trouve la sépulture du dieu Peko, est intégré à la Russie, dans le district de Petchory (en estonien, Petseri)...

Cette séparation pose alors peu de problèmes aux Setus, libres de circuler au sein de l'Union soviétique et d'aller visiter leurs parents établis d'un côté ou l'autre de la frontière. Mais depuis la dissolution de l'URSS en 1991, les familles ont le plus grand mal à se retrouver. La frontière est devenue quasi infranchissable du fait des relations diplomatiques exécrationnelles entre la jeune République balte émancipée et la nouvelle Fédération de Russie. Aujourd'hui, Tallinn demande toujours à Moscou de reconnaître le traité de Tartu, signé par les deux pays en 1920, lors de la première indépendance de l'Estonie. La ratification de cet accord permettrait à l'Estonie de rétablir les frontières qui étaient les siennes lors de la première République (1918-1940). Et de réunifier enfin le Setumaa.

Bijoux en argent

La reine Oie n'y croit pas une seconde. «Quand les Russes prennent, ils ne rendent jamais. Cette frontière a porté un coup très dur à l'unité de notre peuple. En tant que reine des Setus, je dois présider l'assemblée lors des fêtes importantes. Mais les Russes ne m'accordent aucune facilité de passage. Je dois payer un visa de 35 euros à chaque fois que je désire me rendre à Petseri. Avec les salaires d'ici, c'est impossible. Cette année, les Setus de Russie ont fêté Noël sans moi. A ce rythme, nos traditions finiront par disparaître.»

Depuis 2004, nouvelle donne : l'Estonie est entrée dans l'Union européenne. Une adhésion perçue comme une grande inconnue : une chance ou une menace. Pays meurtri par des envahisseurs multiples, successivement occupé par les Danois, les Suédois, les Germains et

les Russes, l'Estonie fouille son passé pour se construire une identité face à l'ancienne puissance tutélaire russe. Dans ce contexte, la sauvegarde de la culture des Setus est devenue soudain une priorité. Le gouvernement estonien et la Commission européenne subventionnent à coups de millions de couronnes la promotion de la culture des Setus, qui passent ainsi du statut de parias, méprisés par l'ensemble des Estoniens, à celui de hérauts de l'identité estonienne. Pour la seconde fois de leur histoire.

Peuple païen christianisé par les orthodoxes russes au début du XIIIe siècle, les Setus ont vécu des décennies sous le joug de la Russie. «Lorsque la conscience nationale estonienne s'éveille, en 1850, ils restent d'abord en marge du mouvement, considérés par l'intelligentsia comme des paysans arriérés et étrangers. Mais la langue des Setus apparaît bientôt aux leaders estoniens comme très proche de l'estonien ancien. Les Setus deviennent alors l'incarnation de l'estonité la plus pure», explique le Français Yves Plasseraud, président de l'ONG Groupement pour le droit des minorités (GDM).

L'engouement soudain pour la culture setu va-t-elle lui permettre de vivre, ou au contraire l'envoyer au musée ? Le primat de l'Eglise orthodoxe d'Estonie, Stephanus Charalambides, vient de terminer l'office, dans la modeste église de Värskä, deuxième ville du Setumaa. Assis au coin du feu qui crépite dans la nef, le métropolite se confie dans un français impeccable. «Après vingt-cinq ans de service à Nice, j'ai entrepris la restructuration de l'Eglise orthodoxe d'Estonie, qui avait été dissoute par l'URSS. Le Setumaa est l'un de mes diocèses les plus importants en terme de fidèles. Mais le nombre de Setus vivant dans les environs ne cesse de dégringoler.» Dans les années 40, le Setumaa comptait environ 15 000 Setus. Lors du dernier recensement, en 2005, le chiffre est tombé à 6000. «Côté russe, les Setus sont victimes d'une politique d'assimilation qui leur fait perdre leurs rites, leur langue et leur religion. Côté estonien, le phénomène est moins rapide mais le vieillissement général ne laisse guère d'espoir», affirme Yves Plasseraud.

Ants Sarv, le fils de la reine Oie, a 26 ans. Après plusieurs années d'études à Tallinn, il est revenu à Obinitsa. Dans un atelier situé à l'orée d'un bois, il grave des bijoux en argent, typiques de l'artisanat setu. «Je ne suis ni estonien ni russe. Je suis setu. C'est important pour moi de vivre ici, de coller à mon identité. Mais il y a un exode rural massif des plus jeunes.» Ce mois-ci, son carnet de commandes est maigre. «Seuls les vrais Setus me commandent des bijoux», soupire-t-il.

Il est 15 h 30. Dehors, la nuit tombe déjà, bercée par de multiples aboiements. Presque chaque foyer possède un chien. Il s'agit d'avertir les maîtres de la présence des nombreux ours et loups qui peuplent la campagne. Evar Riitsaar, roi des Setus de 2003 à 2006, grille une cigarette, chapka sur la tête. Chaussé d'une paire de bottes dont la fourrure épouse ses genoux, il invite à entrer dans sa ferme. L'intérieur, chauffé par un poêle central, est des plus sommaires. Dans un angle, un autel à l'honneur de Peko. Au milieu de la salle à manger, un immense lit sculpté dans des troncs d'arbre accueille toute la famille d'Evar : Ulla, sa femme, et leurs deux enfants, Leelo et Truvar.

Instituteur, Evar est également responsable du musée d'art local. «Nous avons des chants folkloriques vieux de huit siècles. La première chose à faire pour les conserver est de les coucher sur papier. Or, la langue setu ne s'écrit pas, notre culture est orale. Récemment, un groupe de travail constitué de membres du Congrès setu [sorte d'assemblée politique créée par la communauté il y a à peine deux ans, ndlr] a entrepris de traduire des livres en setu. Mais souvent, nous nous écharpons sur l'orthographe des mots. Chacun a sa théorie!» s'exclame-t-il, entre deux gorgées d'antsa, la gnole faite à base de pomme, 70 degrés d'alcool qui laissent un souvenir inoubliable... «La tradition orale se perd. Il est urgent, en effet qu'on

écrive en setu pour que les enfants puissent apprendre les chansons traditionnelles. Et surtout le Leelo, la longue épopée setu, chantée à la gloire de Peko et classée en 2009 au patrimoine mondial de l'Unesco», ajoute la reine Oie, dont le métier, outre le chant, est de veiller à l'orthographe des articles en setu publiés par le mensuel Setumaa.

Au top du hit-parade

Tous les Setus n'ont pas ce souci, et nombreux sont ceux qui considèrent ce revival culturel comme une lubie rétrograde. «Le ministère de l'Education estonien a mis au point un programme d'enseignement en setu pour les enfants de la région. Mais les parents préfèrent voir leurs rejetons apprendre l'anglais, remarque Eve, 32 ans, une Tallinoise qui travaille depuis deux ans au musée touristique de Setumaa, à Obinitsa. Le danger est de voir les Setus devenir un peuple attrape-touristes. Toutes les brochures sur l'Estonie mettent en avant l'authenticité des Setus, leurs coutumes, leurs fêtes, leurs costumes colorés, leurs danses. L'été, des bus pleins à craquer débarquent à Obinitsa. Cette tendance fait peur aux Setus. Mais ils devraient s'interroger sur la façon dont leur culture traditionnelle pourrait s'ancrer dans la modernité, et s'ouvrir à la société estonienne.»

Pour certains, c'est déjà fait. Les quatre jeunes Setus du groupe Zetod sont au top du hit-parade des tubes les plus écoutés du pays. A peine 25 ans, passionnés par leurs traditions, ils ont adapté des chansons ancestrales sur le mode rock-folk. Ils chantent en setu, font un carton en Estonie et commencent à donner des concerts hors de leurs frontières : ils seront bientôt en Russie. Jalmar Vabarna, le guitariste, et Artur Linnus, le batteur, décrivent leur groupe comme «une bande de copains qui s'amuse en adaptant leur patrimoine culturel à leur style de musique préféré». «Au départ, nous avons été critiqués, disent-ils. Mais aujourd'hui, nous sommes un peu la voix des Setus en Europe. Etre setu, c'est avoir un truc en plus. Alors, nous l'utilisons et le faisons savoir.» Pour le primat Stephanus Charalambides, Zetod est bien le signe de la vitalité de cette culture : «Les Setus ont résisté pendant des siècles à de multiples tentatives d'acculturation, mais ils sont toujours là. Je ne crois pas qu'ils disparaîtront de sitôt.»

<http://www.liberation.fr/monde/0101620864-estonie-le-royaume-perdu>

10) LA CROIX

Les Estoniens s'ancrent à l'Ouest

Antoine Jacob

30.12.2010

L'adhésion de l'Estonie à l'union monétaire a exigé une cure d'austérité acceptée par une population soucieuse d'intégration européenne

«Que pouvons-nous y faire ? Il n'y a qu'à espérer que tout aille bien... » Cette remarque résignée d'une vendeuse résume l'état d'esprit de nombreux Estoniens, à la veille de l'entrée de leur pays dans la zone euro. Samedi, cette république balte deviendra le 17e État membre de l'espace monétaire européen. « C'est sûr que lorsqu'on entend ce qui se passe en Irlande et ailleurs, on se pose des questions », reprend Katrin dans sa boutique de pelotes de laine logée dans une galerie marchande de Tallinn, la capitale. Pour le gouvernement estonien, les graves difficultés agitant la zone euro depuis la crise financière de 2008 viennent ternir l'éclat de ce qui reste néanmoins, à ses yeux, un « succès ». Ce pays n'est-il pas la première ancienne république soviétique à rejoindre le noyau dur de l'Union européenne ? « L'appartenance à la zone euro est une nouvelle étape dans notre intégration à l'espace occidental », expliquait

Juhan Parts, ministre de l'économie, lors d'une rencontre en mai. C'est là l'obsession des dirigeants de ce pays peuplé d'à peine 1,4 million d'habitants sur un territoire grand comme les Pays-Bas. La présence de la Russie, de l'autre côté de la frontière orientale, conditionne les esprits. Il y a encore vingt ans, l'Estonie s'extirpait d'une Union soviétique chancelante, après un demi-siècle d'occupation. Rêvée depuis lors, la double adhésion à l'Otan et à l'UE est devenue réalité en 2004. C'est désormais au tour de la zone euro.

Jusqu'à 20% de baisses de salaires

« La crise de 2008 a montré que notre petite devise, la couronne, ne pèse pas lourd, pointe Maris Lauri, économiste en chef à l'établissement Swedbank. À cause de rumeurs sur une possible dévaluation, plus personne ne voulait prêter aux entreprises ni au gouvernement estonien. » Et ce, alors que la couronne était pourtant liée à l'euro par un taux de change fixe, tout comme elle l'était auparavant au Deutsche Mark. Candidate à la monnaie unique il y a quatre ans mais recalée pour cause d'inflation trop élevée, l'Estonie s'est assurée de ne pas rater le coche une seconde fois. Alors que le pays enregistrait une des plus fortes chutes du produit intérieur brut de l'UE en 2009 (- 14,1 %), le gouvernement a taillé dans les dépenses et augmenté les taxes indirectes. Malgré des baisses de salaire allant jusqu'à 20 % et une forte poussée du chômage (15,5 % au troisième trimestre), la population n'est pas descendue dans la rue. « Vous ne verrez pas cela ici, ce n'est pas dans notre mentalité », remarque Karin, la vendeuse de pelotes de laine. « Les gens sont pragmatiques », avance le premier ministre libéral, Andrus Ansip. Et les syndicats pas assez représentatifs pour mobiliser les mécontents. « Nous sommes encore trop assimilés à la période soviétique », se désole Ago Tuuling, président de Talo, le syndicat des cols blancs, qui est néanmoins favorable à l'euro.

L'un des meilleurs élèves de la classe européenne

Grâce à l'austérité et à une politique budgétaire prudente menée depuis une bonne décennie, Tallinn a vu sa candidature acceptée. « Pour l'Europe, un tel postulant est idéal », glisse un diplomate en poste à Tallinn. De fait, l'Estonie peut se targuer d'être l'un des meilleurs élèves de la classe européenne, avec un déficit budgétaire inférieur à 3 % du PIB et une dette publique de 8 %. Dans la zone euro, seul le Luxembourg peut rivaliser. La croissance est de retour, avec un taux de 2,5 % attendu cette année. Toutefois, l'inflation est repartie (+ 5,3 % sur un an) depuis que le principe de l'entrée du pays dans la zone euro a été validé, en juin. Dans l'ensemble, « la maison Estonie est en bon ordre et c'est un signe important adressé aux investisseurs », se félicite Juhan Parts. « Nous constatons un regain d'intérêt de la part des capitaux nordiques », renchérit Tarmo Kriis, président de la Confédération des employeurs. Tous deux se disent « persuadés » que l'UE surmontera la crise actuelle. Face à ce discours relayé par les médias, la population suit plus ou moins, même si, telle Triinu Tamm, employée d'un grand magasin, on est « un peu triste » d'abandonner une monnaie qui a symbolisé le retour à l'indépendance. Le soutien à l'euro varie selon les sondages. Ceux réalisés pour le compte du gouvernement donnent une majorité d'opinions favorables, mais pas les deux études commandées par Anti Poolamets, l'un des rares militants eurosceptiques du pays. Pour ce juriste de formation, « l'euro est comme le rouble soviétique, une monnaie imposée d'en haut ».

http://www.la-croix.com/Actualite/S-informer/Europe/Les-Estoniens-s-ancrent-a-l-Ouest-NG_-2010-12-30-561262

11) LA CROIX

Pays Baltes-Russie, des relations toujours difficiles

François d'Alançon, à Vilnius

17.10.2010

Confrontés à la crise économique et à l'émigration, les pays Baltes veulent réduire leur dépendance énergétique envers la Russie. Mais les relations avec le grand voisin restent compliquées.

Au Musée des victimes du génocide à Vilnius, des groupes de lycéens se succèdent dans les pièces étroites de l'ancienne prison du KGB. Au programme, la mémoire des années de plomb. Est exposé en bonne place, dans un ancien bureau, le fac-similé en russe du protocole secret, annexé au Pacte germano-soviétique de 1939, délimitant les sphères d'influence de l'Allemagne et de l'URSS. À quelques encablures, dans la « maison verte », le Musée de l'holocauste témoigne de l'autre versant de l'horreur dans l'ancienne « Jérusalem du Nord ». Deux musées, comme deux marqueurs contre l'oubli, au milieu de la splendeur retrouvée des églises baroques du centre-ville.

Vingt ans après la restauration de l'indépendance, la Lituanie a tourné la page du nazisme et du communisme. En 2004, l'adhésion à l'Otan et à l'Union européenne a scellé les retrouvailles avec l'Europe.

« Nous sommes retournés à notre berceau d'origine, commente l'universitaire Andrius Svarplys. Pour nous, comme pour tous ceux qui ont connu la terreur soviétique, l'Europe est une civilisation porteuse de liberté, de démocratie et de prospérité économique et sociale, une culture humaniste forgée par les valeurs chrétiennes. Et pas seulement, comme le pensent souvent les Européens de l'Ouest, une expérience réussie d'intégration économique au sortir de la Seconde Guerre mondiale. Cette différence de perception, reflet d'une expérience historique distincte, perdure. Aujourd'hui, certains Européens de l'Ouest nous traitent de nationalistes quand nous parlons de la "menace russe". »

Vivre avec un voisin difficile

La Lituanie, la Lettonie et l'Estonie restent trois petits pays en mal d'influence, coincés à la périphérie de l'Europe, entre la mer Baltique et la Russie. La hantise balte ? Tout ce qui, de près ou de loin, rappelle la doctrine de « l'étranger proche » en vertu de laquelle tous les États frontaliers de la Russie feraient partie de sa sphère d'influence. En 2008, l'intervention armée russe en Géorgie n'a fait que renforcer l'intime conviction des élites : la Russie reste un voisin difficile, une « petite guerre » nationaliste peut toujours tenter les dirigeants d'une fédération russe menacée de désintégration.

Le retour annoncé de Vladimir Poutine au Kremlin conforte les dirigeants baltes. « La Russie a renforcé son dispositif militaire sur sa frontière occidentale. Son bilan en matière d'État de droit, de liberté de la presse et d'économie de marché est largement négatif, insiste Petras Austrevicius, vice-président de la commission des affaires européennes au Parlement lituanien. Le "partenariat stratégique" avec Moscou prôné par certains de nos amis européens relève-t-il du pragmatisme ou d'un déni de la réalité ? La Russie n'est pas un pays occidental et nous ne partageons pas les mêmes valeurs. Nous devons maintenir avec Moscou un dialogue étroit mais toujours fondé sur nos intérêts. »

Dans ces conditions, les « plans de défense » des pays Baltes, élaborés par l'Otan en cas d'attaque militaire, et le maintien d'un bouclier antimissile distinct sont perçus comme autant de preuves des « garanties de sécurité » de l'Alliance atlantique.

Sortir de la dépendance énergétique

Dans son bureau spartiate de l'Institut des relations internationales et de science politique, Kestutis Girnius, 65 ans, plaide en faveur d'une conception « plus tempérée et réaliste » de la politique étrangère balte. « Certains pensent qu'on ne peut être indépendant sans se distinguer fortement des autres, y compris de ses alliés. Je crois, au contraire, qu'il est possible de défendre nos intérêts nationaux et notre indépendance en travaillant avec d'autres pays. Des relations normalisées avec la Russie sont souhaitables, en particulier pour un règlement efficace des problèmes économiques et commerciaux », ajoute cet ancien rédacteur en chef de Radio Free Europe à Prague.

Avec le soutien de l'Union européenne, les pays Baltes se connectent aux réseaux électriques des pays nordiques, de la Pologne et de la Finlande. En revanche, les trois pays payent toujours au prix fort leur dépendance envers les importations de gaz russe. En décembre 2010, Gazprom facturait à la Lituanie 348 dollars (253 €) le millier de mètres cubes de gaz contre seulement 184 dollars (134 €) à la Biélorussie.

Sous pression, le gouvernement lituanien a fini par déposer, en janvier, une plainte à Bruxelles contre Gazprom, accusée d'abus de position dominante et de politique de prix totalement opaque et discriminatoire. Fin septembre, Vilnius a applaudi des deux mains les inspections surprises menées par la Commission européenne dans les locaux de compagnies fournisseurs de gaz, dont de nombreuses sociétés partenaires ou filiales de Gazprom, dans dix des vingt-sept pays de l'UE.

Gazprom, actionnaire à 37,1 % de la compagnie lituanienne Lietuvos Dujos, est soupçonné d'accord de partage des marchés et de clauses de restrictions territoriales, des pratiques contraires aux règles de la concurrence communautaire. « La Commission et les institutions européennes commencent enfin à parler d'une même voix concernant les intérêts communs de l'Europe dans le secteur de l'énergie », a aussitôt claironné la présidente lituanienne – et ancienne commissaire européenne –, Dalia Grybauskaitė.

Contre l'émigration des jeunes

Après la « success story » de la liberté et de l'indépendance retrouvées, Vilnius fait face à de nouveaux défis. À peine surmontée la récession consécutive à la crise financière de 2008, la Lituanie anticipe un ralentissement de la croissance en 2012. En dix ans, sa population a diminué de plus de 10 %.

Le premier ministre, Andrius Kubilius, s'inquiète de voir les jeunes quitter le pays pour aller chercher du travail à l'étranger. Comme si l'intégration internationale, qui a si puissamment contribué à renforcer le sentiment de sécurité des citoyens baltes, nourrissait aussi leur incertitude de l'avenir.

<http://www.la-croix.com/Actualite/S-informer/Monde/Pays-Baltes-Russie-des-relations-toujours-difficiles-EP-2011-10-16-723819>

12) LA CROIX

La France, la Russie et le Mistral: quel message pour la sécurité en Europe?

FRANÇOIS D'ALANÇON

10 FÉVRIER 2010

Le projet de vente d'un bâtiment de projection et de commandement (BPC) de type Mistral par la France à la Russie (qui a reçu l'accord de principe de l'Élysée et pourrait être signé lors

de la visite à Paris, le 2 mars, du président russe Dimitri Medvedev) continue à susciter des réactions à l'étranger, très largement ignorées dans les médias français.

En Géorgie d'abord où ministres et parlementaires ont commenté la « décision imprudente » de la France et le mauvais « signal » qu'elle envoie: l'acceptation d'une présence russe sur le territoire géorgien et la perspective d'une pression militaire russe accrue sur les autres pays voisins. Les dirigeants géorgiens qui s'étaient vu refuser l'entrée dans l'Otan en avril 2008, - en raison de l'opposition de la France et de l'Allemagne-, sont d'autant plus amers que les termes du cessez-le-feu, négocié le 12 août 2008, par la France, entre la Géorgie et la Russie, n'ont jamais été complètement respectés. Dans les États baltes ensuite: la Lituanie et l'Estonie (deux pays qui ont regagné, avec la Lettonie, leur indépendance de l'Union soviétique, en 1991, avant de devenir membres de l'Otan et de l'Union européenne en 2004) ont demandé à Paris des explications. « Cela n'augmentera certainement pas la sécurité de la région » affirme Harri Tiido, sous-secrétaire d'État au ministère estonien des affaires étrangères. « Et je pense que les nations autour de la Baltique devront voir ce qu'elles doivent changer dans leur planification de Défense. De même que cela peut avoir une influence sur la planification de Défense de l'Otan ».

Selon l'expert russe Pavel Felgenhauer, cité par RadioFreeEurope/Radio Liberty, la Russie prévoit de déployer les Mistral (Moscou voudrait acheter quatre navires) en Mer Noire. « L'application la plus évidente est d'avoir la capacité de réaliser des opérations de débarquement à grande échelle dans la Mer Noire. Et je crois que c'est d'abord et avant tout dans la partie occidentale de la Crimée. Nous avons un certain nombre de bâtiments de débarquement mais ils ne sont pas neufs et ils ont tous été construits à l'étranger, en Pologne, dans le chantier naval de Gdansk. Ils n'ont pas la capacité de transporter des hélicoptères. Donc, si d'ici 2017 (année de l'expiration du bail de la base navale russe), nous avons un problème avec Sébastopol, avoir une telle capacité serait très important ».

Au delà de la question de son utilisation potentielle dans le voisinage de la Russie, la vente du Mistral intervient dans un contexte qui n'est pas neutre, au moment où la Russie pousse ses pions dans le débat sur l'avenir de la sécurité du continent européen. Le président russe Dimitri Medvedev a mis sur la table, en mai 2008, une proposition de nouveau traité sur la sécurité européenne qui se veut triangulaire (Russie, Europe, États-Unis) et paneuropéen, en incluant toutes les institutions multilatérales déjà existantes, à savoir l'Union européenne, l'Otan, l'O.S.C.E., l'Organisation du traité de sécurité collective (OTSC) et la Communauté des États indépendants (CEI). Cette initiative soulève de nombreuses questions sur le rôle et les compétences respectives de ces différentes instances. De nombreux experts occidentaux estiment que les dirigeants russes cherchent, en réalité, à diluer et à affaiblir les principes et les règles inscrites dans les traités existants, en s'octroyant un droit de veto sur toute action militaire dans l'espace européen et en se faisant concéder une sphère d'influence de facto dans leur voisinage, privant du même coup des États, aujourd'hui indépendants, du droit de choisir librement leurs alliances.

Autre concomitance, Dimitri Medvedev a approuvé vendredi dernier un texte sur la nouvelle doctrine militaire russe qui place l'Otan et ses « glissements vers l'Est » en tête des menaces pesant sur la sécurité de la Russie, une nouvelle illustration de l'existence à Moscou d'un puissant lobby « anti-occidental » pour lequel l'Otan cherche à encercler et à abaisser la Russie.

Dans un commentaire sur le site World Politics Review, Judah Grunstein note que le manque de considération montré par la France pour ses partenaires est-européens, – en particulier les Pays Baltes et la Pologne, pour qui la Russie représente une menace militaire directe-,

pourrait s'avérer contre-productif pour faire avancer son objectif proclamé d'une « européanisation de la sécurité de l'Europe ». Ceci, alors que l'on constate un regain d'intérêt pour l'Europe de Défense de la part de pays comme la Pologne, le Royaume-Uni et l'Allemagne.

En faisant sauter un tabou politique (ce serait la première vente par un pays de l'Otan à la Russie d'un matériel militaire de cette catégorie) , les autorités françaises privilégient le renforcement relations économiques avec Moscou dans le secteur de l'énergie, de l'aéronautique et de l'industrie ferroviaire... ainsi que l'emploi dans le chantier naval de Saint-Nazaire. En cette année de la Russie en France, rien n'est trop beau pour satisfaire le Kremlin qui vient d'acheter à l'État français l'immeuble abritant le siège de Météo France, situé non loin de la tour Eiffel, pour construire une cathédrale orthodoxe.

<http://francois-d-alancon.blogs.la-croix.com/la-france-la-russie-et-le-mistral-quel-signal-pour-la-securite-en-europe/2010/02/10/>

13) LE PARISIEN

Les pays baltes exaspérés par la vente à la Russie de navires de guerres français

02.03.2010

Le projet de la France de vendre quatre navires de guerre à la Russie exaspère les pays baltes, ex-Républiques soviétiques devenues membres de l'OTAN et de l'UE, qui y perçoivent de la mollesse face à un Kremlin qui a le vent en poupe. Au cours d'interviews accordées à l'AFP, des ministres et hauts responsables des pays baltes se sont interrogés sur l'attitude de la France qui, si elle mène la vente à terme, réalisera un transfert de technologies militaires sans précédent d'un pays de l'OTAN à la Russie. Tout en disant vouloir améliorer, eux aussi, leurs relations avec Moscou, ils estiment que Paris fait fausse route. La France répète que la Russie doit être traitée en partenaire et non comme une menace, que la Guerre froide appartient au passé. "Je ne suis pas sûr que la meilleure façon de tourner la page de la Guerre froide soit de faire commerce d'équipements de guerre chaude", a lancé le ministre letton des Affaires étrangères, Maris Riekstins. Depuis qu'a été évoqué l'année dernière le projet de vendre à la Russie le Mistral, navire de guerre polyvalent pouvant transporter des hélicoptères comme des chars d'assaut ou accueillir un état-major embarqué, la Lettonie, l'Estonie et la Lituanie ont fait entendre leurs inquiétudes. Le président russe Dmitri Medvedev était mardi à Paris pour une série de discussions avec son homologue Nicolas Sarkozy. M. Sarkozy a déclaré lundi lors d'une conférence de presse conjointe que l'Occident avait besoin de la Russie pour résoudre des crises internationales telles que la question nucléaire iranienne, et que les navires seraient livrés sans équipements militaires. "Nous ne savons pas ce qu'ils vont faire des Mistral", a déclaré le général Ants Laaneots, chef d'état-major de l'Estonie: "vont-ils les garder dans la mer Baltique, dans la mer Noire, la flotte du Nord ?". La Russie a fait passer de 1.200 hommes à 2.700 une force d'infanterie de marine dans l'enclave de Kaliningrad sur les côtes de la Baltique, a-t-il fait remarquer. La nouvelle doctrine militaire russe cite l'élargissement de l'Otan comme une des principales menaces pour la Russie. "Cette tendance renforce notre inquiétude", a déclaré la ministre lituanienne de la Défense Rasa Juknevičienė. Le secrétaire d'Etat français aux Affaires européennes, Pierre Lellouche, a effectué une visite éclair dans les pays baltes la semaine dernière pour tenter de rassurer. "C'est une question qui aurait dû être discutée entre alliés avant d'être engagée", a déclaré le ministre letton de la Défense Imants Liegis. Les Etats-Unis ont aussi mis en question le projet. "Ce n'est pas la meilleure manière

de relancer les relations avec la Russie car il pourrait y avoir des conséquences pour la sécurité dans la mer Noire et la mer Baltique qui affecteraient des membres de l'OTAN", a estimé M. Liegis. Le projet de vente intervient moins de deux ans après la brève guerre russo-géorgienne d'août 2008. "Le rétablissement d'un climat de confiance est important aussi pour la Russie, pas seulement pour l'Union européenne et l'Otan", a-t-il estimé. Les responsables baltes ont néanmoins souligné la contribution de la France à leur sécurité. Des avions français patrouillent actuellement dans leur espace aérien, dans le cadre d'un accord de l'Otan. Les Etats baltes ont été annexés pendant la Seconde guerre mondiale par l'Union soviétique, qui a fait subir à leurs populations des déportations massives. Ils ont recouvré l'indépendance en 1991 et le Kremlin n'a retiré ses troupes qu'en 1994. Certains membres de l'Union européenne, encore dans le glacis soviétique il y a une vingtaine d'années, craignent que Moscou ne tente de diviser l'UE en établissant des relations privilégiées avec Paris et Berlin. "Nous avons parfois l'impression que Moscou essaye de diviser pour mieux régner", a affirmé M. Liegis.

<http://www.leparisien.fr/flash-actualite-monde/les-pays-baltes-exasperes-par-la-vente-a-la-russie-de-navires-de-guerres-francais-02-03-2010-833751.php>

14) VALEURS ACTUELLES

Tallinn parie sur l'euro

Christine Murriss

10.06.2010

PDF

15) L'EXPANSION

Analyse : Faut-il se réjouir de l'entrée de l'Estonie dans la zone euro?

Danièle Licata

04.01.2011

L'Estonie est devenue le 17e membre de la zone euro. Une adhésion qui représente un véritable aboutissement pour le pays. Mais le moment est mal choisi. Car l'économie du Tigre balte reste très fragile.

Nouvelles pièces d'euro à l'effigie de l'Estonie, qui a intégré la zone euro le 1er janvier 2010. L'Estonie devient le 17e membre de la zone euro.

Nouvelles pièces d'euro à l'effigie de l'Estonie, qui a intégré la zone euro le 1er janvier 2010. L'Estonie devient le 17e membre de la zone euro.

REUTERS/Ints Kalnins

Ironie du sort, alors que certains pays envisagent de sortir de la zone euro, l'Estonie vient tout juste d'en devenir le 17e membre. Le 1er janvier 2011, une nouvelle page monétaire s'est tournée pour le Tigre balte. La troisième en l'espace de 20 ans. Après le rouble sous l'ère soviétique, puis la couronne estonienne depuis 1992, la devise européenne sera désormais la troisième monnaie en circulation. Le gouvernement estonien assure que le changement se fera sans aucune difficulté. Mais plus de 50 % la population doutent.

Les experts de l'OFCE tentent d'être rassurants. "Certes, l'Estonie s'est résolument tournée vers l'Europe depuis plus de 20 ans: en matière monétaire, via le currency board et le

renoncement à l'autonomie de sa politique monétaire, expliquent-ils. En matière commerciale également, puisque l'Estonie réalise les deux tiers de ses exportations vers l'Union européenne. Et enfin en matière budgétaire, par le biais d'une politique rigoureuse".

Autant d'efforts qui ont porté leurs fruits puisqu'ils ont permis au pays de remplir les critères de Maastricht. Concrètement, l'Estonie a réussi à maintenir sur la période d'évaluation, qui a couru d'avril 2009 à mars 2010, aisément un taux de change fixe vis-à-vis de l'euro, même au plus fort de la crise. Pour ce qui est du solde budgétaire, il est longtemps resté inférieur à 3% du PIB. Quant à la dette publique, elle est bien inférieure à 60% du PIB. Enfin, Tallinn a réussi à contenir l'inflation, dont le niveau trop élevé l'avait empêché, en 2007, d'intégrer la monnaie unique.

Un pays pauvre

Sauf que Derrière ces signes apparents de bonne santé, la réalité économique du Tigre de la Baltique est bien plus fragile. Après plusieurs années de croissance soutenue, la crise financière a considérablement ébranlé le pays. Preuve : le PIB a reculé de 13,9% en 2009, faisant de l'Estonie le deuxième pays d'Europe le plus touché par les turbulences financières et économiques après la Lituanie.

Si depuis, elle a retrouvé le chemin de la croissance (+2,4% en 2010), son seul levier de croissance reste la demande extérieure. Car avec un taux de chômage extrêmement élevé - 17,9% de la population en âge de travailler étaient en octobre sans emploi, la demande domestique est atone. Et elle devrait le rester cette année. La dette privée des ménages trop élevée ne devrait pas les inciter à recourir au crédit pour consommer plus, d'autant que les salaires continuent de baisser.

Et à l'évidence, l'Estonie reste pauvre. Le revenu net médian par habitant a certes plus que doublé entre 2004 et 2008, mais il ne représente que 6333 euros par an, soit seulement 33% de la moyenne de la zone euro en 2008. Sans compter que presque 20% de la population vit encore en dessous du seuil de pauvreté.

Mais le plus grand défi à venir reste de loin l'inflation. En octobre, la hausse des prix a atteint 4,5% contre 2,1% dans la zone euro, conséquence de l'envolée plus forte des cours des matières premières agricoles et énergétiques que dans la zone euro. Et selon les experts de l'OFCE, dans les prochaines années, ce différentiel de prix entre l'Estonie et la zone euro devrait continuer de s'accroître.

Si l'intégration de l'Estonie représente un véritable aboutissement pour le pays, malheureusement pour le Tigre balte, le moment est mal choisi. N'oublions pas que la crise grecque et irlandaise n'est toujours pas réglée. Mais surtout, le cas estonien prouve que les critères de Maastricht montrent une fois de plus leurs limites.

16) LA VOIX DU NORD

Un pays très très

17.06.2010

« Demain, il n'y aura plus que dans les toilettes que l'on trouvera du papier » : façon de dire, pour Margus Vaino, de la société Santa Monica, que tout passera par Internet.

Du moins en Estonie puisque ce pays parie depuis des années sur les nouvelles technologies. C'est ici qu'a été conçu Skype, le logiciel qui permet de téléphoner gratis à l'autre bout du monde via un ordi.

Aujourd'hui, les données personnelles et le dossier médical des Estoniens sont sur Internet, leur carte d'identité avec puce leur permet de prendre le bus comme de voter par ordinateur, la fibre optique devrait équiper le moindre village d'ici 2015... Les ministères et les administrations ont accès à une base commune. Avec des verrous, bien sûr, et la possibilité pour chaque Estonien de voir qui a consulté son dossier.

Pour des Français, ce serait insupportable : « C'est toujours un équilibre entre ce que l'on peut obtenir et ce que l'on risque », poursuit Marcus Vaino. En Estonie, la balance penche clairement du premier côté. » Dans ce pays, c'est aussi culturel : « La vie en Estonie se passe sur la Toile parce que nous ne sommes pas toujours des gens très sociaux », constate Kaidi Ruusalepp, autre informaticienne. Quand quelqu'un dans un bureau demande le temps qu'il va faire demain, dix personnes lui répondent : « Regarde sur Internet ! » • Y. S.

<http://www.lavoixdunord.fr/journal/VDN/2010/06/17/PLUS/ART2489259.phtml>

17) LA VOIX DU NORD

Ils sont fous ces Estoniens !

29.12.2010

PAR HERVÉ FAVRE

Ils sont fous ces Estoniens ! Figurez-vous que le 1er janvier, ils s'apprêtent à abandonner leur bonne vieille couronne pour l'euro, comme nous l'avons fait le 31 décembre 2001 à minuit.

Il faut croire que la vague d'euro-scepticisme partie de la mer Égée, avant de frapper la péninsule Ibérique et l'Irlande, n'a pas encore atteint les lointaines rives de la Baltique. Et que l'écho des campagnes pour le retour au franc ou au Deutsche Mark n'est pas parvenu à l'oreille du citoyen estonien, pourtant l'un des plus branchés de la planète sur l'Internet et les nouveaux moyens de communication !

N'en déplaise à Nicolas Dupont-Aignan et à Marine Le Pen, samedi matin, la zone euro comptera donc un dix-septième membre prêt à se mettre ce « boulet » autour du cou ! Ce pays est certes à peine plus peuplé que la métropole lilloise, mais symboliquement, il va peser beaucoup plus que son poids économique (moins de 1 % du PIB de la zone euro). Alors que l'année 2010 a été une annus horribilis pour la zone euro avec l'effondrement de la Grèce et de l'Irlande, l'adhésion du petit État balte échappé il y a vingt ans du joug soviétique, en 1991, est un pied de nez aux souverainistes nostalgiques qui ont fait de l'euro la source de tous nos maux.

Les Estoniens pensent au contraire majoritairement, comme leurs gouvernants, qu'un pays qui réalise 80 % de son commerce extérieur avec l'Union européenne a tout intérêt à partager la même monnaie que ses voisins, en supprimant les risques de change pour les entreprises et les particuliers.

Ils pensent aussi que la stabilité monétaire est une sécurité pour leur épargne ; que l'inflation n'est pas un remède pour la croissance ; et que l'équilibre budgétaire est préférable au surendettement à la grecque... Ces drôles d'Estoniens, qui ne font décidément rien comme les autres, ont bouclé depuis 2002 sept exercices budgétaires en excédent ; ils sont les premiers de la classe européenne pour l'endettement ; et ils continuent de croire que l'adoption de l'euro

va soutenir la croissance de leur économie aujourd'hui répartie dans le bon sens et très tournée vers les nouvelles technologies. Et ils ne veulent pas revivre l'année noire de 2009 où leur économie a plongé de 14 %, un record dans l'Union européenne.

Leur premier ministre, Andrus Ansip, représentant la droite libérale majoritaire au parlement de Tallin, voit dans cette intégration à l'euro « la réussite la plus remarquable » de son gouvernement.

C'est en tout cas la meilleure nouvelle depuis un an pour une famille dont certains augures prédisent l'éclatement à plus ou moins brève échéance !

N'en déplaise à Nicolas Dupont-Aignan et à Marine Le Pen, samedi matin, la zone euro comptera donc un dix-septième membre.

http://www.lavoixdunord.fr/France_Monde/actualite/Secteur_France_Monde/2010/12/29/article_ils-sont-fous-ces-estoniens.shtml

18) LE METRO

Sofi Oksanen: "Le passé récent n'est pas très populaire pour la fiction".

20.09.2010

Marie Morizot

Elle a raflé tous les prix littéraires de Finlande avec son troisième roman *Purge*. Et sa traduction remporte déjà bien des suffrages en Europe. Féministe, gothique, multiculturelle, l'auteur d'origine finno-estonienne ne fait ni dans la langue de bois, ni dans le compromis.

Un auteur rebelle ou un auteur dans le vent... Sofi Oksanen, nouvelle ambassadrice des lettres nordiques ne se laisse pas aisément classer. Dread-lock noires bleutés, visage fardé, lèvres ourlées de violet... Pas franchement le look Saint-germain des près. Féministe version néo-punk, bisexuelle affirmée, cette jeune femme née en 1977, d'une mère estonienne et d'un père finlandais, n'a de cesse de guerroyer pour les droits de l'homme et le multiculturalisme. Bref, l'auteur sait jouer avec élégance les irrévérences. Sans doute un reste des années passées à étudier l'art dramatique à Helsinki.

Et ne s'en laisse pas compter. A la question: comment une jeune femme aussi résolument contemporaine arrive-t-elle à restituer avec autant d'acuité et de puissance l'Estonie des années 1930 aux années 1990, la dame répond : "Pourquoi me pose-t-on sans arrêt cette question ? Parce qu'un jeune auteur féminin n'est pas censé traiter de questions aussi graves?"

Un ton, un style et aussi une volonté de dire qui a littéralement scotché le public finlandais qui l'a propulsé en 2008 au firmament des lettres finlandaises pour son troisième roman, "*Puhdistus*", "*Purge*" dans sa traduction française. Une histoire de femme, de violence qui court de l'Estonie sous occupation allemande à la période soviétique, jusqu'à l'indépendance en 1992. Des histoires de viols, d'amours volés, d'obsessions tuées que l'auteur extirpe de ces personnages, Aliide la vieille aux squelettes dans le placard. Zara, la jeune prostituée russe, échappée du bordel qu'est devenue sa vie.

Alors "*Purge*", roman catharsique d'une génération tout juste en train d'entamer son travail de mémoire? L'auteur s'y refuse. "Je ne peux pas vraiment parler au nom de toute une génération. L'Estonie est dans un processus de reconstruction de la mémoire, un travail intrinsèque au processus de décolonisation." Sûre que l'Histoire peut compter sur Sofi Oksanen pour réhabiliter les histoires et dépolssiérer les mémoires.

Rencontre.

Avez vous fait des recherches, récolté des témoignages en amont de l'écriture de votre roman?

Pour mes recherches, les archives du KGB m'ont offert un des trésors les plus intéressants qui soit. Et les vieux magazines féminins estoniens aussi.

Personne n'avait avant vous narré les violences faites aux femmes lors de l'occupation soviétique et l'indépendance de l'Estonie. Cette histoire vous habitait-elle depuis longtemps ?

Il est désormais possible de considérer l'histoire comme une science à part entière, ce qui n'était pas le cas lors de l'occupation... La recherche sur l'histoire de l'Estonie est désormais très dynamique et intéressante. De nouvelles recherches émergent aujourd'hui. Mais le passé récent n'est pas un thème très populaire pour la fiction.

La vieille Aliide et la jeune Zara se retrouvent à travers les mêmes souffrances. La violence à l'égard des femmes se répète-t-elle toujours dans l'Histoire?

Regardez la situation au Kongo, les viols de masse font toujours partie de la guerre. Ce n'est pas franchement différent, bien au contraire. Alors bien sur le trafic d'être humain est un problème continu, à l'échelle mondiale, qui concerne aussi bien les hommes que les femmes. Les hommes et les enfants peuvent aussi être victimes de viols en temps de guerre, mais la plupart des victimes sont des femmes.

"Purge" est-il le roman catharsique d'une génération ?

Je ne peux pas vraiment parler au nom de toute une génération. L'Estonie est dans un processus de reconstruction de la mémoire, un travail intrinsèque au processus de décolonisation.

Dans votre roman, les femmes ne disent pas leurs blessures. Tout comme le peuple qui tait les horreurs, les trahisons, les forfaits.

C'est ce qui arrive lorsqu'on vit des expériences extrêmes et des crimes contre l'humanité. Je pense que l'art est beaucoup plus puissant que tout, même si les artistes ont aussi besoin de la recherche. Sauf que la recherche ne peut pas écrire entre les lignes... Alors que l'art, si.

L'écriture comble-t-elle ce silence?

J'ai appris l'histoire de l'Estonie par la mémoire orale. A cause de la propagande, cette dernière est toujours fragile et vulnérable. La culture européenne est une culture de l'écrit et les mots écrits sont toujours plus lourds que les récits oraux. D'ailleurs personne ne traduit les histoires orales pour un public plus large, sauf si elles sont imprimées. Et le nombre de souvenirs passant à l'étranger via les réfugiés était très limité. Le KGB surveillait de très près les Estoniens vivant à l'étranger, ils étaient considérés comme une menace pour l'Union soviétique. Obtenir la retranscription des déportations dans les manuels scolaires estoniens a vraiment été un moment crucial. Ce sont de toute façon, des histoires d'identité de base en Estonie.

Après tant de reconnaissance, quelles sont vos attentes aujourd'hui ?

Retrouver juste le temps d'écrire.

<http://www.metrofrance.com/culture/sofi-oksanen-le-passe-recent-n-est-pas-tres-populaire-pour-la-fiction/mjit!BcArWxw9Z9PRY/>

3. Behind the Iron Curtain with Sofi Oksanen

<http://www.france24.com/en/20111213-sofi-oksanen-purge-literature-martin...>

20) DIRECT TOULOUSE PLUS

16. L'Estonie joue l'avant-garde

PDF

21) MONACO HEBDO

41. L'Estonie, l'exemple de l'e-administration

Carine Julia

04.-09.11.2011

PDF

22) Le Monde

06.10.11

L'OTAN s'étonne de la concentration de troupes russes face aux pays baltes

Une étude de l'Alliance atlantique montre une augmentation des équipements et des effectifs

Nous ne sommes pas alarmistes ni inquiets, nous nous demandons simplement quelle est la logique de ce déploiement. » Tel est le commentaire d'un diplomate européen à propos des données collectées par l'OTAN cette année, tirant le bilan de la « réforme des forces armées russes dans l'ancien district militaire de Leningrad », autrement dit, dans la région de Saint-Petersbourg, face aux Etats baltes.

Une concentration inédite de troupes et d'équipements militaires russes a été relevée dans cette zone, face aux trois petits pays qui ont rejoint en 2004 l'OTAN et l'Union européenne. Cet accroissement s'est observé sur la période 2009-2010. « Le district militaire de Leningrad a été le seul à avoir accru son personnel militaire dans le cadre de la réforme des forces armées russes », relève un document interne de l'OTAN. Les effectifs sont passés de 16 500 hommes en 2009 à 25 700 en 2010.

Une série de « développements majeurs » est mentionnée. Certains sont connus, comme la tenue, fin 2009, de vastes manoeuvres militaires russes à proximité de la Pologne et des Etats baltes. Appelés « Ouest 2009 », ces exercices d'une ampleur sans précédent depuis l'époque soviétique avaient été perçus par les pays d'Europe centrale comme une tentative d'intimidation russe.

Le document de l'OTAN ajoute qu'en 2010 « la 26e brigade de missiles, à Luga », une localité proche de Saint-Pétersbourg, « est devenue la première unité de combat à recevoir des systèmes de missiles SS-26 Iskander-M », un missile à courte portée à capacité nucléaire.

La même année, des systèmes de missiles S-300 et S-400 ont été déplacés de la région de Moscou vers des unités proches de Saint-Pétersbourg. Les « capacités anti-tanks » de différentes brigades, toujours dans la même zone, ont été « rehaussées ». La brigade d'infanterie navale 336 de la flotte russe de la Baltique a « accru ses effectifs de 50 % ».

Cette accumulation tend à accréditer l'idée d'une volonté russe de montrer ses muscles sur son flanc nord-ouest, face à des pays baltes qui avaient montré une extrême nervosité en 2008, à l'issue de l'intervention armée russe en Géorgie. L'OTAN avait, en réaction, élaboré, en 2009-2010, ses premiers « plans de défense » des pays baltes.

Bien sûr, nul ne pense sérieusement, au sein de l'OTAN, que la Russie ait entrepris de concentrer des forces face aux Etats baltes en vue d'une invasion ! Mais la situation paraît paradoxale, commente ce diplomate européen : « Les Russes ne cessent de nous faire passer le message que leurs «vrais» problèmes sécuritaires se posent à l'Est », avec la montée en puissance de la Chine, « et non à l'Ouest ».

Règle des flancs

La réforme de l'armée russe, qui ne cesse d'accroître ses budgets, a entraîné une modernisation des capacités. Mais la Russie chercherait aussi à « répondre » à ce qu'elle perçoit comme une provocation de l'OTAN : le déploiement programmé d'éléments du bouclier antimissile de l'Alliance atlantique en Pologne - pays qui a obtenu en 2010 des Etats-Unis l'installation sur son territoire de missiles Patriot (PAC-3) accompagnés d'un petit contingent de militaires américains.

Tout cela comporte un message politique, donc, mais ces tendances semblent aussi facilitées par le flou qui entoure le sort du traité sur les forces conventionnelles en Europe (FCE, 1990), dont la Russie s'est retirée unilatéralement fin 2007. Selon les experts, Moscou ne se sent plus tenu de respecter la « règle des flancs » qui limite l'agencement de ses forces armées sur ses frontières nord-ouest, et aussi dans le Caucase. Les efforts américains, relancés en 2009-2010, pour ressusciter ce traité n'ont porté aucun résultat. L'architecture de sécurité en Europe reste un grand chantier.

23) Libération

Nord Stream, du gaz dans l'eau

Par ANNE-FRANÇOISE HIVERT (en Suède), MARIELLE VITUREAU (en Lituanie), MAJA ZOLTOWSKA (en Pologne)

23.08.2010

Lancée avec faste début avril, la construction du pipeline Nord Stream, projet pharaonique sous-marin du géant gazier russe Gazprom, avance peu à peu. Près de 300 kilomètres de tube ont déjà été posés dans les fonds de la Baltique. Il en reste un millier pour permettre d'acheminer directement le gaz russe en Allemagne, sans passer par des pays de transit. Plongeant de la ville russe de Vyborg dans la baie de Portovaya, le tuyau refera surface à Greifswald, en Allemagne, après avoir traversé les eaux territoriales de la Finlande, de la Suède et du Danemark.

Pour torpiller le projet, la Pologne et les pays baltes - Estonie, Lettonie et Lituanie - ont invoqué, des arguments écologiques, politiques, et économiques. «C'est du gaspillage de l'argent des consommateurs européens, clame Radoslaw Sikorski, ministre polonais des Affaires étrangères. Un projet qui n'est pas rentable : les Européens paieront plus cher pour le gaz que si le gazoduc passait par la voie terrestre.»

Le président russe, Dmitri Medvedev, a néanmoins donné le 9 avril sa bénédiction à l'entreprise, qui coûtera au total 8,8 milliards d'euros. Au côté de la chancelière allemande, Angela Merkel, il a alors écrit «bonne chance» sur le premier tube.

Le projet en aura besoin. Les eaux de la Baltique renferment encore des mines de la Seconde Guerre mondiale, qui compliquent la pose des tubes de 1,15 m de diamètre. Gazprom a déjà dû en faire sauter une soixantaine. Avec ses partenaires allemands E.ON Ruhrgas et BASF-Wintershall, auxquels vient de se joindre GDF Suez, ils doivent livrer les premiers mètres cubes de gaz à l'Allemagne fin 2011. Un an plus tard, avec la pose d'un deuxième tuyau, la Russie devrait pouvoir exporter 55 milliards de mètres cubes de gaz par an vers l'Europe. Cette capacité considérable implique une modernisation sans précédent de l'extraction du gaz en Russie. Et des moyens importants vont devoir être consacrés à la découverte et l'exploitation d'autres gisements.

«Sécurité». Ce nouveau lien Russie-Europe divise sur les rives de la mer Baltique : la Pologne et les pays baltes sont cantonnés au rôle de spectateurs. Ils ont demandé - en vain - à être rattachés au gazoduc par des embranchements supplémentaires et bénéficier ainsi d'une diversification pour leur approvisionnement en gaz. Tallinn, Riga et Vilnius restent dépendantes de la Russie sur ce point, Moscou peut imposer ses prix et ses conditions. La situation s'avère tendue en Lituanie, où après la fermeture de la centrale nucléaire d'Ignalina début 2010, toutes les centrales électriques du pays fonctionnent au gaz russe. De son côté, la Pologne va se doter d'un premier terminal maritime de gaz liquéfié, «un investissement prioritaire qui a une importance clé pour la sécurité énergétique» du pays, assure le ministre du Trésor, Aleksander Grad. La construction du terminal commencera en septembre pour s'achever en 2014. Et c'est un million de tonnes de gaz qatari qui y seront acheminées. Le contrat a été signé pour vingt ans à hauteur de 500 millions de dollars par an (un peu moins de 400 millions d'euros).

Militarisation. Les pêcheurs sont également des victimes collatérales du Nord Stream. «Comme le gazoduc est considéré comme un objet dangereux, certaines activités vont devoir être restreintes, explique Saulius Gulbinskas, spécialiste de la Baltique à l'université de Klaipėda (Lituanie). Il ne va pas gêner la navigation, mais la pêche. La zone internationale dans laquelle passe le gazoduc, non loin de la Suède et de la Lituanie, est la favorite des pêcheurs lituaniens.» Les représentants du projet ont décidé de compenser une partie des pertes. Suffisant pour calmer la colère ?

Le Nord Stream cumule les inquiétudes : environnementales, économiques, et bien sûr, géopolitiques. Comme le note le commandant Bo Hultdt, professeur à l'Ecole nationale de la défense suédoise, le Nord Stream «va permettre à la Russie d'avancer ses positions en mer Baltique». En cas de crise, dit-il, «le gazoduc deviendra un aspect du conflit et la Russie a déjà fait savoir qu'elle aurait l'obligation de protéger le gazoduc à n'importe quel prix». Une inquiétude plus forte encore en Lituanie. «Avec la Suède, nous nous posons beaucoup de questions sur un renforcement de la militarisation de la mer Baltique, souligne la ministre lituanienne de la Défense, Rasa Juknevičienė. Si les forces militaires russes deviennent plus importantes, alors nous devons réagir avec l'Union européenne et l'Otan.»

En attendant, l'Europe se félicite du projet Nord Stream. Comme l'a assuré Günther Oettinger, commissaire à l'Energie : «Le Nord Stream est une priorité pour l'Union européenne.»

<http://www.liberation.fr/economie/0101653396-nord-stream-du-gaz-dans-l-eau>

24) LA VIE

„Kihnu : l'île des femmes“

24.11.2011

PDF

25) La Croix

Tallinn a du mal à faire face à l'augmentation des naissances

Marianne Meunier

02.09.2011

PDF

26) Valeurs Actuelles

Baby-boom en Estonie 20.08.2010

Christine Murriss

Pas facile, à Tallinn, de trouver une école maternelle, même en s'y prenant tôt ! Les parents d'Henry, jeunes cadres trentenaires, en ont fait l'expérience : inscrit dès sa naissance à l'école

du quartier, Henry n'a pas pu, à 3 ans, y faire sa rentrée. Un autre établissement, plus éloigné du domicile familial, a pu finalement accueillir le petit garçon.

La capitale estonienne n'est pourtant pas trop mal dotée en structures d'accueil pour la petite enfance. « Il est en réalité difficile de faire face à une croissance soudaine de la demande », explique Luule Sakkeus, directrice de l'Institut de démographie de l'université de Tallinn, capitale d'un des rares pays européens à connaître un – relatif – “baby-boom”, après de longues années de glaciation démographique.

Pour la première fois depuis 1992, les naissances estoniennes ont dépassé le nombre de décès : l'Estonie a réussi à stabiliser sa population au niveau de 2009. Cette “victoire” ne doit rien au hasard mais à la politique nataliste mise en place en 2005 par le gouvernement, accentuée en 2007. L'objectif était de freiner, coûte que coûte, l'hémorragie lente mais sûre qui menaçait la petite Estonie de quasi-disparition.

Dans ce pays qui ne brille pas par le niveau de ses prestations sociales, les encouragements à la famille commencent avec le congé maternité : pendant cinq mois, la mère reçoit la totalité, non plafonnée, du salaire perçu avant la grossesse. La durée est confortable mais ne tranche pas vraiment avec les politiques menées ailleurs. C'est la nouvelle allocation de parentalité qui a fait la différence : versée pendant dix-huit mois, elle permet à son bénéficiaire, le père ou la mère de l'enfant, de percevoir la totalité de son salaire antérieur.

La somme est plafonnée à 2260 euros cette année, un montant élevé dans un pays où le salaire moyen ne dépasse pas 800 euros. Outre son salaire, la mère qui garde son enfant préserve aussi son emploi, le bénéficiaire de l'allocation ne pouvant pas être licencié durant trois années. Cette protection est essentielle dans un pays où le licenciement est très facile. En 2009, 36 000 personnes ont bénéficié de la mesure, un chiffre en augmentation constante.

“Ils font plus d'enfants parce qu'ils croient en leur nation”

L'Estonie revient de loin. Dans une région qui n'a jamais connu le flot de naissances enregistré en Europe de l'Ouest dans l'après-guerre, qui n'a dû le relatif maintien de sa population qu'à l'apport des populations transférées des “pays frères” de l'ancienne URSS, le déclin démographique avait pris un tour inquiétant. En 1995, l'Estonie comptait encore 1,5 million d'habitants. Quinze ans plus tard, la population était tombée à 1,3 million.

« À la dénatalité s'est ajoutée l'émigration, explique Laurent Charpin, conseiller économique et commercial à l'ambassade de France de Tallinn. Les Estoniens prenaient le ferry pour la Finlande. Jusqu'en 2005-2006, près de 3 000 personnes quittaient chaque année l'Estonie. »

L'heure n'étant plus aux libéralités, cette politique nataliste a été très débattue en 2008, à cause de son prix (la principale mesure coûtera plus de 153 millions d'euros en 2010). Face à la croissance encourageante de l'indice de fécondité – 1,65 enfant par femme en 2009, contre 1,55 en 2006 –, le gouvernement estonien a finalement tranché en décidant de maintenir “l'allocation des mamans”, malgré la rigueur.

La démographe Luule Sakkeus n'est pas convaincue de l'impact de cette aide : « C'est l'emploi et un environnement sécurisant qui permettent aux jeunes couples de fonder une famille. L'allocation accroît le sentiment de sécurité et peut jouer un rôle, mais de façon marginale. » D'autres experts expliquent le bond en avant nataliste de l'Estonie comme un signe de la confiance du pays dans son avenir : « Les Estoniens quittent moins le pays et font plus d'enfants car ils croient en leur nation et en leur gouvernement. » De Tallin.